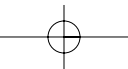
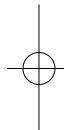
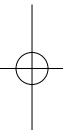

ABOLIM LA BANCA

Enric Duran

ABOLIM LA BANCA

Primera edició: març de 2009

© d'aquesta edició:
Ara Llibres SCCL
Corders, 22-28
08911 Badalona
Tel. 93 389 94 70
www.aralibres.cat

GrupCultura03

Disseny de coberta: Gerard Medina

Fotocomposició: Fotoletra, S.A.

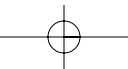
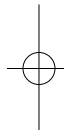
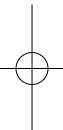
Impressió: Liberdúplex

ISBN: 978-84-92552-62-7
DIPÒSIT LEGAL: B-9,589-2009

Aquesta obra s'ha editat amb llicència Creative commons sota la modalitat de Reconeixement - NoComercial - CompartirIgual (by-nc-sa): L'ús comercial de l'obra original i de les possibles obres derivades necessita l'autorització de l'autor. La distribució de les obres derivades s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

ÍNDIX

PREFACI	7
PRÒLEG, per Magda Banderas	11
Tracto de viure com penso i de pensar com visc	17
Crisisenergetica.org	53
Diari d'una expropiació planificada	75
17 de setembre de 2008	129
Siguem el canvi que volem	157
ANNEX	
Jo vaig conèixer l'Enric Duran	189
EPÍLEG, per Jordi Marí	205

PREFACI

El llibre que teniu a les mans ha estat un projecte sorgit a partir de la petició d'Ara Llibres, que em va arribar pocs dies després del 17 de setembre i, per tant, ha estat concebut i dut a terme mentre jo sóc en parador desconegut.

Quan vaig rebre la proposta em vaig posar en contacte amb una persona que va acceptar el repte de tirar-la endavant amb mi i, amb l'ajuda d'altres persones properes, ara el projecte ha esdevingut una realitat. Per tant, l'edició no hauria estat possible sense ella, que s'ha encarregat de parlar amb un bon grapat de persones properes a diferents moments de la meua vida —a qui agraeixo també la seva col·laboració— i de donar-li forma sobre el paper.

Per aquest motiu, el primer capítol, que d'alguna manera és una narració de la meua trajectòria vital fins al 2005, el llegireu narrat en tercera persona. A partir del segon capítol, quan pròpiament comencen a sorgir les idees i a succeir els fets relacionats amb la meua acció d'insubmissió bancària, és la meua primera persona qui agafarà el relleu de la narració. El segon i el tercer capítols expliquen dues històries paral·leles: en el segon parlo de la meua acció pública i les meves motivacions entre el 2005 i el 2008, i en el tercer, de l'acció que estava portant a terme per desobeir la banca durant el mateix període. El quart capítol és una emocionant passejada centrada en la publicació *CRISI* i el dia de la seva distribució massiva, el 17 de setembre.

L'últim capítol és ben particular, perquè el seu contingut s'ha anat generant al mateix temps que es redactava el llibre, fins al punt

que algunes de les idees, propostes i pensaments que s'hi reflecteixen han estat gestats a l'inici de gener del 2009, només dos mesos abans de la publicació d'aquesta història. Esperem que ara que el llibre està imprès, continuem amb el procés constant d'evolució i proposició d'alternatives, amb la motivació per la lluita per construir una altra manera de fer i de viure.

A l'últim, hem cregut oportú afegir-hi un annex en què diversos blocaires i narradors expliquen la meva acció i la història del 17-S des del seu punt de vista particular, cosa que ens pot donar una idea de les reaccions que es van viure «a fora». Es tracta només d'un petit mostreig de les incomptables mostres d'interès, suport i reconeixement que he tingut en els darrers mesos i que agraeixo afectuosament una vegada més des d'aquestes línies.

Així doncs, encara que es tracta fonamentalment d'un llibre per explicar la meva acció contra la banca, hem cregut oportú situar els lectors explicant la meva història, experiències personals i la meva manera de fer, per tal que la meva acció sigui comprensible en totes les seves dimensions. Tot i així, sovint alternarem aquesta primera persona del singular amb la primera persona del plural, ja que a vegades és el «nosaltres» la persona que millor reflecteix el subjecte de les diverses reflexions i accions, segurament més vegades que les que hem pogut reflectir.

Es tracta, per tant, d'un llibre amb una vessant autobiogràfica important, que explica com l'acció que ha cridat l'atenció pública no és un fet aïllat sinó que forma part d'una manera de fer i de viure que he compartit en el context del que ens hem acostumat a anomenar «els moviments socials» amb moltes persones que m'he anat trobant en els darrers anys de la meva vida a Barcelona.

Per aquest motiu, tot i que els fets s'aniran narrant a partir de reflectir la meves vivències personals, no hem d'oblidar que tots i cadascun d'aquests han estat possibles perquè hi han participat moltíssimes persones, que m'han acompanyat en el meu periple activista i vital, amb l'excepció de la meva acció financera, que, com sabeu, la vaig portar a terme jo sol des de la meva individualitat.

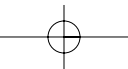
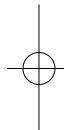
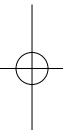

A totes les persones que viuen i lluiten amb el cap ben alt, superant les pors i els mals moments; a tothom qui ha fet de la desobediència als poders dominants la seva manera de viure; a tothom qui pensi que encara és a temps per aixecar-se i decideixi passar dels pensaments als fets. A totes aquestes persones és a qui dedico aquest llibre.

Una lectura que espero que ens serveixi, si més no, per fer-nos més conscients que si creiem en nosaltres podem arribar a fer molt més del que ens hauríem arribat a imaginar.

Des d'algun punt del planeta,

ENRIC DURAN

PRÒLEG

MÉS ENLLÀ DEL SOMRIURE CÒMPLICE

El teletip de l'agència EFE del 17 de setembre de 2008 començava parlant d'un «activista antisistema» de 32 anys. L'expressió ajuntava dos conceptes que sonen perillosos: activista + antisistema.

En la frase següent, deia que la «presumpta estafa» era obra d'un «home». Normal, als 32 anys els éssers humans són homes i dones. I, en alguns casos, fins i tot, avis. Però en aquesta societat sovint se'ls anomena joves. Si són artistes, herois, guanyadors de loteria o víctimes d'algun tipus de violència, escrivim que són joves (i innocents). Si volem remarcar que són culpables d'un delicte, aleshores parlem d'homes de cap a peus (i de premeditació).

Els textos d'agència són, per definició, asèptics, sense literatura. Expliquen els fets principals de la notícia, donen l'alerta als mitjans perquè els periodistes comencin a córrer i buscar més informació sobre el tema, si escau. Per això, fan servir pocs adjectius. A més, els qualificatius poden ser conflictius, ja que els teletips s'adrecen a tots els mitjans alhora. Alguns dels seus «clients-receptors» són conservadors o fins i tot d'ultradreta; d'altres, un pèl d'esquerres. Però tots sense excepció —diaris, ràdios, webs i televisions— viuen de la publicitat, dels anuncis pagats per les grans empreses. Moltes de les quals són bancs i cal tenir-los contents.

Malgrat totes aquestes precaucions, el teletip d'EFE incloïa un paràgraf sorprenent. De sobte, la persona que el va redactar no parlava d'un «estafador», sinó que mostrava la seva empatia per l'Enric en descriure la conversa que hi va mantenir per l'Skype de la manera següent: «Amb veu dolça i pausada, el jove relata avui com va posar en marxa el pla».

Potser aquell dia la notícia la va redactar un becari que encara està a l'edat de l'Enric o algú amb una hipoteca criminal, com la majoria de ciutadans d'aquesta part del món. Del que estic gairebé segura és que el redactor va somriure mentre l'escrivia. Això és el que vam fer els periodistes del diari on treballava quan vam llegir el teletip. També nosaltres, com la majoria dels mitjans d'abast estatal, vam triar la notícia entre les poques que són seleccionades cada dia per publicar-la. Arribava tot just dos dies després de la fallida de Lehman Brothers i els polítics començaven a parlar d'ajudar els bancs. N'hi havia que admetien que havien comès excessos, però ningú no els anomenava estafadors. Jugar amb els diners dels altres és un privilegi que mantenen encara avui, com sempre remarca l'Enric.

Aquell dia gairebé tots els mitjans de comunicació van batejar el protagonista d'aquesta història amb el sobrenom del «Robin Hood modern». Curiosament, aquest apel·latiu no apareix ni un sol cop en el manuscrit del llibre que esteu llegint. L'Enric no el fa servir per parlar de si mateix, ni tan sols per explicar que els altres sí que ho fem.

PER QUÈ?

La majoria dels qui llegim amb interès la biografia de l'Enric hem somiat algun cop a ser Robin Hood. La figura d'algú que roba als poderosos que s'han enriquit gràcies a les injustícies per donar el botí als més necessitats és llegendària. Per això, l'etiqueta que van posar a l'Enric va fer-li guanyar simpaties. Malauradament, és tan mediàtica que també va amagar bona part de l'objectiu de la seva acció.

En el primer curs de periodisme, ens expliquen que tota notícia ha de respondre sis preguntes: qui, què, quan, on, com i per què. En el cas de l'Enric, l'última no va interessar gaire, ni tan sols a les «víctimes» de la presumpta estafa, els bancs i les companyies que no van voler denunciar-lo. «Per què?»

El «com» no era fàcil d'explicar en poques línies ni en pocs segons. No obstant això, la majoria dels mitjans vam intentar resumir l'enginyeria financera que havia fet servir per obtenir els crèdits. En el fons, es tractava de descriure un joc, un sudoku, una anècdota perduda entre l'univers mediàtic.

Tanmateix, alguns van voler distanciar-se i jutjar l'acció. Tal com explica l'Enric, Josep Cuní va fer servir un to «provocatiu» i «arrogant» quan el va entrevistar a TV3. El periodista va demanar-li si pensava dedicar els diners obtinguts amb els crèdits a finançar el moviment okupa, però no li va deixar prou temps per expressar-se. L'Enric pràcticament només va poder dir que «no».

Per sort, durant el llarg període de preparació de l'acció, l'Enric va prendre precaucions i es va assegurar que s'explicaria sense intermediaris en una revista que no dependria de publicitat ni d'accionistes ni de partits polítics. La publicació de *Crisi* va ser un gran encert. En aquelles pàgines, com en aquest llibre, s'explica amb detall el «com», però sobretot el «per què».

SUPERFICIALITAT

Durant els últims dies de setembre del 2008, molts vam esperar que els mitjans parlessin en profunditat del sistema bancari capitalista, però mai no es va generar un debat social. Els països més poderosos es van trobar al novembre per «refundar el capitalisme» i salvar-nos de la catàstrofe, però tots coneixem el resultat d'aquella farsa i, sobretot, el seu veritable objectiu.

Res no ha canviat en aquests darrers mesos. Els hipotecats del món continuen patint a soles dins de les cases que no volen perdre i els mitjans «informen» sobre anècdotes, successos, grans declaracions d'intencions i resultats esportius. Res a veure amb el que ha de ser l'objectiu número u del periodisme: vigilar el poder, marcar-lo i denunciar-ne els abusos.

En els últims anys només he sentit a parlar d'un periodista que

ho fes a jornada completa. És suec, es diu Mikael Blomqvist i investiga empreses que es dediquen a especular. Després publica la informació amb noms i cognoms en una revista independent anomenada *Millenium*. Malauradament, Blomqvist és un personatge de ficció, el protagonista del gran *best-seller* de l'any passat *Els homes que no estimaven les dones*, de Stieg Larsson. Com Robin Hood, un personatge de ficció. Però encara amb menys fortuna: no és gaire popular. Mai no he conegut cap company que volgués informar sobre abusos econòmics. No sona tan romàntic com convertir-se en un intrèpid corresponsal de guerra, això sí que queda bé a les pel·lícules.

Com Blomqvist, l'Enric ens ha posat a tots en evidència: banquers, empresaris, polítics, periodistes, addictes al consum... Però també els col·lectius crítics amb el sistema, que sempre es queixen que les seves accions mai no arriben als mitjans de comunicació de massa. Acostumen a tenir raó, però també poca imaginació. Moltes de les seves pàgines web parlen de pau en un to bel·ligerant, inclouen tants prejudicis com els objectius de les seves crítiques, i les úniques accions que proposen per canviar la societat són convocar manifestacions semblants a les que van organitzar els qui ara seuen als grans despatxos. Ho sento, però això no és notícia.

Al contrari, l'Enric ho va ser quan va parlar amb una veu «dolça» i «pausada» per explicar una acció diferent, per a la qual va necessitar una fotocopiadora, unes tisores, estudi i, sobretot, molt de temps.

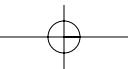
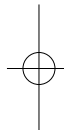
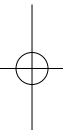
Potser aquest ingredient és la clau de tot plegat. Ell va disposar de temps i no se n'amaga, la paga dels pares el va ajudar a ser conseqüent i posar en pràctica les seves idees. Haver de treballar tota la vida per pagar la hipoteca i els préstecs encadenats és, justament, la clau de tot plegat. Aquest temps esclavitzat és el que no ens deixa pensar, el que fa que no puguem aprofundir en res, que no puguem anar més enllà del somriure còmplice en descobrir entre les notícies del dia que un home de 32 anys va aconseguir 492.000 euros engançant els bancs que ens amarguen la vida.

Però l'Enric no ens està animant a fer una bretolada ni a convertir-nos en estafadors. Els seus mètodes són criticables i legalment punibles, exactament igual com ho són els que fan servir bona part dels grans empresaris que recorren a la publicitat enganyosa, l'especulació amb diners que no tenen i el xantatge en demanar als polítics que els donin diners per salvar-los de la fallida. L'Enric està parlant de construir alternatives socials al model capitalista i de donar suport a moviments socials.

Quan el vaig entrevistar per *mail* el novembre del 2008 amb motiu de la cimera del G-20 vaig comprovar que no respon als tòpics antisistema que els mitjans ens encarreguem de potenciar. L'Enric parla de construir alternatives i les argumenta pas a pas, amb la lògica de les matemàtiques i els escacs que tant li agraden. En el seu model, hi ha fins i tot espai per als «diners». Només cal aconseguir que deixin de ser una forma d'acumulació i transformar-los en «una eina per viure millor».

L'Enric no aposta per les grans mobilitzacions al carrer, sinó per refer les relacions comunitàries. Proposa que ens unim per ajudar-nos a aconseguir allotjament, feina... Per menjar, per aprendre. Per no quedar-nos sols a casa amb l'única companyia dels deutes que el sistema ens anima a contreure fins a l'infinit. Per no aïllar-nos mai, ni tan sols mentre llegim aquest llibre.

MAGDA BANDERA,
periodista i escriptora

TRACTO DE VIURE COM PENSO I DE PENSAR COM VISC

—Enciam!

Aquest és l'Enric, un marrec tímid i intel·ligent d'uns cinc anys, responent a la pregunta que li fa al circ l'artista Torrebruno, astorat davant la seva resposta. Li ha preguntat quin és el plat que li prepara la seva mare i que més li agrada. L'audiència riu. Un enciam no necessita gaire preparació, i més si te'l menges sense amanir, com és habitual en l'Enric. A l'Enric li agrada la verdura crua i per a ell passar-se molta estona cuinant és una pèrdua de temps. Fins i tot a vegades s'oblidaria de menjar, si la mare no el cridés a taula.

Per part de mare, un avi nascut a Ribes, treballador i dialogant, que buscava la poció farmacèutica a la mida de cada persona, atenant la Farmàcia Galzeran de Vilanova, mentre grups d'artistes i intel·lectuals vilanovins feien tertúlies a la rebotiga, durant la dictadura de Primo de Rivera. Un besavi intrèpid que als catorze anys es va embarcar en un vaixell de mercaderies rumb a Cuba seguint el costum familiar de buscar-se la vida per aquells indrets del món.

Els antecedents del seu pare són a les fàbriques osonenques d'embotits i de pells. Els seus pares es coneixen a la carrera de farmàcia i n'obren una quan es casen. Res precisament sospitós d'anticapitalisme o ecologisme. Sense antecedents rebels coneguts. Qui sap per què l'Enric és com és. Qui sap per què va treure el cap al món aquell 23 d'abril de 1976 a les 12.30 del migdia, cinc mesos després de la mort de Franco.

L'Enric ha estat sempre un noi tímid, més aviat introvertit i silenciós. Té un aire distret, d'algú que està pensant constantment

coses, com si reflexions i idees li vinguessin al cap a cada moment com llampecs i ell hagués de lluitar per atrapar-les al vol, per tal que no se li escapin. Les seves anàlisis precises de cada situació i pensament fan que el puguem percebre abstret però concentrat. Té un discurs contundent i intel·ligent, de vegades intimidador i tot, per la seguretat amb la qual afirma les coses. A l'Enric, tot pell morena i ulls foscos, tan despistat per a la vida habitual, no li importa gaire la roba que porta, ni si duu les ungles massa llargues. Fins que no li molestin, no se les tallarà. Quan pensa i valora, quan el seu cap va a mil bullint d'idees i projectes, té dos tics de fàcil visibilitat: els dits de la seva mà dreta, que ara rasquen infructuosament el seu cap potser tractant de fer sortir les respostes que no troba, ara es col·loquen inconscientment entre el seu nas i la boca, com si es tractés d'un bigoti imaginari.

L'Enric de mesos ja sorprèn els adults muntant i desmuntant cubs de colors i grandàries diferents, automàticament i sense dubtes. Un Enric que vol aprendre sempre més, que es fa addicte als jocs d'estratègia i de pensar, que no vol perdre el temps. Des de petit ha qüestionat tota mena d'autoritat sense explicació lògica, no acceptant idees imposades «perquè sí» o perquè «les coses funcionen així». Als quatre anys cau en una piscina sense saber nedar, i no se n'adona ningú. S'hi passarà una bona estona però no s'ofegarà, en sortirà viu. La seva mare sempre ha pensat que el va salvar el seu afany de superació.

És el gran de tres germans. Vénen després una germana amb la qual no s'ha portat mai gaire bé, no s'han acabat de comprendre, i un germà a qui va encaminar decidivament al tennis de taula, esport al qual ara es dedica professionalment. L'Enric sempre ha vist el món amb uns altres ulls, amb una mirada i un pensament molt seus i molt treballats des que era petit i va començar a ser conscient que era «diferent» de la resta, sentint-se sol moltes vegades, o la majoria de vegades. A l'escola ja destacava: per repel·lent deien uns, per diferent, per avorrir-se a les classes, per interrompre i corregir els professors. Per ser l'ase dels cops dels seus companys. Per marginat.

Els companys l'anomenen Calculín i només li fan cas quan li demanen que faci mentalment multiplicacions de dues xifres. Com a nen l'Enric té unes capacitats excepcionals i, per tant, no és capaç de motivar-se fàcilment amb les lliçons de classe. Tot i que durant uns anys és bastant competitiu i sempre el mou l'afany de guanyar, amb el pas del temps ni tan sols el motivarà veure que és «millor» que els seus companys. Se sent limitat i frenat per un sistema d'estudis que funciona amb incentius externs, necessita constantment superar-se a ell mateix i avança lliçons al seu ritme, distret del que es fa a classe. S'ha anat adonant que les seves qualitats intel·lectuals no són habituals i comença a fer preguntes a casa sobre els perquè de la seva diferència. El pare li diu que un tractament hormonal a la mare durant l'embaràs hi podria tenir a veure, segons el que ha llegit en un estudi científic.

Amant de les matemàtiques i del saber, des dels sis anys ja llegeix tot el que li passa per davant devorant-ho amb una curiositat i avidesa sorprenents. El dibuix i la música no són el seu fort, ja que creu que són una pèrdua de temps. Al mateix temps, sempre ha volgut assolir els pics més alts i amb els seus pares puja al pic de Bastiments i al Puigmal, amb un esperit de superació que ja no l'abandonarà, que sempre l'empeny a anar més amunt, a no defallir.

Un dia, jugant a futbol al parc de davant de casa seva de Vilanova té un traumatisme cranial provocat per un fort cop de pilota. La seva mare li ha d'estar parlant durant 24 hores sense parar perquè no recorda ni el seu nom. Però aquest cop passa ràpidament. En vindran molts més, des dels companys de classe que el marginen i l'aparten, fins molt després els de les càrregues de la policia en les primeres manifestacions a les quals assisteix. Però a ell no el paren els cops, a l'Enric no el para res. Quan pren una decisió, quan se li fica una cosa al cap, s'hi entrega en cos i ànima i no hi ha res ni ningú que pugui aturar-lo. No hi ha obstacles possibles quan hi ha voluntat i es creu en un mateix.

Els vuit o nou anys solen ser l'edat de fer la comunió per a la majoria de nens i nenes de pares catòlics i cristians o de pares no exces-

sivament convençuts per la fe però sí per la cultura i la tradició. Per a la majoria de nens i nenes, la comunió i la catequesi prèvia es converteixen, a part d'alguna cosa que no entenen gaire per què la fan, en una excusa per rebre regals i celebrar una festa pròpia acompanyats dels seus companys, tan ben arreglats com ells.

—Per què hem d'anar a l'església? No m'agraden les esglésies. Són fosques i avorrides. És un avorriment escoltar sempre el mateix. Per què hi hem d'anar?

A l'Enric mai no li van entusiasmar les esglésies, li feien certa basarda. I es preguntava per què havia de fer la comunió, fins al punt que primer es va negar a fer-la. Més tard, la va fer acompanyat de dos dels seus cosins en un ambient fora del corrent: a la natura, prop del pantà de Sau, vestit amb jersei i espadenyes, sense regals. D'aquesta manera, més que agradar-li, podríem dir que no li feia res de fer-la. El que no va ser mai tan senzill va ser convèncer l'Enric que es fes el llit cada matí. No entenia per què l'havia de fer, per desfer-lo de nou al vespre mateix.

ENTRE TAULERS I PILOTES

L'Enric, que des dels cinc anys ha jugat als escacs (arribant, poc abans de deixar-ho als setze, a ser campió de Catalunya escolar individual i sotscampió federat per equips), als nou ja ha conegut el tennis de taula gràcies a uns cosins de Vic que juguen en un club i també perquè a les hores de pati, a l'escola, les taules de ping-pong es converteixen en el refugi ideal d'algú que busca posar-se a recer d'uns companys no gaire amables. El tennis de taula li dóna alenades d'aire, actua com a vàlvula d'escapament al pati, quan surt de l'escola i també els caps de setmana, en un ambient en què se sent valorat, més volgut, més a prop d'altres companys i del seu suport.

Als dotze anys, proposa a la seva mare crear un club de tennis de taula a Vilanova. La seva mare està atònita davant una proposta així, però té confiança en les idees del seu fill. I del no-res, ajuntant tre-

balladors i jubilats de la Pirelli que durant les seves hores mortes juguen a les taules de l'empresa, nens i nenes de l'escola i gent de la penya barcelonista de Vilanova que hi havien jugat de joves, comencen a entrenar, i ara són un dels clubs més importants de Catalunya, amb un lloc a primera nacional i un gran historial en el planter.

Als catorze anys entra al Centre de Tecnificació de Reina Elisenda, un centre per entrenar en tennis de taula els nens i les nenes d'entre deu i quinze anys que més despunten en aquest esport, i als estius, a Segur de Calafell, a part de jugar amb els veïns, l'Enric inicia i ensenya també el seu germà Marc des dels quatre anys. El nen ja creix envoltat de pilotes i imitant el seu germà gran. Quan arriben a casa després d'anar a buscar l'Enric als entrenaments, juga contra la paret. Gravant amb vídeo el joc del seu germà, l'Enric estudiarà amb paciència i estratègia els moviments parabòlics de la pilota, l'angle d'inclinació de la pala per al mínim fregament de la pilota per tal que agafi la màxima velocitat. Aplica la física al tennis de taula per perfeccionar al màxim el joc d'en Marc. Després que el petit es federi, amb cinc anys, i entri també al Centre de Tecnificació, un any més tard, l'Enric començarà a entrenar-lo de manera formal. A més, li farà pràcticament de pare, ja que poc després els seus pares decideixen separar-se.

Des dels setze anys, l'Enric es vol dedicar a ser entrenador i als divuit anys s'ha tret el títol d'entrenador de tercer nivell, el més alt d'aquest esport. Durant uns anys hi dedicarà molts esforços, amb la idea d'aconseguir a llarg termini que el tennis de taula català sigui reconegut i valorat, i s'ho prendrà com una mena de deute personal.

Paral·lelament a la seva tasca d'entrenador, l'Enric ha començat el COU de ciències i segueix passant-ho malament a l'escola, ara d'una altra manera, perquè per la seva timidesa encara se sent molt poc còmode amb els companys, alguns dels quals comparteixen aula amb ell des de l'EGB.

Per uns moments li passa pel cap estudiar carreres de ciències i investigar per descobrir coses mai descobertes abans, però no troba sentit als estudis tal com estan enfocats, com un mitjà per «tenir un

futur» i «guanyar-se la vida». Els estudis i el fet d'aprendre haurien de ser una finalitat en si mateixa, amb possibilitat de trencar cadascú els seus propis límits i dedicant el temps que calgui a estudiar o conèixer alguna cosa en la qual es creu o es vol ser el millor, o bé un mitjà per aconseguir un objectiu concret més enllà de l'enriquiment material personal.

A poc a poc comença a buscar un altre objectiu, ja que l'entrada a la universitat no el motiva. «Realitzar qualsevol feina no vinculada amb el meu objectiu, només per haver de guanyar diners, m'horroritza», escriu en aquella època. Les males experiències amb els companys, juntament amb la poca motivació que ja per si mateixos li desporten els estudis, fan que es desentengui encara més de l'àmbit acadèmic. A final de curs no es presenta als exàmens de recuperació de juny (tres assignatures pendents), ni tampoc als de setembre. La seva mare es posa nerviosa. Mai no ha dubtat que el seu fill farà carrera.

Un dels sentiments que més insistentment han afectat l'Enric en diverses etapes de la seva vida, sobretot d'adolescent, ha estat la soledat. Més que la soledat física, una soledat intel·lectual profunda, una soledat de pensament que li fa enyorar no tan sols algú que l'escolti sinó sobretot algú que el compregui, que l'entengui. L'Enric té unes preocupacions molt diferents de les persones que l'envolten i quan intenta explicar a pinzellades els seus pensaments es troba amb un rebuig frontal i incomprensió. En l'època de l'institut, quan té molts dubtes sobre quin camí seguir en la vida, sobre les seves motivacions, escriu: «Aconseguir trobar alguna persona que m'entengui i que confii prou en mi i jo en ella, com per intercanviar les idees més importants, és prou important com per esforçar-me molt per aconseguir-ho».

CANVIAR LA HISTÒRIA DEL TENNIS DE TAULA

El curs següent, el 94-95, es posarà a fer el COU de lletres, però el seu objectiu ja han deixat de ser els estudis i apareix clarament en la

seva ment la necessitat de canviar la història del tennis de taula a Catalunya i a Espanya i que tots els aficionats i els practicants puguin estar orgullosos del seu esport. Pensa que així la seva intel·ligència serà útil i que se sentirà realitzat. D'aquella època deixa escrit: «No sabia com explicar-ho a la meva mare (que volia deixar els estudis), perquè havia d'explicar-l'hi tot des del principi i pensava que no ho entendria. Des de llavors fins al mes de març, vaig passar-ho més malament que mai, anava a classe amb el cap als núvols, veia pissarres que de vegades estaven plenes i de vegades buides, però no notava passar el temps, la majoria de l'estona no veia més enllà dels meus ulls i no sentia més enllà de les meves orelles. No sabia quant duraria allò però, per sort, el Vilanova va organitzar aquell any el Campionat de Catalunya Aleví i Sub-21 el 2 i 3 d'abril, encadenat amb la Setmana Santa. Les setmanes abans de la competició vaig estar molt ocupat organitzant-ho tot i vaig deixar d'anar a classe amb el consentiment de la meva mare. Després de la Setmana Santa li vaig dir que ja no hi tornaria i així ho vaig fer. Li vaig explicar el meu objectiu però no tots els pensaments que m'hi havien portat, no ho va entendre però es va resignar. No sabia com explicar-li que per a mi guanyar-me la vida no té sentit, que l'únic que vull és utilitzar la meva intel·ligència per ajudar els altres».

Així doncs, deixa els estudis quan està a punt de fer els dinou anys. Durant pràcticament dos anys, dedicarà tot el seu temps a fer d'entrenador al Centre de Tecnificació de Reina Elisenda. L'Enric voldrà sempre posar a prova i endevinar els límits de la capacitat del seu germà. És el millor de la seva edat a Catalunya, però és també millor que els de fora?, es pregunta insistentment. Per saber-ho, l'Enric, en Marc i la seva mare, un gran equip unit al màxim, inicien un periple on recorren diferents campionats internacionals de tennis de taula. L'Enric s'adonarà que els de fora tenen avantatges perquè poden entrenar dos cops al dia, cosa que a Catalunya es fa molt difícil en haver de compaginar escola i entrenaments. A més, en aquell moment fa molta feina a la federació, on se l'escolta i se'l considera una persona brillant: insisteix que es preparin infantils

per jugar a internacional, proposa canvis en el sistema de rànquings, etc. Finalment, buscant una solució al problema de la falta de temps suficient per entrenar, l'Enric decideix crear un centre propi a Bagà, després de persuadir pares i gent del Centre de Tecnificació de la necessitat d'entrenar alguns nens dos cops al dia, que era el que es portava a Europa, per treballar al màxim les seves capacitats.

AJUDAR ELS ALTRES, AJUDAR-SE UN MATEIX

El fet d'anar a Bagà, als 21 anys, li permet continuar sense estudiar, ja que malgrat les insistències de la seva mare perquè compaginés ell també els entrenaments amb la represa dels seus estudis, l'Enric considera que per poder donar el millor d'ell mateix i treure el millor dels altres necessita dedicar-se totalment a l'entrenament dels nens, en cos i ànima. Ho veu de vital importància, de vida o mort. A més, aconsegueix que els entrenaments al peu del Cadí li convalidin com a serveis socials per a l'objecció de consciència al servei militar.

Durant aquest període que passa a Bagà, coneix una persona a la qual estima molt i que està passant per un molt mal moment personal. La vol ajudar a sortir dels seus problemes. Per aconseguir això, comença a interessar-se i a llegir molt sobre psicologia, sobretot, i filosofia després, per anar més a l'arrel del que pot retornar les ganes de viure a les persones, això és, trobar i donar un sentit a la pròpia vida. Ajudant aquesta persona, l'Enric es comença a preguntar a ell mateix quines són les seves pròpies motivacions i objectius. Ajudant els altres, doncs, acaba també ajudant-se i coneixent-se ell mateix. Des d'aquest moment dedica molt de temps a llegir, a pensar i a navegar per la xarxa, on coneix una pàgina que quan s'obre sona *Imagine* de John Lennon, la cançó que tant ha inspirat pacifistes, humanistes, i en general el moviment hippy dels seixanta i més endavant. Aquesta pàgina era un lloc web amb tot de textos, articles històrics del moviment anarquista, humanista, comunista, de Henry Thoreau... i sobretot l'Enric hi troba un autor

que el marca profundament: Erich Fromm, quan parla de *Tenir o ésser*.

La primavera li ha despertat amb molta força una consciència social insospitada, que li fa por de seguir, perquè el tira molt enllà, cap a allò que no coneix, amb una força impertorbable. Troba que l'esport d'elit ja no és coherent amb la seva nova manera de pensar. Tracta de convèncer-se a ell mateix que pot canviar de vida, creu que val la pena dedicar-se a canviar les coses, ajudar els altres i construir un món millor. Els caps de setmana, baixant en cotxe cap a Vilanova des de Bagà (cal dir que l'Enric s'ha tret el carnet a la quarta però abandona el cotxe perquè es distreu massa amb els seus pensaments i es considera, doncs, perillós al volant) parlant amb la seva mare, va desgranant amb timidesa algunes d'aquestes noves idees al ritme d'una música d'ella que sona en consonància amb el que ell sent fortament dins seu... Els Gossos que li entonen a cau d'orella: «No tinguis por, pots canviar-ho tot...».

I en efecte, tot començarà a canviar. Després de l'any a Bagà, als 22 anys l'Enric decideix deixar el tennis de taula. Deixarà també progressivament de seguir els esports per la tele, que es convertirà a partir d'ara en una gran desconeguda. No la necessitarà per distreure's, perquè es passarà molt de temps amb el cap ocupat amb idees i nous projectes que el motivaran profundament. Creu que el fet de tenir unes capacitats especials, com sap que té, és una responsabilitat, i que ha de fer servir aquestes capacitats per millorar les coses, per fer coses realment útils.

A Bagà l'Enric s'ha sentit molt valent i ha fet grans passos per vèncer la seva timidesa. Ha hagut de portar un grup a tots els nivells, no solament l'esportiu, i per tant ha treballat molt en els àmbits emocional i comunicatiu i això es comença a notar. Coneix noves persones i els parla dels canvis que ha fet, dels seus objectius i la seva nova manera de veure les coses, traça lligams d'amistat; a poc a poc, doncs, es va obrint al món de les relacions amb els altres. Com a part de tot aquest procés, l'estiu següent a Vilanova arriba també el seu primer petó.

La seva gent no sap explicar-se el canvi, no se'n sap avenir. La seva mare, tampoc, i està espantada, ara que es veu a sobre que haurà d'acostumar-se a portar el club ella sola, sense la incansable energia de l'Enric al costat, que havia estat l'insistent promotor de la idea de crear-lo i de la seva consolidació. Ningú no entén com algú que ha dedicat totes les seves energies a una fita, ara, de cop, vol canviar de vida.

Creu que potser l'estudi li podrà servir per al seu gran objectiu i es matricula novament per fer el COU, aquest cop a Barcelona, on s'imagina que trobarà més oportunitats per aprendre com arreglar el món. A l'acadèmia del centre de Barcelona la majoria dels seus companys de classe no són precisament bons estudiants, a diferència d'ell, que s'ho traurà tot amb excel·lents. Acostuma a ajudar alguns companys i companyes donant-los un cert reforç en les matèries que ell ja domina, fins i tot els ajuda psicològicament, els escolta i els parla. Segueix, doncs, intentant ajudar els altres, veient què passa dins seu, intentant trobar eines perquè superin els problemes que els atrapen. Paral·lelament ja comença a interessar-se i a assabentar-se dels projectes socials i les reivindicacions que corren per la Barcelona del moment.

Un bon dia, mentre passeja per una fira d'entitats buscant alguna idea que li cridi l'atenció pel seu potencial transformador, troba un estand de la plataforma 0,7%, que reivindica una ajuda oficial al desenvolupament superior a l'actual. L'incansable i malaurat Andrés Arcos l'atén des del taulell. L'Enric llegeix el fullet de la campanya i s'adona que té a veure amb el canvi de les relacions entre el nord i el sud. Pregunta què fan exactament i diu a l'Andrés que li agradaria participar-hi. Resulta que ara es preparen unes jornades per parlar del deute extern i que han quedat dimecres següent al local del Servei Civil Internacional (SCI) per a aquest tema. Aquesta informació i un tríptic de l'associació EcoConcern seran els primers contactes que l'Enric tindrà amb el nou món en el qual està a punt d'involucrar-se. El dimecres arriba a l'SCI i es troba l'Alfredo que doblega tríptics de la campanya. Es posa a ajudar-lo. I vet aquí, ja té un peu a dins. L'Enric anirà també de participant a les jornades, on

ja descobrirà, entre altres coses, les mítiques xerrades d’Arcadi Oliveres.

De les jornades, en va sortir una plataforma per a l’abolició del deute extern. Les primeres reunions a les quals assistirà l’Enric seran precisament les d’aquesta nova plataforma. A més, també comença a anar a conferències que es fan a EcoConcern; sovint té ganes de dir-hi la seva, però la timidesa el venç i poques vegades ho fa. Comença a llegir molt sobre filosofia, política, ecologia... Quan un llibre li agrada, li dura dos o tres dies com a molt.

L’anada de l’Enric a Barcelona ha coincidit amb l’entrada d’en Marc al Centre d’Alt Rendiment de Sant Cugat. L’Enric el segueix, encara que ara de més lluny, el va a veure i l’anima, col·labora amb el seu nou entrenador i el motiva a seguir. L’Enric es distancia, tot i que no vol que en Marc es pensi que l’abandona, que el deixa. Sent, però, amb molta força que ho ha de deixar tot per dedicar-se a canviar la societat que l’envolta. Pensa que la societat el necessita i que el món està molt malament. Tot i sense l’Enric al costat, en Marc serà diverses vegades medallista en els europeus de joves i un dels 200 millors del món.

ENTRE LA UNIVERSITAT I EL CANVI SOCIAL

Abans de matricular-se a la universitat, l’Enric ha passat els exàmens de selectivitat. Les seves notes d’excel·lent fan creure als seus pares que reprendrà el camí que sempre havien pensat per a ell, però els fets aviat parlaran per si mateixos.

Després d’aquests exàmens assisteix a la primera reunió de la plataforma contra el deute extern, on un grup de persones de Lleida proposen fer una consulta social per demanar a la ciutadania què opina sobre el tema, tal com ells ja havien fet a la seva ciutat durant les últimes eleccions municipals. «Per fi un gran projecte que té a veure amb l’objectiu de canvi social que m’he marcat!», pensa l’Enric.

Ens situem als voltants del mes de setembre. Part de la gent de la plataforma no es veia capacitada per tirar endavant un projecte tan

ambicions, però es van donar unes setmanes per tal que aquells que ho veien possible demostressin que el projecte podia tirar endavant. La campanya va tenir molta difusió i acceptació en tots els àmbits on es va explicar i per això finalment tothom es va apuntar al carro de tirar-la endavant. Quan el projecte finalment es va fer realitat, s'havia fet popular un lema prou encoratjador: «Ho vam aconseguir perquè no sabíem que era impossible». Aquesta idea ens pot ajudar a entendre també la filosofia de l'Enric: a ell, allò que és impossible, lluny de fer-lo enrere, el motiva.

El seu pas per la universitat el curs següent és fugaç. Comença la carrera de Sociologia a la Universitat de Barcelona. Hi està quatre mesos. Discuteix molt amb els professors sobre les teories que s'ensenyen i considera que el que ensenyen a la universitat són teories antiquades respecte d'una realitat que canvia de pressa, i que és una pèrdua de temps assistir-hi. Ell creu que pot aprendre més per ell mateix, al seu ritme, i del que més li interessa. Sempre ha estat autodidacte.

A més, ja està plenament integrat en l'organització de la campanya per tirar endavant la consulta social per a l'abolició del deute extern. Acompanyant el seu germà, passa el Cap d'Any de canvi de mil·lenni a la plaça de Tiananmen, a la Xina, on decideix que deixarà la universitat i es dedicarà completament a la preparació de la consulta que es preveia per al 12 de març d'aquell nou any que començava. El gener es va presentar als exàmens però sense haverlos estudiat, només per curiositat. Després, únicament tornaria a posar els peus a la universitat per participar en assemblees d'estudiants, accions i campanyes.

LES PRIMERES MOBILITZACIONS: DEDICAT A L'ACTIVISME DURANT DEU ANYS

Amb l'entrada en el nou mil·lenni ens trobem en un context de lluita pel canvi global en el qual l'Enric es veurà immers de ple, partici-

pant activament en un conjunt de mobilitzacions importants. Com a precedent, als EUA la victòria de les històriques mobilitzacions contra l'OMC a Seattle, on entre 50.000 i 100.000 persones fan fracassar l'anomenada «Ronda del Mil·lenni», es considera generalment com el punt d'inici d'un moviment contra la globalització neoliberal, moviment que s'estendrà cada vegada més arreu del món.

LA CONSULTA SOCIAL PER A L'ABOLICIÓ DEL DEUTE EXTERN

El 12 de març de l'any 2000, i després de sis intensos mesos de preparació, se celebra a Catalunya i a Espanya la Consulta Social per a l'Abolició del Deute Extern, una de les primeres campanyes de desobediència civil en què l'Enric participa a temps complet. Es tractava d'organitzar un referèndum, coincidint amb les eleccions generals d'aquell any, per preguntar a la ciutadania sobre la cancel·lació del deute que els països més pobres tenen amb l'Estat espanyol. Més d'un milió de persones van donar el seu vot a la consulta malgrat la prohibició de dur-la a terme, i el 98% ho va fer a favor de la cancel·lació del deute, en un acte massiu de democràcia participativa i desobediència civil.

En aquella època l'Enric ja sorprèn els seus companys de la Xarxa Ciutadana per a l'Abolició del Deute Extern (XCADE) per la seva dedicació i la seva capacitat organitzativa i de treball. Per exemple, l'Enric surt voluntari de seguida quan des de la xarxa es comença a buscar algú que pugui gestionar el correu electrònic de manera eficaç: ell té la intuïció que si algú està motivat per participar en una campanya cal respondre-li ràpidament per mantenir en calent la seva motivació. L'Enric s'encarregarà també de l'organització del districte de l'Eixample, el més gran, i dels districtes de Sant Martí i Horta-Guinardó, posant ja a prova la seva facilitat per gestionar recursos i organitzar persones amb una gran capacitat. Deia als seus companys que volia canviar de vida i que per fer-ho

utilitzaria tots els recursos de què disposés. Amb això senzillament volia dir, en aquell moment, que amb l'assignació mensual que li passava el seu pare com a tots els seus germans, ell va pensar que si gastava poc es podria dedicar a l'activisme a temps complet. I així ho farà, durant aproximadament tres anys.

EL MOVIMENT DE RESISTÈNCIA GLOBAL I L'ACCIÓ GLOBAL DELS POBLES

Després de la campanya del deute, l'Enric se suma a última hora a l'acampada del 27 de maig a la plaça d'Espanya, on centenars de persones protestaven contra una desfilada militar de l'exèrcit espanyol. Després de plantar les tendes (a l'Enric li havia deixat la tenda la seva innocent mare, que evidentment no tenia ni idea de les intencions del seu fill, ni tan sols quan passant per prop de la plaça va sorprendre's de veure una tenda igual que la que tenien a casa...) l'acampada va començar sense aldarulls fins que els agents van decidir actuar de matinada, mentre els manifestants dormien. Va començar un desallotjament de l'estil «juguem a arrencar cebes», en què 150 activistes endormiscats intentaven resistir pacíficament a la intervenció nocturna.

Dies després d'aquests incidents, l'Enric va anar a una reunió d'un grup de gent de Barcelona que volia crear una xarxa contra la globalització econòmica. L'Enric, a qui feia ben poc li havia arribat Internet per cable a casa i navegava més que mai, s'havia assabentat d'una contracimera que es faria a Praga contra el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional el mes de setembre, una notícia que li va fer constatar amb molta alegria que el moviment de resistència a la globalització econòmica havia començat a Europa. Així, en aquella primera reunió ja va proposar al grup acabat de crear d'anar a Praga i va plantejar la possibilitat de sumar-se a la gent que havia participat també en la campanya del deute per fer una plataforma conjunta. A partir d'aquí, es crearà una comissió de treball per

preparar el viatge a Praga i una altra per organitzar una manifestació a Barcelona amb el mateix motiu, per a aquells que no es desplaçassin a l'epicentre de la reunió. I de tot això, en naixerà a Catalunya el Moviment de Resistència Global (MRG).

En aquesta mobilització l'Enric demostra ja una vocació inaudita per crear llistes de correu: se'n crea una de parla castellana (praga2000) i una altra per a la traducció al castellà dels documents que arribaven. Internet, com a novetat i gran revolució, duu a terme un gran paper en l'organització d'aquesta contracimera. Els grups locals faciliten els espais i la logística i després les assemblees presencials, un cop a lloc, prenen la resta de decisions. L'Enric anirà prèviament a Praga per a una reunió preparatòria, on coincidirà ja amb membres d'Acció Global dels Pobles (AGP), un grup de persones molt posades en l'activisme a escala global que ara preparaven amb afany la contracimera. A més, l'Enric serà un dels portaveus davant la premsa catalana i s'encarregarà, juntament amb algunes altres persones, de fer els contactes i organitzar el viatge dels catalans. A Praga, la delegació catalana i espanyola va ser la més gran d'Europa després de l'alemanya.

El resultat: de nou, una victòria. S'aconsegueix que se suspengui la conferència. No sense costos: 700 detinguts, entre ells uns 40 catalans, i nombrosos ferits. Quan l'autobús de tornada marxava cap a Barcelona l'Enric decideix quedar-s'hi uns dies més per si cal ajudar a acabar de tancar les mobilitzacions i afrontar represàlies, i també per preparar noves campanyes amb l'AGP. En aquest moment estem davant d'un Enric que s'implica de manera molt forta en l'activisme en l'àmbit europeu. El que més el sobta i l'emociona de Praga és anar a un pis de l'AGP i trobar-se amb representants dels moviments socials dels cinc continents: des d'un aborígen de Nova Zelanda fins a un indígena de l'Equador.

El mes de novembre del mateix any, després de les mobilitzacions de Praga, es reprèn encara la recta final de la campanya del deute. Activistes de tot l'Estat es desplacen a Madrid el 25 i el 26 de novembre per presentar els resultats de la consulta a cada diputat del

Congrés. A més, es fa una acampada a la Castellana i una acció sorpresa: s'acorda un senyal i a la de tres, un grup de 300 persones ha de córrer i asseure's a les escales del Congrés de Diputats per llegir un manifest. La càrrega de la policia nacional va ser del tot desproporcionada davant la resistència pacífica dels manifestants: l'Enric va rebre un bon cop de porra i tot i que el portaveu va poder llegir el manifest, ho va fer amb un regalim de sang que li lliscava galta avall. L'anècdota de tot plegat vindrà més tard: en el moment d'escriure aquestes línies l'Enric ha rebut una citació judicial per al 17 de febrer de 2009. I no precisament per l'acció per la qual molts de vosaltres esteu llegint aquest llibre. Senzillament perquè, vuit anys més tard, i a petició dels afectats d'aquelles pallisses, els tribunals estan intentant «esbrinar» encara què va passar aquell dia amb la policia. Ja se sap, la justícia es pren el seu temps segons per a qui treballa. Una altra cosa que se sap: l'Enric, evidentment, no hi ha pogut assistir com a testimoni; ara mateix, precisament, si hagués de respondre davant la justícia per algun acte, ho faria com a acusat i defensant públicament i políticament la seva acció de desobediència a la banca.

Tant en la campanya de Praga com en la del deute, l'Enric sent unes sensacions que no ha experimentat mai tan intensament: un sentiment de pertinença, d'amistat, de companyonia, de sentir-se en l'ambient en el qual es troba còmode, compartint objectius i accions col·lectius. Sempre ha buscat sortir de la soledat que l'havia acompanyat durant un bon grapat d'anys, i fins aquell moment no se n'havia sortit. Quan va arribar a Barcelona es va apuntar a una associació, MENSA, que venia a ser com una espècie de club social per a persones amb un coeficient intel·lectual elevat. Des de nen havia pensat que es podria sentir còmode en un lloc així, sobretot quan d'adolescent es trobava tan sol i amb tantes dificultats de compartir les seves inquietuds. Però un cop dins d'aquest club, i anant a alguns sopars amb la resta de la gent, es troba amb una manca d'energia i un acomodament entre ells que no el motiva; el que volia era compartir la visió del món que per a ell era nova, i actuar en conseqüència.

NIÇA I ZURIC... I BARCELONA! CONTRACIMERES PERSEGUINT CIMERES

Encara al mes de desembre hi haurà una trobada de la Unió Europea a Niça, on s'inaugurarà un nou model de viatge per als activistes: ocupar els trens per desplaçar-se fins als llocs on es feien les reunions, reivindicant el dret al transport gratuït com a part del dret d'expressió i de participació en manifestacions de caràcter europeu.

Aquesta mateixa tàctica es va utilitzar per desplaçar-se fins a Zuric durant el mes de gener de l'acabat d'estrenar 2001, on es feia una trobada contra el Fòrum Econòmic Mundial que es reunia a Davos. L'Enric i el seu grup van anar a Zuric, però altres manifestants van optar per acostar-se tant com fos possible a on era la reunió: tant com fos possible, però no gaire. Per arribar a l'epicentre de la trobada s'havia de travessar un llac, i ja us podeu imaginar com tremolaven les barquetes dels activistes quan, remant, remant, es trobaven davant un enorme vaixell de guerra que els barrava el pas. A Zuric, la confrontació amb la policia va ser important. L'Enric i algunes altres persones van marxar abans que la manifestació s'acabés però, quan van agafar un tramvia, la policia va irrompre brusquement i va detenir tot el vagó, ja que pel que sembla tot devia fer pudor de manifestant *antisistema*. Una dona de 86 anys se'n va poder escapar. Dels detinguts, set eren catalans i van estar a comissaria durant tres dies, l'Enric compartint cel·la amb un xicot d'Algèria a qui pretenien expulsar també del país, encara que per motius ben diferents. Finalment l'Enric va ser expulsat i enviat emmanillat a l'aeroport suís, per arribar de nou lliure a Barcelona. La seva mare, que havia patit molt aquells dies, va respirar alleujada.

En aquestes mobilitzacions globals els sentiments d'unitat i d'obertura eren molt grans, s'estava en un procés molt nou, en uns moviments que ningú no havia definit encara i que s'estaven construint entre tots els que hi participaven, independentment de les seves ideologies més particulars, que no trencaven la lluita en comú.

A principi de l'any 2001 havien començat a proliferar els tancaments de *sense papers* a les esglésies barcelonines, moment en què l'Enric va tornar puntualment a la universitat. Va convèncer uns quants amics del campus de la Diagonal per tancar-se a la universitat en solidaritat amb els immigrants i després a la Pompeu va explicar que els de la Diagonal es tancaven, provocant un efecte dòmino de tancaments, ja que ningú no volia ser menys que ningú. Després d'uns dies de tancament, pocs estudiants mantenien la mobilització (l'Enric anava passejant el seu sac de dormir i la seva motivació d'universitat en universitat) i quan es van abandonar els edificis i es va passar a plantar unes poques tendes de campanya davant la facultat, l'Enric seguia animat comentant a altres acampats que cada tenda de campanya era un punt d'informació i de resistència.

Al mateix temps, s'engega la campanya contra el Banc Mundial, que pretén reunir-se a Barcelona el 24 de juny. És la primera contracimera a Barcelona i l'Enric demostrarà un cop més una capacitat organitzativa i un domini d'Internet impressionants. Se'l considera «l'home connectat».

La policia també ho devia considerar així, perquè el dijous de Setmana Santa d'aquell any, en arribar a casa a la tarda, l'Enric descobreix una persona vestida de negre fugint corrents per la terrassa del seu pis i desapareixent ràpidament. Després de superar l'esglai, s'adona que li han regirat papers i que han buscat en el seu ordinador, però no s'han emportat res. També recorda que el dia anterior havia dit per telèfon a una persona que aquella tarda no hi seria perquè marxaria a una trobada a Girona, però sense dir a ningú que a última hora havia decidit no anar-hi fins divendres al matí. L'entrada ha estat sense força, per la terrassa que s'obre i es tanca amb clau. Recorda també que, curiosament, uns dies abans havia rebut una trucada perduda quan era a casa i que quan ell havia provat de trucar a aquell número, una veu li havia respost «Comisarí de policia, dígame». Aquest fet tan escandalós va ser denunciat a la roda de premsa coincidint amb la presentació de la campanya contra el Banc Mundial.

Molta gent es recolzava en l'Enric, ja que era molt responsable, treballador i tenia un bon criteri polític. La preparació d'aquest esdeveniment va ser molt important a Barcelona, els activistes es reunien a «El quartelillo», al carrer de Joaquim Costa, i allà es passaven hores i hores treballant, però també rient i establint vincles estretíssims... Els horaris que feien eren bojós, de vegades ni tan sols es recordaven de menjar! Hi havia un ampli espectre polític mobilitzant-se i, com que el discurs antiglobalització era molt nou, no se sabia quina seria la reacció de la gent, de les institucions, de la policia... Abans de Barcelona, a la cimera contra la UE a Göteborg s'havia disparat contra algun manifestant i, per tant, hi havia força tensió entre els activistes, tot i que al final el que passava era sobretot que hi havia una gran criminalització del moviment.

La campanya estava creant molt d'interès, i davant la previsió de mobilitzacions, el 19 de maig el Banc Mundial va fer públic que suspenia la reunió. Les mobilitzacions es van mantenir amb algunes modificacions: es van suspendre els bloqueigs però es va convocar una *visita guiada* a la borsa. Malgrat que els poderosos es van quedar a casa, les mobilitzacions van convertir-se en un festival victoriós, amb la participació pacífica de multitud de famílies, nens i nenes, pares i mares, joves, avis i àvies... Si parlem d'aquesta mobilització no podem obviar noves pràctiques i estratègies politicoartístiques impressionants que es portaven a la pràctica: grups d'artistes van crear una moda «prêt a révolter» per protegir-se de la policia de manera elegant i divertida, el grup Las Agencias va estrenar uns escuts de protecció amb tot de dibuixos i colors, amb nens i àvies pintats, per la qual cosa quan la policia repartia llenya l'impacte visual era molt fort. Es feia servir una *tactical frivolity* (frivolitat tàctica), que consistia a ballar, cantar, disfressar-se, manifestar-se de manera festiva per desdramatitzar una situació dramàtica, cridar l'atenció de la premsa i despistar la policia. Totes aquestes tècniques estaven molt inspirades en el model anglès de «Reclaim the Streets», reclamar els carrers de manera festiva.

A la seva arribada a la plaça de Catalunya, però, la policia va

encerclar la plaça i va començar a carregar contra els manifestants (després es va saber que per la provocació de policies disfressats d'*antisistema*), de manera que l'acte es va saldar amb nombrosos ferits i detinguts. En aquesta mobilització s'havien obert tres línies de telèfon a nom de l'Enric, que anava passant la factura a la comissió econòmica de la campanya que organitzava els actes: una línia per a la comissió legal, una altra per a la premsa i l'última per a coordinació. Després de les mobilitzacions la línia de la comissió legal va continuar operativa a causa de les detencions que hi havia hagut.

GÈNOVA EN FLAMES

El mes de juliol d'aquell intens any 2001 serà recordat tristament per les mobilitzacions contra el G-8 (el grup dels països més rics i poderosos del món) a la ciutat de Gènova i les seves lamentables i escandaloses conseqüències. Prèviament a la trobada, l'Enric i alguns altres activistes inseparables, com la Mayo, en Jeff, l'Arnau, en Josep Maria i la Mercè van anar a preparar la logística per als catalans que havien d'arribar a la ciutat al cap d'uns dies. Dormien en una casa als afores de la ciutat, a fora, sota una parra d'un jardí, i l'Enric, sempre amb el seu portàtil, el feia servir de coixí per tal que no l'hi robessin i per posar-se més còmode. Els activistes havien de trobar un lloc per dormir per als catalans que havien d'arribar al cap d'uns dies, però semblava que tots els espais estaven molt plens. Sorprenentment, en un gran i atapeït parc especialment habilitat per a l'ocasió, van divisar una petita zona sorrenca on hi havia espai per establir-s'hi. I aquí anirien a parar finalment els catalans, que entendrien el perquè d'aquelles olors tan agradables que els acompanyaven quan s'adonessin que estaven dormint en realitat sobre uns *pipicans* per a gossos... Sort que estaven preparats per a tot.

L'Escola Dias era el centre de coordinació dels activistes, el centre logístic on la Mayo i l'Enric es passarien hores fent feina dins la comissió de premsa de la campanya.

La contracimera estava organitzada en tres dies: el primer era una manifestació de suport a les persones immigrants que va ser molt multitudinària, el segon era el dia dels bloqueigs a la cimera i el tercer, el dia de la manifestació més important. De tota manera, a partir del segon dia ja es va començar a veure que les coses no pintaven gens bé. La ciutat estava en guerra i la gent en estat de xoc davant la brutalitat i la impunitat policial que tenia el suport institucional... L'assassinat de Carlo Giuliani va sembrar el pànic i el caos en un marc de batalla campal difícil de controlar.

La policia va entrar sense contemplacions a l'Escola Dias pocs minuts després que la Mayo i l'Enric n'haguessin sortit i va ferir durament desenes de persones. Ells dos havien marxat cap a Roma perquè en Marc jugava un campionat d'Europa de tennis de taula i l'anaven a veure. Des de l'escola, la mateixa línia de telèfon que s'havia utilitzat per a aspectes legals durant la campanya contra el Banc Mundial va servir als ferits per comunicar-se amb l'exterior i informar del que estava passant. El que no va tenir en compte l'Enric en aquest sentit és que, mesos després dels dies fatídics a Gènova, li arribaria una factura de 1.600 euros de la companyia per aquesta línia, i que no tindria a qui passar la despesa perquè la campanya ja estava acabada. Va pensar que algun dia, en algun moment, ja ho resoldria.

UN GRAN COMUNICADOR SEMPRE AL DARRERE

Aquest mateix any, també amb la participació de l'Enric, es crearà ComunicAcció, un col·lectiu de comunicació més permanent (normalment les persones que s'agrupaven per lluitar contra aquestes cimeres no mantenien després la continuïtat sinó que els grups es dissolien després de les accions per a un objectiu comú), format per l'Antonio i l'Antònia, la Mar, la Griselda, en Nacho, en Rolando, en Pau, l'Ada i l'Enric, que servia de gabinet de premsa dels moviments socials, en el qual s'aconsellava sobre com fer comunicats de premsa i grafisme, es fomentava la visibilitat de les accions més en-

llà dels tradicionals comunicats i existia un telèfon de contacte permanentment atès per l'Ada. Al cap d'uns mesos de la seva creació, el col·lectiu presenta Liberinfo.net, una agència de notícies dels moviments socials per difondre les seves informacions (comunicats, activitats, convocatòries, accions) als mitjans de comunicació. És un portal per fer sentir la veu dels moviments socials en els mitjans de comunicació, ja que sovint estaven mancats d'infraestructures que els permetessin contrarestar la capacitat difusora d'altres mitjans. Liberinfo.net serà una eina més sostinguda en el temps, una eina de política comunicativa en una època molt florida de mobilitzacions, en què cada dos mesos hi havia accions i fins i tot existien periodistes especialitzats en moviments socials, es parlava fins i tot ja de la possibilitat de crear mitjans propis. Liberinfo s'estrenarà més tard, durant la Campanya contra l'Europa del Capital i la Guerra (març del 2002).

L'Enric d'aquella època es converteix en una «màquina de comunicar», tot i que ho fa sempre des de darrere. A les campanyes es menyspreava el lideratge, no hi havia ni portaveus ni cares que es reconeguessin i s'intentaven evitar de totes totes els personalismes. Tot i això, alguna gent que ha treballat amb l'Enric opina que ell ho dominava tot però des de darrere, ja que no era un líder carismàtic. «El moviment era ell, però ell no es veia». «Tenia molt de poder per la informació que posseïa, pels coneixements tècnics, pel gran temps que hi dedicava... marcava la diferència». «És una persona perseverant, tenaç, quan se li fica una cosa al cap no para fins a aconseguir-la». Això últim de vegades li porta problemes, ja que no tothom pot i vol anar al seu ritme, no tothom comprèn i accepta la seva manera de fer. En moltes campanyes, si veu una cosa molt clara, tira pel dret encara que no hi hagi consens (si no n'hi ha crearà un nou col·lectiu per poder dur a terme l'acció amb qui hi estigui d'acord, això sí), escolta les idees i els temors dels altres però no busca l'aprovació de ningú. Algunes persones s'empipen. D'altres creuen que és un «visionari» amb molt bones idees i el deixen fer.

11 DE SETEMBRE DE 2001

El dia 11 de setembre de 2001, quan es produeixen els famosos atemptats contra les Torres Bessones a Nova York, l'Enric era a casa amb el seu company de lluites nord-americà, en Jeff, i amb la Mayo, la seva primera relació, treballant algun tema de l'MRG. La notícia els va arribar per Internet i quan George Bush va aparèixer a la televisió dient que calia mobilitzar-se contra els terroristes, que calia atacar l'Afganistan, va començar a haver-hi diverses crides a la xarxa per mobilitzar-se contra un possible atac. A l'Enric se li va acudir fer un llistat de totes les convocatòries que anaven sortint en els diversos països i ciutats i després fer un resum de la gent que anava participant en cadascuna. A més, es va subscriure a llistes d'arreu del món per on anava fent circular aquesta informació per intentar anar motivant més i més gent a sortir al carrer, per anar creant brou de cultiu. En Jeff estava en estat de xoc, ja que la seva família vivia a Nova York, i perquè no es podia creure el que estava veient.

Aquella tardor, també amb en Jeff i la Mayo, creen un grup d'afinitat per potenciar eines que permetin als moviments socials fer xarxa sense dependre de grans organitzacions ni havent de recomençar cada vegada a fer contactes de nou després de les campanyes. Entre els tres van crear el concepte inspirador de «cultura de xarxa»: en Jeff va acabar fent la tesi doctoral sobre aquest tema mesclant-ho amb les seves vivències de mobilitzacions antiglobalització a Barcelona i a Catalunya. A la llarga, també la Mayo es convertirà en una investigadora que centrarà la seves energies en la recerca activista i en el foment de la creació de xarxa.

De tots ells, en surt la reflexió que després de les vivències a Gènova i de l'atemptat a Nova York l'activisme de resistència global va canviar molt. D'una banda, l'assassinat de l'activista Carlo Giuliani i l'actuació general de la policia a Gènova van marcar el futur del moviment global perquè la por i la incertesa respecte a la violència policial van condicionar les accions que es farien a partir d'aquell moment. D'altra banda, el terrorisme va passar a ser primera pàgina de totes les notícies

i de tot plegat se'n va ressentir la creativitat de l'acció directa, va augmentar també la repressió a la dissidència. A partir de llavors la lluita s'enfocà més en l'àmbit local i el treball internacional estarà més enfocat a la construcció d'alternatives i menys en la protesta.

L'Enric viatja encara més per finalitzar l'any i per començar el nou amb empena. Primer a Brussel·les, on es feia una reunió de la Unió Europea, i després a Leiden (Holanda), per preparar una conferència europea de l'AGP. Com que després de l'11 de setembre havien augmentat molt els controls, la tàctica d'ocupar el tren per desplaçar-se no es va poder materialitzar i després que els fessin baixar de cinc trens diferents, l'Enric i els seus companys van decidir passar-se a la gasolina abans d'arribar després de les mobilitzacions i van llogar dos cotxes. De camí cap a Brussel·les feien nit a caixers i estacions, qualsevol recer valia. Tot i les incomoditats, l'Enric es posava còmode, com ja sabeu, fent servir el portàtil de coixí.

CONTRA L'EUROPA DEL CAPITAL I LA GUERRA

Aquell nou any 2002 comença amb uns intensos mesos de preparació de la campanya contra l'Europa del Capital i la Guerra, que s'activaria al mes de març per denunciar les polítiques de la Unió Europea en un context en què Espanya n'ocupava la presidència. En aquesta ocasió, l'experiència apresada en la preparació d'altres campanyes i tots els contactes recopilats van facilitar molt la feina, i la presa de decisions era ràpida i eficaç, per la qual cosa en només tres mesos es va poder organitzar una bona campanya. Tot i això, hi havia alguns handicaps que semblava que podrien afectar la mobilització. D'una banda, els sindicats majoritaris, els partits parlamentaris i algunes organitzacions cíviques s'inhibien davant la percepció de *radicalitat* de la campanya i semblava que no s'hi vincularien, cosa que podria afectar el nombre de persones mobilitzades. A més, un dels cartells de la manifestació va ser molt polèmic perquè consistia en un gran goril·la blanc aixafant les torres de la Vila Olímpica. Això feria sensibilitats en

un moment en què la memòria de l'11 de setembre a Nova York encara era molt recent. D'altra banda, gran part de la gent més implicada en la preparació es van absentar durant deu dies d'aquell mes de gener per anar al segon Fòrum Social Mundial de Porto Alegre. L'Enric no era un d'ells, ja que considerava que la seva responsabilitat en aquell moment era quedar-se a Barcelona, malgrat que li hauria agradat veure què es coïa a Porto Alegre.

Malgrat els possibles contratemps, altres factors van jugar a favor de la campanya. Les mesures de seguretat que preveia el govern espanyol del Partit Popular eren espectaculars, amb una immensa presència de policia al carrer que a molts els recordava l'ocupació feixista de la ciutat l'any 1939. Aquest pretès control de la situació se'ls acabarà girant en contra perquè indigna molt la ciutadania i això potencia la mobilització. A més, la comissió de comunicació fa molt bé la seva feina gràcies a la tasca de ComunicAcció i l'acabada d'estrenar Liberinfo, i la campanya surt molt a la premsa. Es convoca una jornada d'accions descentralitzades i una gran manifestació per al 16 de març, a la qual assisteixen centenars de milers de persones sota el lema de «Som milions i el planeta no és vostre». Entre aquests centenars de milers, però, l'Enric no hi és. I on és? Doncs, davant l'ordinador coordinant i fent comunicats de premsa.

Sindicats i partits s'hi han afegit a l'últim moment, situats a la cua de la manifestació perquè no són els organitzadors, però, per sorpresa, hi havia tanta gent mobilitzant-se que quan la capçalera de la manifestació va arribar a Pla de Palau, ells encara no havien fet ni un sol pas. Els polítics no van poder ni tan sols sortir de la plaça de Catalunya. I quanta gent hi havia, doncs, pels carrers en aquella ocasió? Els organitzadors no sabien què dir: uns deien 300.000, els altres 500.000... Al final van dir 495.000 perquè 5.000 persones que volien entrar a l'Estat espanyol s'hi van haver de quedar a les portes, ja que s'havia trencat l'acord de Schengen per tancar la frontera i impedir l'arribada de més manifestants a Barcelona.

Al final de la campanya la gent estava molt contenta i tothom la valorava com un èxit, però la màxima preocupació de l'Enric era

com podrien mantenir el contacte i la continuïtat de tota aquella gent que havia infestat els carrers aquell dia. Per això, es va decidir proposar a la comissió de comunicació d'escriure una carta a la ciutadania¹ instant a seguir mobilitzant-se i actuant; tot i que se'n van repartir uns 2.000 exemplars, no va poder tenir gaire difusió. En aquell moment l'Enric va pensar que el fet de no tenir recursos suficients per poder fer una difusió molt més àmplia de les lluites i les campanyes, per continuar arribant a la ciutadania i al màxim de gent, era un vertader limitador per al canvi social.

L'Enric, des del 99, havia començat a agafar l'hàbit de fer bases de dades de tots els contactes col·lectius i individuals que feia i la gent sovint l'escrivia per demanar-li aquests contactes. D'aquí en sortirà la idea de fer una guia útil i un directori de moviments socials i de crear l'Infoespai, entre d'altres. La idea bàsica de l'Enric era i és crear eines i aprofitar recursos per tal que hi hagi enllaços entre els diferents moviments, que hi hagi una xarxa activa, que existeixi informació actualitzada sobre tot el que s'està tirant endavant, que es mantinguin la continuïtat i els contactes de campanya en campanya. L'altra especialitat de l'Enric eren i són les llistes de correu i la seva dinamització. A més, en els moments de més efervescència de campanyes, l'Enric anava passejant un *pack* de contactes per tot arreu on anava, per ajudar a la difusió i posar en contacte les diverses iniciatives: quan hi havia una campanya nova, l'Enric arribava, plantava el seu ordinador a la comissió organitzadora i els copiava tots els arxius de contactes que podien ser del seu interès per a cada cas.

A final d'abril hi ha una reunió del Consell Internacional del Fòrum Social Mundial a Barcelona, a l'Ateneu Popular de Nou Barris, al qual l'MRG és convidat, per la fama que havia adquirit a Europa. La gent del Fòrum no entenia que l'MRG era una xarxa i no una organització juvenil que pogués representar tots els activistes. La comissió internacional de l'MRG no està d'acord amb les formes organitzatives del Consell Internacional, que són jeràrquiques, i participa només

1. La podeu llegir en línia: <http://www.tinet.org/~mrgtgn/carta.html>.

com a observador local en una trobada on tot semblaven lluites polítiques per qüestions ideològiques entre els trotskistes i els socialistes. Paral·lelament al desenvolupament més o menys simpàtic d'aquesta reunió, el tercer dia, quan l'Enric arriba a l'Ateneu, rep una trucada que li diu que estan desallotjant Can Masdeu després de sis mesos d'*okupació*. En un moment, oblidant-se completament de la reunió, l'única cosa que fa és demanar on pot trobar un ordinador, entra a Liberinfo i envia una nota de premsa. Mentrestant, alguna gent de l'MRG intenta convèncer els organitzadors del Consell Internacional que vagin a donar suport a la masia assaltada de la serra de Collserola. L'Enric marxa a casa i fins que al cap de seixanta hores el jutge no anul·la el desallotjament, no en surt i gairebé ni dorm, estant nit i dia atent a les trucades que arribaven de la masia en resistència i informant la premsa de tots els esdeveniments. L'1 de maig, després de les tradicionals manifestacions, unes 300 persones es desplaçaran també cap al lloc dels fets per donar suport al projecte de Can Masdeu, convertit a hores d'ara, després d'una bona colla d'anys, en referent de model alternatiu de vida rural i urbana.

És curiós perquè l'Enric sempre s'ha relacionat amb gent molt *alternativa* de tots els àmbits, en tot cas amb persones que tenen estils de vida peculiars, però sorprèn que no s'hagi deixat endur massa per les dinàmiques de grup que tant ens afecten a tots. A ell no li importa gaire l'estètica, la presentació o l'adaptació al grup, ell va per feina i es presenta sempre ben vestit, amb sabates, jersei, i sovint camisa, cosa divertida i curiosa en uns ambients on dominen més aviat les rastes i els pantalons foradats. Sempre ha de trencar esquemes, i en aquest sentit també ho fa.

L'AGP, EL FÒRUM SOCIAL DE FLORÈNCIA I LA LOCALITZACIÓ DE LES LLUITES

A l'inici del mes de setembre del 2002, arriba l'ocasió d'anar a Leiden a participar a la reunió de l'AGP que ja s'havia preparat mesos

abans a la mateixa ciutat. La idea de la trobada és discutir temes com ara com fer arribar les pràctiques anticapitalistes a més gent fora dels moviments socials i, sobretot, sobre la participació de l'AGP al Fòrum Social Europeu que s'havia de fer a Florència al novembre, sense entrar-hi en competència però prenent la decisió de crear l'Espai Autònom com a marc per poder discutir continguts diversos que no cabien en el Fòrum i també seguint una altra metodologia més oberta i participativa.

L'Enric va a Leiden des de Barcelona en un avió que s'endarrereix vuit hores, i avorrit a l'aeroport comença a fer voltes al munt d'idees que li bullen amb insistència al cap. A part de la idea de fer una guia útil dels moviments socials i el seu web bessó, un directori, l'Enric comença a pensar en la necessitat de crear també un espai físic que segueixi les mateixes motivacions, un espai orientat a potenciar la creació de xarxa entre els moviments, un lloc on es mantinguin projectes amb continuïtat entre campanya i campanya, un espai d'informació sobre els moviments socials que faciliti que la gent s'hi connecti i un lloc on crear recursos i serveis per tal que la comunicació dels moviments socials no depengui d'empreses capitalistes, a través de l'autogestió de llocs de treball. La idea de l'autogestió del treball es concretaria fent que alguns activistes es poguessin dedicar a una activitat productiva necessària i útil per a la transformació social i, al mateix temps, que ells mateixos poguessin destinar el temps sobrant a les activitats no productives però molt necessàries, com ara fer xarxa i recopilar informacions útils. L'Enric pensa aleshores, aplicant les idees al seu context personal: «Jo no puc seguir sempre vivint de l'assignació que em passa el meu pare, però en canvi ell em pot ajudar a crear un projecte que em possibiliti mantenir-me a mi mateix fent el que m'agrada i el que veig útil.»

L'Enric participarà en el fòrum de Florència difonent la Consulta Social Europea que s'havia de fer al cap de dos anys, el 2004: un intent de projecte participatiu des de baix de crear una alternativa a l'Europa del capital a través d'un procés de reflexió ciutadà sobre els aspectes més importants de les polítiques europees. Tot i això, poc

després es desvincularà d'aquesta campanya perquè finalment la proposta es va decantar més aviat cap a la realització d'un referèndum amb algunes preguntes, que s'acabarà portant a terme en algunes ciutats de pocs països, cosa que ell considerava d'un impacte limitat.

Paral·lelament a la participació en el marc del Fòrum, l'Enric i altres companys catalans organitzen i participen també en l'Espai Autònom, la proposta que s'havia decidit tirar endavant a Leiden, un espai paral·lel «amb un peu a dins i un peu a fora», que buscava ser més participatiu i menys institucionalitzat que el Fòrum. Aquest espai autònom agrupava persones dels moviments socials d'arreu d'Europa, molts dels quals formaven part d'un altre espai de coordinació dels moviments socials a escala global del qual ja us hem parlat: Acció Global dels Pobles (AGP).

Després de Leiden i Florència, l'Enric veu com molts projectes que es volen tirar endavant es van quedant en l'aire perquè falta molta base local que ara mateix no està prou articulada, i per això es decideix a enfocar-se molt més en l'àmbit català, a treballar en el context local. En un article que escriu després de Leiden, veiem un Enric que se centra molt a parlar de crear contrapoder i articular alternatives, més enllà de la crítica i la denúncia de les coses que no ens agraden, de mantenir una comunicació sostinguda i un treball continu i en xarxa, més enllà de les mobilitzacions i les campanyes puntuals.

El mes de gener del 2003, coincidint amb el tercer Fòrum Social Mundial, l'MRG s'autodissol.² L'MRG volia aglutinar i coordinar els moviments de base però cada cop el grup era més reduït i acumulava molt de poder perquè els mitjans de comunicació i els fòrums socials l'havien pres com a referent de l'esperit de Seattle a Europa, ja que molts d'ells havien estat entre els organitzadors de Praga, per exemple. L'MRG es va dissoldre per enfocar-se a les lluites locals,

2. Podeu trobar el comunicat *L'MRG ha mort: comença la festa!* aquí: http://barcelona.indymedia.org/front.php3?article_id=32540.

mitjançant un comunicat sorprenent que va fer que la televisió catalana, per exemple, interpretés que, de fet, s'havia dissolt el moviment antiglobalització.

L'MRG mor però l'Enric ja està dedicat les 24 hores del dia a la redacció de la *Guia útil per a la transformació social*, un espai on ell ordena i posa a disposició de tothom els seus contactes i, juntament amb la Mayo, la Carla, l'Albert i la Saida, entre d'altres, recopilen tot un seguit de recursos actualitzats que s'han pogut trobar sobre els moviments socials d'arreu del país. Uns 1.400 col·lectius catalans apareixen en aquest document. A més, la guia té espais en què vol mostrar que l'alternativa al capitalisme està en construcció i dona exemples d'experiències com ara ecoviles, cooperatives, xarxes d'intercanvi i mitjans de comunicació alternatius, entre altres. Abans que s'imprimeixi la guia, l'Enric de vegades passa dies sense dormir per tal que el resultat que s'imprimeixi finalment sigui al màxim d'actualitzat possible.

L'Enric que heu conegut, en l'àmbit polític, és incansable. Però incansable no com a metàfora, sinó com a realitat pràctica. De vegades sembla fins i tot una persona poc humana. I és que no necessita descansar. Després d'una campanya n'arriba una altra, després d'un projecte n'engega un altre. Hi ha molta feina per fer i no hi ha qui el pari, no hi ha temps mort. L'Enric és ambiciós, molt positiu i no es desanima. És la determinació en persona. A més, actua amb un pensament estratègic i racional impressionant, dedica molt temps a pensar com farà cada cosa i les seves possibles repercussions. Posemos en la pell d'un cambrer intel·ligent, per exemple. Ve a prendre nota i sap que has demanat dos cafès amb llet. Et diu, després, quan te'ls porta: has de pagar ara. I ell ja porta el canvi preparat. Són tres euros. Llavors, ell porta fins a disset euros. Així, cobreix totes les possibilitats: si pagues just, no et dona res. Si pagues amb cinc, te'n dona dos. Si pagues amb deu, te'n donarà set i si pagues amb un bitllet de vint, ja té els disset preparats. D'això se'n diu estratègia. L'Enric actua així en els seus projectes. Té diverses monedes a la butxaca, i en funció de l'impacte de les accions, dona més o menys canvi. Però la

diferència amb altres persones més impulsives és que ell va preparat, porta totes les monedes a la butxaca.

En l'àmbit més personal, no us penseu que l'Enric no és humà. Ho és. Com ja hem comentat abans, sempre ha buscat suport, sempre ha buscat qui l'entengui. No és un amant dels grups nombrosos però sí que és amant de les relacions properes en les quals pot establir una gran confiança i profunditat. I normalment aquestes relacions les ha tingut amb noies, ja que de petit, com recordareu, li costaven les amistats amb els nois de la seva edat. L'Enric és enamoratís de mena. Pensa que si algú el pot entendre i ajudar, ha de ser una noia. Però, com en altres temes, té una visió de l'amor molt àmplia i poc convencional que no sempre ha estat ben entesa i acceptada: el *poliamor*. El poliamor es basa en la premissa que és possible i desitjable estimar més d'una persona al mateix temps, de manera romàntica i sexual, és a dir, que aposta per multiplicar l'amor, tenint més d'una relació important al mateix temps. L'Enric sempre ha provat de practicar en les seves relacions una lògica semblant, però no sempre ho ha tingut fàcil, sovint li ha estat difícil entendre la línia que per a la gran majoria de persones separa l'amistat de la relació amorosa.

Ha tingut dues relacions molt importants des de la seva arribada a Barcelona i la seva entrada en els moviments socials. Sempre ha intimat amb les noies més actives amb qui ha compartit projectes, ja que li costaria estar amb algú amb qui no pogués compartir totes aquestes motivacions amb la intensitat amb què ell les entén i amb la importància que ell els atorga.

CONEGUEDES MOBILITZACIONS CONTRA LA GUERRA DE L'IRAQ

Entre febrer i març del 2003 comencen a articular-se mobilitzacions contra la famosa guerra de l'Iraq i l'Enric participa en algunes de les reunions de la plataforma que s'ha creat, però no es fica ja enmig de

l'organització perquè està més concentrat en la guia útil i a organitzar els recursos per crear xarxa. Ell i altres persones intentaràn trobar mobilització de base en una campanya que consideren bàsicament construïda des de la socialdemocràcia i els mitjans de comunicació i molt articulada per anar en contra del Partit Popular, és a dir, una mobilització mediatitzada per les lluites de poder i els interessos dels partits parlamentaris de l'oposició.

La plataforma decideix tirar endavant una *cassolada* i la comissió d'accions l'acompanya d'una *vaga de consum* simbòlica mitjançant l'acció d'un grup de gent que s'encadena a les portes d'un conegut centre comercial. Amb l'acció hi haurà alguns famosos efectes col·laterals, com el robatori d'un pernil que va sortir en tots els mitjans. La cassolada és un èxit inesperat que se sent per tots els racons de Barcelona. L'Enric aprofita l'anonimat d'Internet per insistir per Indymedia, on ja corrien diversos comentaris, que la cassolada es repetirà l'endemà i aprofita Liberinfo per anunciar-ho a la premsa. Al migdia de l'endemà TV3 anuncia que es repetiran les cassolades. Al vespre, la plataforma seguia discutint si es convocaven o no més cassolades, però no va caldre que seguissin discutint, perquè a les 10 en punt del vespre aquell rebombori ja familiar tornava a impregnar els carrers: la gent ja s'havia fet seva la mobilització i no calia que ningú decidís per ells.

L'INFOESPAI

Les cassolades es van repetir deu dies seguits de cap a cap de Catalunya. Després es van popularitzar també les acampades en diferents punts de la ciutat de Barcelona, on l'Enric i els seus col·legues, l'Aran, l'Assumpta i en Víctor, entre d'altres, repartien les famoses guies útils. En aquell mateix moment van arribar les claus d'un local, l'espai físic del qual us parlàvem abans, que llavors es va omplir fins al capdamunt de guies per repartir.

Aquest local, situat estratègicament al barri de Gràcia de

Barcelona, veu la llum gràcies a l'acord de l'Enric amb el seu pare, que deixarà d'ajudar-lo econòmicament per tal que ell tracti de mantenir-se a través de les activitats productives que es puguin generar en aquest nou espai. Als inicis d'aquest projecte, l'Enric se sentia molt feliç i motivat.

Els col·lectius que funden són l'Assemblea per la Comunicació Social (ACS), derivada de ComunicAcció, que havia engegat Liberinfo, entre altres projectes, i que ara decideix crear una tele i reivindicar espais comunitaris i per al tercer sector a les freqüències públiques, les persones que estaven en el projecte de *Guia útil* i un grup anomenat Las Agencias (d'on sortiria Yo Mango), que entremesclava art i política. La primera reunió es fa al mes de maig, amb la idea de crear un espai pensat per donar eines per a la transformació social.

En un inici, l'Enric està especialment dedicat, com hem dit, a distribuir les 10.000 guies que s'havien editat i a fer difusió dels 2.700 col·lectius que apareixien en el directori web. En l'àmbit personal, la seva vida canvia quan agafa l'ordinador fix de casa (el portàtil multiusos se li havia espatllat en aquell moment) i se l'emporta a l'Infoespai, on passarà tot el dia entre les obres per posar en marxa el local i el seu treball habitual a l'ordinador. Podem dir que aquest espai es converteix en la seva segona casa, de vegades fins i tot hi dorm, en un sofà que algú havia arreplegat encertadament del carrer, com tots els altres mobles.

Aquell estiu del 2003 s'han fet, doncs, algunes reunions al nou espai i funcionen ja el servidor de correu i està engegat el tema de la *Guia útil*, però encara falta posar en marxa la majoria dels altres projectes. L'Enric, que com ja és habitual en ell aprofita els estius i els períodes de vacances per planificar i elaborar projectes, en aquest cas prepara un pla per fer una cooperativa de treballadors i usuaris a l'Infoespai. Es posarà en marxa un servei d'impremta, un servidor de correu, moviments.net, com a servidor dels moviments socials, l'Infoespai com a espai d'informació, reunió i llibreria, i s'engegarà una campanya de socis que vulguin donar suport al projecte de

manera més o menys desinteressada dels resultats, per tal que no tot el temps s'hagi de dedicar permanentment a l'activitat productiva.

El local significarà un gran canvi per a l'Enric, en la seva nova vessant de *treballador*, ja que no podrà estar tan connectat a totes les mobilitzacions i les campanyes que li interessin, perquè haurà d'intentar engegar col·lectivament projectes viables. Per exemple, en l'Assemblea contra el Fòrum de les Cultures, ell ja no estarà participant-hi activament, sinó que estarà donant suport al col·lectiu a partir de l'edició de cartells, pàgina web, etc. L'Enric dinamitzarà i coordinarà diverses funcions en aquest espai. A partir del gener del 2004 va haver d'encarregar-se del servei d'impremta i la gestió econòmica, i a l'estiu se li posa al cap crear un projecte de xarxa sense fil que es tirarà endavant a partir de la tardor següent. La idea d'aquest projecte és actuar com a proveïdors directes d'Internet a través d'antenes pròpies i no havent de pagar a una empresa multinacional per tal que faci de proveïdora, a més d'instal·lar una antena per edifici per tal que les despeses es divideixin cooperativament entre tots els veïns i no que cadascú hagi de pagar la seva quota individualment, és a dir, compartir despeses. Ell estarà un any bolcat en aquest projecte en què aprèn moltes coses de temes tècnics. Tot i que intentava que fos un projecte que donés viabilitat econòmica a l'Infoespai, no ho va acabar d'aconseguir. Paral·lelament entra molt en contacte amb gent de la xarxa d'economia solidària per intentar crear enllaços entre moviments socials i els plantejaments per construir un altre tipus d'economia que permeti més autonomia col·lectiva.

L'11 DE MARÇ: UN PARÈNTESI PER DESMUNTAR LA MENTIDA

L'Enric estava molt ocupat a l'Infoespai però per a l'ocasió de la resposta als atemptats de Madrid de l'11 de març va fer un forat per un

parell de dies en la seva agenda atapeïda (i inexistent, perquè si una cosa no li falta al nostre personatge és memòria). S'ha parlat molt dels mòbils, però a Barcelona van ser els moviments socials els que van iniciar la mobilització popular contra la manipulació mediàtica del PP els dies abans de les eleccions. El divendres 12 de març al vespre, amb noranta persones de diversos col·lectius van fer una assemblea per preparar un 13-M que havia de destapar a l'opinió pública les mentides sobre l'autoria dels atemptats que el partit del govern feia córrer. Gràcies a aquesta reunió i al suport d'alguns mitjans de comunicació i de les noves tecnologies, més de 10.000 persones es van agrupar davant la seu del PP de Barcelona per protestar, mentre que arreu del territori la consigna «passa-ho» s'encomanava.

Una de les idees de l'Infoespai i de la cooperativa que plantejava l'Enric era la creació d'una eina que permetés alliberar activistes de treballar per a l'economia capitalista i que aquests poguessin dedicar el seu temps d'activitat productiva a algun projecte en el qual creguessin, a més de tenir temps per dedicar a les lluites que veiessin més necessàries. Però aquell objectiu no s'acabava d'aconseguir, les activitats no donaven un benefici suficient per tal que la gent es pogués mantenir, ni tan sols a ell mateix, i a més hi dedicava molt de temps, temps que no podia dedicar a altres campanyes. El context en què es va engegar la iniciativa tampoc no era el més propici potser, ja que es va posar en marxa quan davallava el cicle de lluites perquè l'esquerra parlamentària ja era al govern i no s'utilitzaven tant els moviments socials i la mobilització de la gent per guanyar terreny a la dreta en el joc polític institucional.

L'Enric volia, doncs, centrar-se en un projecte que bàsicament i principalment permetés alliberar persones no solament per fer activitats productives amb les quals aquestes estiguessin còmodes i d'acord, sinó sobretot intentava que el superàvit aconseguit mitjançant projectes «productius» permetés alliberar gent que es dediqués a fomentar projectes en xarxa, a dinamitzar accions i coordinar-les, una idea que precisament no és econòmicament viable, però que d'altra banda ell la veu com una feina imprescindible per

canviar les coses. Cal dir, a més, que és relativament normal que l'Infoespai no generi uns beneficis, ja que és un projecte que vol mantenir la coherència entre les idees que predica i les relacions econòmiques que manté, i per tant només ofereix productes i serveis a persones, associacions i moviments socials, i no està pensat per mantenir relacions econòmiques amb institucions ni empreses capitalistes.

En aquesta primera etapa, doncs, si bé el projecte es podrà mantenir, no anirà encaminat a aconseguir el que l'Enric plantejava com a desitjable. Potser l'Infoespai podria arribar a generar recursos suficients per convertir-se en el projecte amb l'objectiu pel qual es va crear, però això s'aconseguiria amb temps i molta feina. A partir de l'estiu del 2005, el context ecològic que l'Enric comença a constatar ajusta molt el temps d'acció i planteja un calendari d'urgència per a l'organització d'una xarxa ben articulada i encara inexistent. És per això que ell buscarà una altra manera de poder dedicar recursos als projectes de creació de xarxes que veu importants i necessaris de tirar endavant. Es comença a gestar el moment en què l'Enric donarà un nou gir a la seva emocionant trajectòria vital.

CRISISENERGETICA.ORG

Quan el preu del petroli arribi a 100 dòlars el barril, serà la fi del món tal com l'entendem avui dia.

YVES COCHET,
exministre de Medi Ambient francès

El sistema energètic mundial es troba en una cruïlla. Les tendències actuals del subministrament i el consum d'energia són clarament insostenibles, tant des del punt de vista ambiental com des de l'econòmic i el social.

World Energy Outlook, 2008

Quan Copèrnic va descobrir que la Terra i altres planetes giraven al voltant del Sol, ningú no se'l volia creure. Aristòtil i Ptolemeu van dir que la Terra era rodona quan una aclaparadora majoria creia que la Terra era plana. Quan es va començar a qüestionar l'existència de Déu, quan hi havia persones que ja no confiaven en la religió per explicar-ho tot, quanta gent moria a la foguera?

Segles després, la religió del consum i el creixement infinits segueix insistint a fer-nos creure, a tenir fe, atacant fins a límits insospitats el nostre sentit comú i anul·lant de manera preocupant el nostre ús de raó: de Terra només en tenim una, i és una Terra rodona, amb límits.

Durant el mes d'agost del 2005, poc temps abans de la catàstrofe de l'huracà Katrina a Nova Orleans, rebo un correu electrònic

amb un enllaç a un article anomenat «La vida luego del colapso petrolero».¹

«El petróleo no va a simplemente “acabarse”, puesto que toda la producción petrolera sigue una curva en campana. Esto es cierto aún si estamos hablando de un yacimiento, de un país o de todo el planeta.

»El petróleo es progresivamente abundante en la parte ascendente de la curva, y progresivamente escaso en la descendente. El pico de la curva coincide con el punto en el cual la herencia de petróleo ha sido consumida en un 50%. Una vez superado el pico, la producción petrolera comienza a descender a medida que su precio aumenta. [...]

»El tema no es tanto “que se acabe” como que no tengamos suficiente para mantener viable nuestra economía. Desde este punto de vista se podría comparar con las necesidades de agua para nuestro organismo. El cuerpo humano contiene un 70% de agua. Un hombre de 80 kg tendrá por lo tanto 56 k.o. de agua. Dado que el agua es imprescindible para toda la actividad metabólica del hombre, no necesita perder estos 56 k.o. para colapsar deshidratado, con sólo perder entre 8 y 12 kg de agua moriría.

»De la misma forma, una petroeconomía como la nuestra no necesita agotar por completo las reservas petroleras para comenzar el colapso. Una diferencia en menos de tan sólo el 10-15% entre la demanda y la producción será suficiente para destruir por completo una economía petrodependiente y reducir a sus ciudadanos a la pobreza.»

Jo ja coneixia els problemes ecològics, la greu destrucció del planeta dia a dia, les desigualtats i la pobresa. Ja l'any 1998 Fromm, en el seu *Tenir o ésser*, m'havia parlat dels límits del creixement quan advertia que el model consumista en què vivim portaria a la destrucció del planeta. Era conscient que les coses no anaven per bon camí, però no vaig conèixer fins aquell estiu el tema del pic del petroli i la crisi energètica que comporta. Aquesta informació, que vaig ampliant

1. En línia: <http://www.ecoportat.net/content/view/full/52289>.

cada cop més a través de la pàgina *crisisenergetica.org*, em fa canviar la concepció de la realitat. Prenc consciència que, per a mi, el procés de canvi social que s'ha anat impulsant fins ara a poc a poc és massa lent per al moment en què caldrà que hi hagi un moviment social fort que pugui enfrontar-se amb una transició energètica i un canvi de model de vida i de societat que no semblen precisament fàcils. Així doncs, el canvi de percepció no està tan relacionat amb el contingut de les alternatives com amb el temps disponible per canviar les coses.

Abans sabia, és clar, que el petroli s'acabaria a la llarga, en uns cinquanta anys (que no són res en un planeta amb 4.600 milions d'anys d'història). Però no sabia que abans d'això el declivi d'aquest material fòssil havia de ser tan cabdal per a la nostra era, fent variar amb molta força el nostre estil de vida i la manera com entenem el món. I després del petroli vindria el gas, el carbó, l'urani... El sistema de creixement en què es basa l'economia actual té els dies comptats, perquè depèn de materials que han costat a la Terra milers de milions d'anys de produir. Amb el declivi progressiu d'aquests materials que ens han permès, en transformar-los en energia, un creixement espectacular del nivell de vida i un boom demogràfic inigualable a causa de la mecanització de l'agricultura i els avenços de la medicina, entre d'altres, aquest sistema no es podrà mantenir perquè no podrà seguir creixent com fins ara. I de quina manera s'enfonsarà, amb quines implicacions, és més important que el fet que el petroli, i després tots els altres recursos no renovables, finalment s'acabin.

L'OPTIMISME TECNOCIENTÍFIC

«Un problema no es pot solucionar amb les mateixes maneres de pensar que l'han creat.»

ALBERT EINSTEIN

A més de constatar el declivi dels recursos energètics no renovables, el que és important tenir en compte també és que no hi ha ara

mateix substituïts energètics que ens permetin mantenir molt de temps el mateix model de vida que hem mantingut fins ara. Sobretot pel que fa al petroli i sobretot en relació amb els sectors del transport i l'agricultura, la crisi energètica ens afectarà molt greument. El 90% del transport actualment depèn del petroli, i el petroli és responsable també de proporcionar-nos el 41% de l'energia elèctrica del planeta. Una davallada d'aquest material en el sector transport, per exemple, pot tenir conseqüències dramàtiques, ja que també el transport d'aliments a escala global al qual estem tan acostumats i pel qual hem anat perdent any rere any la nostra sobirania alimentària, depèn del transport dels productes des de ben lluny fins a la nostra taula (aproximadament la meitat dels productes que consumim han recorregut més de 2.500 quilòmetres abans d'arribar al nostre plat).

Actualment consumim en un any, a tot el món (encara que, com sabem, no consumim a tot arreu igual), 1,6 km cúbics de petroli. Per obtenir l'energia que consumim en un any (als nivells actuals, però que sabem que van en augment per la demanda dels nous països industrialitzats) i que ara obtenim a través del petroli, caldria construir, per exemple: 5.200 centrals tèrmiques de carbó o 1.642.500 molins de vent o bé 2.500 centrals nuclears o sinó 4.562.500.000 panells solars o 200 preses de les Tres Gorges (la presa hidroelèctrica més gran del món, a la Xina).

Això és completament de bojos! El planeta no té suficient capacitat per emplaçar-hi tot això, ni que fos una combinació de totes aquestes opcions, algunes de les quals són perillosíssimes per a la natura i per a tots nosaltres. I penseu a més que per construir totes aquestes tecnologies necessitem precisament aquests mateixos materials i energia que estan en declivi constant...

Val a dir que l'energia nuclear només serveix per fer electricitat i per tant no és un substitut del petroli, tret que no electrifiquem tota la xarxa de transport, cosa que implica molt de temps i molta energia afegida. A més, depèn de l'urani, que també és un recurs finit, que sabem que té molts riscos per a la vida i que a sobre no tenim solució per als residus radioactius.

L'hidrogen no és una font d'energia, sinó un vector que no es troba lliure en la natura, però que produït ens donaria la possibilitat d'acumular i transportar energia, però seguiríem sense solucionar el tema de la font. D'on la traiem, aquesta energia, com la produïm?

Les energies renovables, tot i ser l'única opció vàlida de cara al futur, són del tot insuficients per cobrir la demanda energètica actual. Conceptes com els de taxa de retorn energètic i l'entropia aplicada als minerals ens demostren que només un món de baixa energia serà viable a llarg termini.

Hem de revisar els usos que donem a l'energia, aprendre a reduir-ne el consum i començar a tirar endavant alternatives, moltes de les quals depenen d'una indústria que necessita petroli i carbó per posar-se en marxa (construcció de plaques solars, molins...).

Els combustibles fòssils representen més del 80% de l'energia primària mundial. Hem de ser conscients que el fet que encara ara seguim cremant petroli tranquil·lament per tirar endavant, en una fugida endavant cap al buit, significa, metafòricament, que estem cremant quadres de Picasso com si fossin aquarel·les de principiants.

ORDINT LA TRAMA (O LA NECESSITAT DE FER-HI ALGUNA COSA)

Davant d'aquesta percepció del context de les coses em pregunto què puc fer, em pregunto com puc actuar, com crec que he d'actuar. Vol-dria donar una empenta per tornar a impulsar un moviment coordinat com era l'*antiglobalització*, però un moviment amb idees més integrals, vinculades a la resposta al tema de la crisi energètica i a la insostenibilitat del sistema actual, un moviment més basat en la construcció d'alternatives que en la denúncia i la protesta, un moviment que fos capaç d'aglutinar moltes de les iniciatives que ja s'estan posant en pràctica sota un mateix paraigua, sota una mateixa màxima.

No hi ha altra gent que coneix el tema del declivi dels recursos i de les seves conseqüències? Sí, n'hi ha, n'és una prova que hi ha per-

sones comentant aquestes idees a Internet, intercanviant-les, publicant-les. I com és que ningú no fa res davant d'aquest panorama tan poc esperançador?, em pregunto astorat. Durant la dictadura, quan el poder i l'opressió eren molt visibles i fàcilment detectables, hi havia gent que se la jugava contra Franco, que s'arriscava fins i tot amb la vida lluitant per combatre el feixisme i plantejant el que volia. Què passa ara? Tots ens pensem que vivim molt bé i que tenim molt a perdre si apostem per un canvi, tenim por d'assumir riscos tot i que sabem que abans de nosaltres moltes persones s'hi han jugat molt per canviar les coses i que encara ara queden moltes coses per les quals val la pena i és necessari lluitar. La història no ha acabat, la història continua i dia rere dia tenim la responsabilitat i la possibilitat d'escriure-la o reescriure-la tal com ens agradaria plantejar-la.

Mai no he deixat per als altres el que veig que puc fer jo. Així que començo, necessito fer alguna cosa i no tinc por d'arriscar-me pel que crec. Se m'acut provar un sistema per poder engegar els projectes que és urgent posar en marxa, i que d'altra manera crec que serien molt difícils de tirar endavant. D'aquesta gran idea, en parlo durant el capítol següent.

Aquell estiu, després de començar a conèixer les informacions sobre la crisi de l'energia i mesclar diferents reflexions i possibles hipòtesis d'acció, marxo uns dies a Menorca a veure una amiga. Li vull explicar tot el que estic descobrint, totes les idees que em bullen al cap, les opcions que veig, necessito compartir-ho amb algú. No la trobo. Passejo per l'illa, per les platges, sota el sol. Reflexiono. No havia estat conscient, fins al moment, dels límits de la terra que trepitjava. A partir d'aleshores, la meua visió de les coses no tornaria mai a ser la mateixa. Jo sempre havia insistit a crear xarxa, a enfortir els moviments socials i construir alternatives des de baix enfront d'un sistema que no ens agrada, però ara més que mai m'adonava que hi havia una altra raó per lluitar contra aquest sistema, i és que és un sistema no solament indesitjable sinó també impossible de mantenir.

Fins a l'estiu del 2005, com ja heu conegut, la meua vida d'activista a Barcelona havia transcorregut bàsicament entre les lluites contra

les institucions promotores de la salvatge globalització neoliberal, els primers anys, i els projectes de comunicació i servei als moviments socials, entre els quals podem trobar el local Infoespai, més tard. Però quan conec el tema de la crisi energètica i el pic del petroli, comprendre'l a fons i sobretot actuar per buscar-hi solucions i alternatives es converteix en una nova prioritat. Com més enllà vaig, més m'adono de la gravetat i la urgència de la situació en què ens trobem, i actuar en aquest sentit es converteix en una idea insistent en el meu cap.

En tornar a Barcelona després dels meus dies de reflexió a Menorca començo a organitzar-me per anar delegant tasques que jo feia a l'Infoespai cap a altres persones per tal que pugui dedicar temps als temes de la crisi energètica i de les alternatives que també he començat a conèixer, com ara les propostes del decreixement, de les quals he llegit molt durant els mesos d'estiu. El decreixement és un moviment que es va generar amb molta força a França a partir de l'any 2002 i que anys després s'ha estès també a Itàlia, però que aquí en aquell moment era pràcticament desconegut. El decreixement aplega el pensament ecològic sobre els límits del planeta i la crítica filosòfica als conceptes de creixement econòmic i de desenvolupament sostenible, tot desemmascarant la societat de consum. El nou moviment també proposa alternatives a partir de conceptes com la relocalització i la convivencialitat. Entre els seus precursors principals trobem Nicholas Georgescu-Roegen, un dels pares de l'economia ecològica, i el polifacètic pensador Ivan Illich.

En aquest moment penso que potser el decreixement pot ser un paraigua adequat per construir aquest moviment fort que ens cal, i així doncs em poso mans a l'obra.

ORGANITZANT-NOS COL·LECTIVAMENT: PASSAR DEL PENSAMENT A L'ACCIÓ

El 3 de gener de 2006, un cop he pogut organitzar-me, escric al fòrum de *crisisenergetica.org*:

«¡Me presento también!

»Hace meses que leo crisis energética, que me sirvió para darme cuenta, no de lo *chungo* que está todo, pero sí de la centralidad del petróleo y de lo inminente de la crisis. No he podido implicarme en los foros hasta ahora, porque antes he tenido que reorganizar mi participación en otros proyectos...

»Me dedico al activismo social, a *tutti pleni*, en Barcelona, en el Infoespai de Gràcia, que podéis conocer en moviments.net. Allí, junto con otros compañeros, nos dedicamos a través de una cooperativa a ofrecer servicios de comunicación a los movimientos sociales.

»Quizá sorprenda mi falta de anonimato, pero si soy transparente para listas de correo y para Google (poned *enric moviments*), ¿por qué no aquí?

»Así pues, sin ser nada especialista en energía, pienso que puedo aportar bastante en lo que a extensión social del cénit del petróleo se refiere, y tengo energías, tiempo y motivación para dedicarme bastante a ello a partir de ahora.

»Lo primero creo que sería vernos, la gente interesada, en Barcelona y alrededor. Hay una jornada en Can Masdeu sobre la crisis energética, el 12 de febrero, y allí además de ver *The end of suburbia* podemos debatir sobre cómo nos movilizamos...

»Además, vais a recibir mi adhesión a la asociación de manera inminente.»

Proposaré al cap de ben poc una reunió per trobar-nos cara a cara el diumenge 31 de gener. Pocs dies després d'aquesta primera trobada de la gent de *crisisenergetica.org* escric un article molt premonitori que s'anomena «La crisi global com a context per construir les nostres estratègies d'acció».²

El 12 de febrer a Can Masdeu, la masia salvada de ser desallotjada el maig del 2002, té lloc una activitat sobre la crisi energètica, es

2. Podeu trobar l'article sencer en línia: <http://www.crisisenergetica.org/forum/viewtopic.php?forum=3&showtopic=21181>.

passa el vídeo *The end of suburbia* i hi fa una xerrada Marcel Coderch, parlant de crisi energètica i decreixement. Jo segueixo insistint en la idea que sempre m'ha acompanyat en el meu periple d'activista: vull que ens organitzem en xarxa per començar a mobilitzar-nos respecte al tema i proposo reunions per iniciar projectes col·lectius.

El 18 i el 19 febrer amb alguns companys participo en la primera trobada de Soles no podem, un espai de trobada que aposta per una nova manera de fer política inspirada en la *Sexta Declaración de la Selva Lacandona*, que insisteix en la necessitat d'organitzar-se col·lectivament, des de l'esquerra i des de baix. Ja en aquesta trobada torno a parlar de la idea que m'havia fet escriure l'article de principi de mes, una idea que pot sonar també molt recent, potser perquè ara es comença a entendre el sentit real d'allò que en aquell moment era més que res intuïció: que hem d'aprofitar la crisi del sistema com a context clau per construir les noves estratègies d'acció dels moviments socials. Em passa pel cap també llavors la idea de fer una marxa per Catalunya per enfortir la xarxa de moviments socials, una altra idea que recuperaré més tard, perquè en aquest moment no trobo el suport per tirar-la endavant.

El que sí que faig, a inici del mes de març, és escriure un «Pla d'acció contra la crisi energètica, per construir un moviment social fort que promogui una nova cultura de vida». Amb aquesta idea al cap, necessito potenciar la xarxa i l'acció entre grups que treballin temes que hi estiguin relacionats i que vulguin mobilitzar-se. De moment, aconsegueixo materialitzar una convocatòria per al 16 de març que, amb la idea de crear una xarxa, es bateja amb el nom de «Repensar el creixement i per una nova cultura de la vida». Aquesta és la segona i més àmplia convocatòria que s'intenta tirar endavant, després de la trobada de final de gener, i hi assisteixen persones de diversos col·lectius.

En la convocatòria del 16 de març parlo sobre el fet que «és necessari promoure consciència social i debat públic per treure el vel que amaga la informació sobre la realitat que se'ns apropa i per construir una nova manera de viure, un nou sistema socioeconòmic

que incorpori valors i pràctiques que ens permetin superar la crisi del sistema actual.

Després d'haver arribat a aquesta situació del tot insostenible, ara hem d'organitzar un decreixement selectiu, un procés en què decreixi el consum d'energia als països desenvolupats mentre que es permet que els països instal·lats en la pobresa energètica puguin augmentar-ne el consum per assolir una qualitat de vida digna, un procés en què decreixin, sobretot, el benefici privat i les rendes dels poderosos. Per promoure tot això, caldrà endegar iniciatives de comunicació, sensibilització i acció per construir un moviment social fort, que provoqui debat social i que sigui capaç de controlar l'acció de les empreses transnacionals i pressionar els polítics perquè prenguin mesures que siguin realment adients a la situació que vivim».

A partir d'aquí i fins a l'estiu farem una reunió mensual d'aquesta xarxa, que va arrencant a poc a poc.

També creem el grup d'energia de l'Infoespai, que s'erigeix com un grup autònom dins la xarxa, ja que la majoria de persones que el formaven no estaven integrades en cap altra *moguda* i agrupava persones que podien reunir-se de manera més freqüent.

Amb el grup d'energia assistirem a la Fira de la Terra el 22 i 23 d'abril per anar donant visibilitat al tema de la crisi i la necessitat de decreixer. Pensem que si a principi de maig el petroli arriba a 80 \$ el barril podria ser un bon moment per interessar els moviments socials en la proposta del decreixement, fer visibles els grups que treballen el tema de la crisi energètica i informar la població sobre les causes i les conseqüències del zenit del petroli. Això va passar, però a l'estiu, i llavors no vam tenir l'ocasió de mobilitzar-nos tan fàcilment.

Paral·lelament, en aquest moment estic involucrat en altres projectes, com ara el col·lectiu Obrint Portes, que vol ser un espai per tractar de facilitar a tothom el contacte amb els moviments socials i les diferents mogudes, una porta per començar a participar i a formar-se.

A l'estiu viatjaré a Dijon acompanyat d'una amiga en un intent de tornar a enllaçar amb l'AGP i difondre el tema de la crisi energètica més àmpliament, i per tractar de promoure la filosofia aglutinadora del Soles no podem en l'àmbit europeu.

Des del juny, les reunions de xarxa es van mantenint i algunes de les coneixences que es fan en aquest marc acaben convertint-se en brou de cultiu del qual naixerà el projecte d'Observatori de la Crisi Energètica i les Alternatives de Societat (OCEAS), un òrgan enfocat a l'estudi i la recerca que centra la seva atenció en la problemàtica energètica i les seves alternatives. Queda pendent construir una xarxa des dels moviments socials, una xarxa amb un caràcter més activista, de difusió de punts de vista i maneres de fer, i de crítica global.

«DECREIXEMENT: DESFER EL CREIXEMENT, REFER EL MÓN»

A partir del setembre, el grup d'energia decideix que com que la primera xarxa no havia tingut gaire continuïtat perquè la gent que ja està en col·lectius no disposa de temps per anar a més reunions, cal preparar un esdeveniment més gran per sensibilitzar i aglutinar més gent que pugui estar interessada a conèixer el tema i a participar-hi. A l'octubre surt al carrer *Objectiu decreixement*, el primer llibre sobre decreixement en català. L'1 de desembre se'n fa una presentació a l'Infoespai amb la participació de dues persones que ja estaven treballant en aquest tema des de l'àmbit filosòfic i d'estudi. La presentació aplega unes vint persones i es comenta en el debat la idea de posar en marxa un moviment pel decreixement a Catalunya, tal com ja existeix a França i a Itàlia. Per fer això, es decideix aprofitar la vinguda, al mes de març, de l'economista i escriptor francès Serge Latouche, que defensa les tesis del decreixement com a única sortida al col·lapse del sistema actual, per organitzar unes jornades de debat més àmplies al voltant del tema dels límits del creixement perpetu i les alternatives que tenim.

A partir de llavors s'aniran fent reunions amb persones del grup

d'energia, de Can Masdeu i d'altres, per preparar les activitats del mes de març.

Paral·lelament, a mitjan desembre, es duen a terme al CCCB unes jornades més filosòfiques i reflexives, «El decreixement per salvar la Terra», promogudes per l'associació Una Sola Terra.

Les jornades del mes de març, que s'anomenaran «Decreixement: desfer el creixement, refer el món», comptaran amb una multitudinària participació a Barcelona en les diverses activitats que es proposaran. L'aula magna de la UB es va omplir de gom a gom per a la conferència de Serge Latouche, però també en la xerrada i el sopar del segon dia al Brindem Brindola i en els tallers del cap de setmana a Can Masdeu, la participació va ser nombrosa i molt motivada a saber més coses i a actuar. Els cotxes plantats en ple desert que acompanyaren el material gràfic i el cargol negre fent espiral esdevingueren dues de les primeres imatges del moviment pel decreixement a Catalunya.

El decreixement és un tema molt més ampli que no s'explica solament amb la crisi energètica sinó també amb la constatació clara que el sistema en el qual vivim ha convertit el creixement econòmic en un mite, gairebé en un credo religiós en el qual hem de tenir fe absoluta, tot i que és evident que no podem seguir creixent sempre en un planeta finit. És un concepte provocador, amb força, polèmic, que atreu gent d'àmbits molt diversos que comparteixen un punt de vista crític i comú de com estan anant les coses avui en dia i una direcció cap a on cal enfocar les nostres energies per canviar-les. El decreixement fa una crítica punyent a la societat de consum i ens parla de la crisi ecològica, però sobretot ens motiva amb les propostes, amb la necessitat de buscar alternatives. És, d'altra banda, trencador amb el concepte de «desenvolupament sostenible», que és una fal·làcia que ens permet tenir la consciència tranquil·la mentre seguim sense qüestionar el nostre destructor model de vida, pensant que és possible fer compatible el creixement econòmic i la conservació ecològica.

Estem vivint per sobre de les nostres possibilitats. El món com

l'hem entès fins ara, un món amb energia barata i extremadament eficaç per donar i vendre, no durarà eternament i per això és important veure com a positiu el fet de poder viure consumint molt menys. En els últims 31 anys el consum de matèries i energies a l'Estat espanyol s'ha multiplicat per dos. Per mantenir el nostre consum actual, la mida d'Europa s'hauria de multiplicar per tres i a hores d'ara, si tota la humanitat volgués viure com viuen els nord-americans, necessitaríem sis planetes! Si el món creixés a un nivell del 2% anual, que és molt poc tenint en compte les previsions, l'any 2050 necessitaríem uns trenta planetes per viure.

La conclusió de tant de càlcul és senzilla: a escala global (i malgrat les enormes desigualtats en funció dels països) estem consumint més recursos dels que el planeta pot generar i produint més residus dels que el planeta pot absorbir.

A més, el model de vida actual també té molts aspectes criticables, no sols en el sentit de la impossibilitat ecològica, sinó en el sentit que és un model injust i que ens aboca a la infelicitat, al consumisme compulsiu, a l'estrès, a la falta de temps per viure i a l'excés de temps de treball, entre d'altres. No són precisament els països amb més renda els que són més feliços, ni tampoc són els països més rics econòmicament els que tenen menys pobresa. El PIB oblida les desigualtats que s'amaguen darrere de les xifres i només es fixa en el benestar material, com si aquest fos la pedra angular de la nostra alegria de viure.

L'ENTESA PEL DECREIXEMENT

Gràcies a les jornades del mes de març, les propostes del decreixement agafaran molta embranzida i es crearà un grup, l'Entesa pel Decreixement (aquest nom és una crítica, per oposició i amb humor, a l'anomenada «Entesa de Progrés» del tripartit català), en el qual ja comença a participar molta més gent que en les primeres reunions del grup d'energia. Sembla que potser ara, amb un grup de

persones prou ampli i motivat, es podrà enfortir un moviment social organitzat en xarxa arreu del territori. Aquesta continua sent la idea de base, per això es crea com una *entesa*, perquè no vol ser un grup tancat i homogeni sinó un punt de trobada, un moviment aglutinador de propostes diferents però amb una arrel comuna: la crítica a la societat de consum, la constatació de la crisi energètica i ecològica i la necessitat de buscar-hi alternatives.

IMAGINANT-NOS UN DIA SENSE COTXES, UN DIA PEL DECREIXEMENT

Després de diverses taules informatives i xerrades, el primer esdeveniment que organitzem activament i amb molt d'esforç, amb l'ajuda d'en Pedalín, un personatge que ha decidit deixar el cotxe i passar-se a la bici,³ és un Dia sense Cotxes i pel Decreixement, el 22 de setembre de 2007 al passeig de Lluís Companys de Barcelona, en el marc d'una setmana de la mobilitat sostenible a la ciutat, que és poc més que un pamflet publicitari per rentar-se la cara des de les institucions. Penseu que, ni tan sols aquest dia, en què es parla de limitar el volum de cotxes que circulen per la ciutat i d'utilitzar el transport públic i la bicicleta, no és possible tallar el trànsit rodat ni durant una estona ni en una àrea. Ni tan sols quan demanem un espai al carrer per fer-hi activitats relacionades, ens deixen tallar un tros de carrer. És dissabte. Només faltaria que molestéssim les persones que s'apropen al centre el cap de setmana per fer les seves compres. Només faltaria. Una cosa és ser ecologista i una altra anar contra la llibertat individual de les persones per consumir i de les botigues per vendre! En un món ple d'incoherències, la hipocresia és la primera norma.

També cal dir que les activitats que proposem no estan emmarcades en l'agenda de l'Ajuntament ni de la Mercè. Potser és tanta autonomia el que no els fa gaire gràcia. Realment ens posen molts

3. Mireu el vídeo aquí: www.pedalín.org.

entrebancs: no solament no deixen que es talli cap carrer, sinó que, a més, pretenen que fem les nostres activitats en indrets de la ciutat no precisament coneguts pel seu gran trànsit de gent: el parc Joan Miró, el parc de l'estació del Nord... A més, si volguéssim utilitzar el parc del Nord, que aparentment és més cèntric, hauríem de fer un dipòsit de 1.500 euros! Però de qui és el carrer? És el carrer un espai públic o un espai cedit per l'Ajuntament a preus astronòmics per a qualsevol associació o grup de persones amb una mica d'iniciativa?⁴

Finalment ho farem al passeig de Lluís Companys. No hem arribat a poder negociar res amb la Regidoria de Seguretat i Mobilitat, que l'últim problema que ens posava per fer-ho al passeig era l'existència d'un concert de dominicans que començava just quan acabava la nostra activitat. Vaig aconseguir a Internet el contacte dels del concert i n'hi va haver prou a posar-nos d'acord amb ells, els dominicans, directament. En començar les nostres activitats la guàrdia urbana va venir i ens va fer saber que no tindríem cap problema. Ells també estaven cansats dels entrebancs de la regidoria, que cada dia els deixaven més embolics per a ells.

Tot i els contratemps amb les institucions, el Dia sense Cotxes tira endavant amb diversos eixos de xerrades i activitats durant el dia. A la tarda, una bicicletada reivindicativa i un tall a la Diagonal amb passeig de Gràcia, on fem un final de festa estil «Reclaim the streets» i llegim el manifest,⁵ que serà la cirereta del pastís per a una jornada informativa i reivindicativa com cal.

L'estiu del 2007, abans de posar-me les piles organitzant el Dia sense Cotxes, havia començat a fer el *moviments.cat*, que ja tenia al cap des de feia un parell d'anys. Es tracta d'un butlletí electrònic informatiu setmanal que intenta facilitar resums de les notícies, les campanyes, els esdeveniments, les reivindicacions i molt més, que

4. Llegiu el comunicat de premsa que vam fer: <http://barcelona.indymedia.org/newswire/display/317955/index.php>.

5. http://www.decreixement.net/index.php?option=com_fireboard&Itemid=170&func=view&catid=14&id=945#945.

des dels moviments socials es van duent a terme arreu dels Països Catalans. El butlletí arriba actualment a unes 18.000 persones, totes les que estan inscrites en alguna llista de correu de *moviments.net*.

A més, aquell estiu havia estat reflexionant molt sobre propostes econòmiques noves, propostes que s'adaptessin a les idees que es promovien des de baix i que plantessin la llavor per a una economia *contrahegemònica*. Hem de recuperar l'economia com a eina lligada als béns, els materials i els serveis existents. L'economia no hauria d'estar separada de la vida real sinó que hauria de ser vista com a part integrada en un sistema molt més gran, la biosfera, i així es veuria limitada pels seus impactes reals, la finitud del planeta i els seus recursos. Hem de refer l'economia per fer-la a la mida de les persones i no deixar que sigui precisament l'economia la que ens faci a la seva mida. Aquesta idea, com veureu, es desenvoluparà més tard i amb un conjunt de gent amb ganes d'experimentar.

TEMPS DE RE-VOLTES

Després del Dia sense Cotxes, ens comencem a reunir un grup de persones relacionades i no tan relacionades amb el decreixement, però totes implicades en diferents mogudes dins els moviments socials, per començar a tirar endavant una idea que a mi i a altres persones ja ens rondava pel cap des de feia més d'un any: preparar una marxa pel territori. Una marxa en bicicleta per Catalunya per trobar-nos amb altres col·lectius, fer xarxa per una nova manera de viure i d'organitzar-nos i plantar la llavor del decreixement arreu. Amb aquesta idea creem el col·lectiu nòmada Temps de Re-voltes:⁶

«Posem en marxa el decreixement perquè és Temps de Re-voltes, perquè és necessari construir una altra manera de viure, i perquè, per

6. www.tempsdere-voltes.cat

fer-ho, cal conèixer com vivim i cap a on porta el model de vida que ens estan venent. És hora de començar una marxa respectuosa amb la natura, que recorri, visiti, intercanviï i creï amb totes aquelles organitzacions locals de cada territori. És hora d'alliberar-nos del poder del sistema dominant, d'organitzar la insubmissió, de reagrupar-nos, de prioritzar les alternatives, i d'interconnectar-les les unes amb les altres. És hora de deixar de treballar per l'economia de creixement i dedicar-nos a practicar el decreixement.»⁷

De l'octubre del 2007 al gener del 2008, un grup de persones organitzarem els diversos aspectes relacionats amb la logística de tota l'aventura. Ens dividirem el territori català i anirem posant-nos en contacte amb els col·lectius i les persones que ja coneixem arreu i les que no coneixem però estan interessades en els temes de debat que proposem i que ens vulguin acollir en el nostre pas per la seva població. Oferim una sèrie d'activitats i debats sobre temes que ens afecten a tots i demanem allotjament i menjar per a un parell de dies.

Paral·lelament anem treballant els continguts que portarem a la motxilla de poble en poble, que se centraran en el sistema financer i l'economia, el decreixement i la crisi energètica, incloent xerrades, debats, tallers i passades de vídeo. Abans de marxar, fem una prova pilot dels continguts al Fòrum Social Català, que se celebrava a final de gener, quinze dies abans de la nostra sortida. A més, a la marxa també pretenem aprendre i compartir, a cada poble on anirem serem testimonis de les lluites en defensa del territori que s'hi estan coent i en farem un recull audiovisual i escrit que fomenti la percepció que som una xarxa i que tots estem lluitant en una mateixa direcció malgrat que tinguem una pràctica local i que cadascú se centri en les seves problemàtiques més properes.

A la marxa ens dediquem a fer sensibilització del tema de la crisi energètica i com donar-hi resposta, proposant una urgent transi-

7. Extret del manifest de la marxa: <http://www.tempsdere-voltes.cat/ca/node/13>.

ció cap a un model energètic de menys consum basat en energies renovables, descentralitzat i eficient. Parlem de la necessitat de reduir el transport de mercaderies i relocalitzar la producció. També creiem que és necessari repensar l'urbanisme i apostar per ciutats compactes i barris vius, on comerços i treball facin possible que ens hàgim de moure com menys millor i, si ho hem de fer, anar més a peu o en bici o en tren abans que en cotxe o en avió.

També fem una denúncia del sistema financer, del qual parlarem més endavant, en el proper capítol. Però sobretot la marxa vol ser inspiradora de propostes alternatives, i per això també ens centrem molt a explicar com podem aplicar el decreixement a escala local i com construir una altra economia possible.

Pel que fa al primer tema, el decreixement a escala local, parlem de les iniciatives de «ciutats en transició», un model anglosaxó de localitats que han començat a preparar-se per afrontar localment un món amb baixa energia, i així, fomentem l'agricultura de proximitat, l'organització dels consumidors en cooperatives per fugir de les grans distribuïdores, l'autoproducció i l'intercanvi local, les energies renovables i de distribució descentralitzada i propera, entre d'altres.

«El model de globalització, de mercat mundial de productes, de transports i serveis haurà de canviar necessàriament per fer front a les conseqüències del nostre model de vida. Un model que no tan sols no és possible, sinó que tampoc no és just ni desitjable. No és possible a causa de la limitació energètica i de recursos, no és just perquè exclou la majoria de la humanitat i fa que uns visquem a costa dels altres, i no és desitjable senzillament perquè el fet de poder consumir més, d'acumular comoditats i objectes no ens fa més feliços.»

Per això, el decreixement proposa viure més localment i senzillament, relocalitzar la producció i el consum, reutilitzar, reciclar, consumir menys i descentralitzar la producció d'energia. Resumint, viure amb el que tenim a l'abast. També proposem que aquests canvis tinguin com a base la comunitat més que l'ajuntament, i per això

en els tallers reforcem aquelles accions que podem començar a posar en marxa sense dependre de les institucions. Altres idees, de les quals parlem en altres àmbits, serien potenciar l'agricultura de pagès, menys química i transgènia, evitar els monocultius i apostar per una ramaderia extensiva i una pesca artesanal, reduir el consum de carn, etc.

En els àmbits de la societat i el treball, el decreixement també desenvolupa idees i propostes, dins el marc d'una organització social cooperativa i solidària, no jeràrquica i autoorganitzada. Si relocalitzem l'economia, explotem menys el sud i depenem menys de les multinacionals. Ens adonem també que necessitem més equilibri entre els diversos sectors econòmics: potenciar l'agricultura local per fomentar la sobirania alimentària i reduir alguns serveis que ens fan més mal que bé, el sector de la publicitat, l'automobilístic, la indústria tabaquera... Veiem necessari recuperar coneixements i oficis antics que ens ajudin en la nostra autosuficiència, i també parlem de treballar menys i millor, per tornar a tenir més temps per a nosaltres mateixos i per a la implicació social i cultural.

Als tallers d'economia contrahegemònica volem demostrar que podem construir una economia participativament entre la gent, per això ens imaginem que cadascú hi aboca el que sap i el que necessitaria per veure cobertes les seves necessitats bàsiques. Parlem d'intercanvis i fins i tot d'arribar a la creació de monedes alternatives, de treure del mercat alguns serveis i productes que poden ser generats a partir d'una comunitat forta, etc.

«L'economia dominant, en què els preus no tenen en compte el valor real de les coses i la finitud dels recursos de la natura, ens dificulta enormement l'extensió de les iniciatives que porten la llavor del decreixement a dins; la comunicació de les pròpies lluites que s'oposen al sistema imperant, defensant el territori i la seva gent. Per aquesta raó veiem que cal construir una altra economia que davant dels

grans reptes socials i ecològics que ens esperen, ens permeti confrontar-nos amb el sistema dominant des d'una nova autonomia, una nova força. Volem construir un espai d'afinitats, d'intercanvis, de sinergies entre el camp i la ciutat, d'economia solidària, monetària o no. Volem posar aquesta idea en comú a tots els col·lectius i les persones que anem trobant, per construir-ho conjuntament.»

Els dies de marxa seran dos mesos i mig de pedalades per més de 45 poblacions de 35 comarques catalanes, acompanyats per una furgoneta elèctrica solar; dies plens d'aventures i de coneixences que ens faran créixer en l'àmbit personal i col·lectiu. El mes de maig la marxa arribarà a l'àrea metropolitana de Barcelona i, poble a poble, barri a barri, anirem teixint la consciència del decreixement a la gran ciutat, i també en altres poblacions properes durant els mesos de maig i juny.

Hem arribat a Barcelona el 27 d'abril i tenim dues setmanes de descans abans de començar la marxa pels barris de la ciutat i per altres poblacions que ens ho han demanat expressament. En aquest moment, el tema de la crisi alimentària serà el pa de cada dia i, per tant, decidim incorporar aquesta temàtica a les xerrades i debats.

«Després d'un progressiu però ràpid empitjorament de la situació s'ha arribat a la consciència mundial que som davant d'una crisi alimentària, ja que els preus dels productes bàsics per a l'alimentació mundial s'han multiplicat per dos o per tres en els últims tres anys i hi ha hagut restriccions a l'exportació, tant de blat com d'arròs...»

Per què? L'especulació sortia del mercat immobiliari i energètic i anava cap als productes bàsics del sud, abans que la crisi econòmica fes restringir la demanda i baixés el preu de les primeres matèries. Els agrocombustibles també havien fet augmentar el preu dels productes bàsics i hi havia competència per les terres de conreu. A més, el preu del petroli estava pels núvols i per tant augmentaven els costos de producció per l'encariment del petroli i els fertilitzants, dels quals depèn molt fortament el model agrícola industrial.

Els pobles van perdent cada cop més sobirania alimentària i depenen més dels aliments que els arriben de fora per seguir subsistint, de manera que la crisi de preus els afecta greument. Estructuralment, els mercats estan cada cop més controlats per poques empreses transnacionals que controlen d'origen a final la producció, la transformació i la comercialització d'aliments. Les grans superfícies comercials tenen poder per imposar preus molt baixos als productors i quedar-se elles amb un gran marge de beneficis. Aquest monopoli i concentració permet un fort control a l'hora de determinar allò que consumim, a quin preu ho comprem, de qui procedeix, com ha estat elaborat, amb quins productes, etc.⁸

La xifra de més de 800 milions de persones que passen fam al món no ha parat d'incrementar-se des de l'inici de la crisi i es calcula que actualment estem a punt d'arribar a l'esgarrifosa xifra de quasi 1.000 milions de persones, i no pas precisament perquè manquin aliments...

DE LA MARXA A LA XARXA: LA TROBADA DE MOVIMENTS SOCIALS DEL JULIOL

Per culminar el procés de la marxa i convertir-la en xarxa, Temps de Re-voltes ja estava treballant en la preparació d'una trobada de moviments socials, amb el títol «Posem en marxa el decreixement, construïm contrapoder» que tindria lloc a principi de juliol en dues masies de Santa Maria d'Oló (Bages). La trobada s'havia anat anunciant al llarg de tota la marxa pel decreixement i els temes de debat s'havien anat generant a partir dels debats d'aquells mesos.

Finalment, la trobada es va organitzar en tretze àrees de treball: economia, autogestió de l'habitatge, autonomia alimentària, model territorial i defensa del territori, relació camp-ciutat, mitjans de co-

8. Ester Vivas a l'article "Los supermercados y la crisis alimentaria mundial" a: <http://www.rebellion.org/noticia.php?id=76971>.

municació, aigua, energia i transport, estratègies davant el poder polític, coneixements i educació lliure i relacions socials i vida comunitària. Es van crear uns grups previs per començar a organitzar els debats i treballar les propostes abans de la trobada.

A la trobada van assistir-hi unes 350 persones, d'unies trenta comarques catalanes i també de les Illes, el País Valencià i França, que es van repartir en dues masies i zones d'acampada. El transport per arribar al lloc es va intentar organitzar de la manera més decreixent possible, fent compartir cotxes i furgonetes i fins i tot un autobús.

De la trobada en van sortir moltes idees i propostes, sobretot de la necessitat transversal de crear bancs de recursos compartits per començar a tenir menys dependència dels circuits oficials. Amb el mateix objectiu volem engegar actualment l'Espai Públic Autònom, que consistiria en una xarxa de persones i recursos, en què es garanteixin les necessitats bàsiques de les persones que hi participin, amb l'objectiu que aquestes deixin de dedicar-se a treballar dins l'economia capitalista i es puguin dedicar a projectes per construir una nova manera de viure. I també volem mantenir i difondre moltes idees per potenciar les experiències que ja existeixen, com cooperatives de consum, habitatge, horts comunitaris agroecològics, així com l'organització en l'àmbit municipal amb la posada en marxa d'iniciatives decreixentistes pràctiques.

Actualment, seguim articulant un moviment pel decreixement a tot el territori català que cada cop és més fort i conscient, i que agrupa afinitats i sensibilitats diverses, des de l'anticapitalisme en general i l'anticonsumisme a la defensa de la terra i el territori, contra l'especulació urbanística, per l'agroecologia, per una nova cultura de l'aigua i de l'energia..., però tots plegats sent conscients que anem en una direcció comuna i que podem actuar per crear alternatives des de baix per canviar les coses. Potser el decreixement s'ha convertit ja en un ampli paraigua, però està en contínua evolució...

DIARI D'UNA EXPROPIACIÓ PLANIFICADA

Us he parlat clarament de la greu cruïlla en què es troba la humanitat avui en dia, en un context no solament de crisi energètica sinó també de crisi sistèmica, multidimensional. Davant d'una situació tan greu que s'apropa i amb tantes idees al cap per afrontar-la, amb tota l'experiència acumulada de més de sis anys d'intens activisme, penso que ha arribat el moment d'actuar. Penso que ha arribat el moment d'arriscar-se per canviar les coses i apuntar-les en la direcció adequada i em veig capaç d'assumir els riscos que això pugui comportar.

Durant els primers mesos d'aquell màgic any 98 jo ja havia quedat impressionat per les paraules de Henry Thoreau quan afirmava que «davant d'un govern que empresona la gent injustament, el millor lloc per a una persona justa és també la presó». A mesura que havia passat el temps, aquestes paraules havien anat ressonant constantment en mi però sempre havia pensat que si m'havia d'arriscar havia de ser per alguna cosa que realment valgués la pena.

UNA IDEA INSPIRADORA D'UN PERSONATGE MISTERIÓS

L'any 2002, un personatge peculiar i misteriós de Madrid que havia conegut el setembre del 2000 a Praga m'havia citat a Barcelona per confiar-me una informació que fins aleshores no havia fet servir però que en els últims temps em tornava a venir al cap amb insistència. Ell m'explicava que els bancs no poden saber si una nòmi-

na que tens domiciliada a la seva entitat i que demostres amb un full salarial és falsa, sempre que les dades de l'empresa que atorga la nòmina i les teves dades personals siguin certes. Em deia que ell, que era empresari cultural, de vegades quan un projecte no li sortia bé i tenia problemes de diners, ho feia servir davant d'un banc per aconseguir líquid que després quan li tornaven a funcionar les coses retornava. S'havia adonat, a més, que això es podria fer servir per finançar moviments socials si hi havia persones disposades a quedar-se endeutades per tota la vida i s'imaginava que a activistes com jo, que habitualment teníem ben poca relació amb els bancs, no ens importaria en un moment donat assumir aquest risc atès que la nostra vocació ja era viure fora del sistema.

L'home estava motivat a difondre aquesta idea i d'alguna manera pensava que jo era una persona clau per ajudar-lo a fer-ho. Ell havia pensat de fer una pel·lícula amb un guió vinculat a aquesta idea, un guió que es presentés com a ficció però que l'acció que narrés fos real i que les informacions que donés al públic de com actuar fossin prou clares per permetre de passar a l'acció a qui desitgés intentar-ho. Em va demanar que el posés en contacte amb altres activistes que poguessin estar interessats en aquest projecte i així ho vaig fer. Al final del 2002 vam arribar a fer un parell de reunions on discutíem elements del guió, però després de Cap d'Any l'home no ens va dir res més i el projecte es va esvaïr.

Un dia d'agost del 2005, la idea d'aquest home em va venir al cap amb molta força i se'm va acudir tornar a contactar-hi, després que feia molt de temps que no n'havia sabut res més. No trobava el seu correu i em vaig posar a cercar-lo per la xarxa. La resposta que hi vaig trobar em va deixar consternat, ja que a través d'una dedicatòria d'un amic seu vaig saber que havia mort tràgicament.

Aquest trist fet em va portar, però, una motivació afegida. Jo era dipositari d'aquella idea i ell havia pensat que aquesta em podia ser de gran utilitat si la feia servir per aconseguir els objectius pels quals creia que era necessari lluitar. Potser havia arribat el moment, doncs...

ACTUAR: L'EXPROPIACIÓ ANARQUISTA

Abans de posar fil a l'agulla, investigo una mica a Internet si algú ha tingut alguna vegada una idea semblant a la que a mi m'està passant pel cap en aquells moments. No trobo cap acció activista relacionada amb nòmines i crèdits però em topo de cara amb el cas de Lucio Urtubia, que era el cas més recent i de més envergadura relacionat amb la tradició d'expropiació anarquista i del qual vaig trobar referències en un llibre que s'havia escrit sobre ell l'any 2001. Lucio, després de ser durant uns anys la mà dreta de Quico Sabaté, havia aconseguit diners sense violència i a través de l'estafa per finançar organitzacions revolucionàries i anarquistes. D'alguna manera podem dir que les seves accions, especialment la famosa estafa multimilionària de xecs de viatge del Citibank, són les que tenen més en comú amb la meua idea, tot i que ell sempre havia actuat de manera clandestina i a mi el que em motivava d'una idea com la que tenia al cap era el fet de poder-ho fer públic jo mateix per defensar-ne la legitimitat davant la societat.

Lucio va deixar d'actuar l'any 1980. Si no anava errat, doncs, hi havia un forat de 25 anys sense cap acció d'expropiació vinculada a lluites socials i revolucionàries, com a mínim que jo conegués. És que ja no necessiten diners els moviments revolucionaris?, em pregunto. És que ja no cal arriscar-se per transformar la societat? I tant que cal. I la meua experiència em diu que ara és més necessari que mai.

Se m'acut també en aquell moment que dur a terme accions com la que tinc al cap pot ser important com a inspiració per recuperar accions revolucionàries, com a part de l'imaginari popular, per part dels que coneguin l'estat de les coses sense embuts ni teranyines i creguin també que és necessari actuar.

Després dels dies de reflexió a Menorca, dels quals us he parlat en el capítol anterior, decideixo que en principi vull tirar endavant una acció d'expropiació, però per saber si aquesta idea pot ser viable haig d'aprendre moltes coses i començar a fer investigacions pràctiques sobre el terreny. Encara no m'he plantejat quins podrien ser

els límits de la meva acció ni quines quantitats podria arribar a aconseguir, així que em trobo davant de tot un món nou que s'obre davant meu per descobrir i aprendre.

LES PRIMERES INDAGACIONS I LES PRIMERES PRÀCTIQUES

Començo a cercar informació sobre crèdits a Internet i provo de demanar un préstec en alguna oficina, no de manera seriosa sinó senzillament per anar agafant pràctica i saber què em demanen. Així, confirmo que amb la meva nòmina real no vaig enlloc. També em preocupa el tema que em demanin que hagi de tenir una propietat com a aval. L'home misteriós m'havia dit que 1.500 euros de nòmina domiciliada durant tres mesos seguits en una entitat servien per aconseguir un préstec de 9.000 euros sense cap avalador i garantia, que és precisament el que necessito.

Després d'aquestes primeres investigacions arribo a la conclusió que per començar el procés i poder anar aconseguint préstecs, ara que la bombolla immobiliària encara està creixent, m'aniria bé tenir un pis hipotecat i donar-lo com a garantia. Però no solament això, sinó que també aventuro que crear una empresa em podria ser útil perquè sospito que els préstecs com a empresa els podré amagar quan demani un préstec personal. Amb les primeres indagacions realitzades també he comprovat que per calcular si et poden donar un préstec, una norma general per a les entitats és que no pots tenir quotes mensuals per deutes de més del 40% del teu sou, és a dir, que si cobres 1.000 euros no pots tenir més de 400 euros en quotes mensuals, comptant el que estàs demanant en aquell moment.

Així, fent els meus càlculs, arribo a la conclusió que primer de tot necessitaré:

- Una nòmina de 2.200 euros mensuals amb contracte fix.
- Una empresa que em transfereixi la suposada nòmina des del seu compte. Aquesta empresa no pot ser meva!

- 3.000 euros que pugui immobilitzar durant gairebé dos mesos, per al procés de creació d'una empresa.

Amb l'excusa que tenim problemes de tresoreria a l'Infoespai, m'és fàcil que un familiar em deixi 6.000 euros que li tornaré aviat i d'aquesta manera puc començar ja a actuar, ja que percebo que no hi ha temps per perdre. Així que decideixo escollir un primer banc per anar-hi a domiciliar una nòmina.

A final d'agost del 2005 entro en una oficina de Caixa de Terrassa i obro un compte per domiciliar-hi la meva nòmina de 2.200 euros. Sóc informàtic, contracte fix. El director de l'oficina aprofita per preguntar-me una cosa d'*enrutadors*, que precisament és un tema que domino, així que no hi ha problema. Al mateix temps havia creat un altre compte a Caixa de Manlleu, on havia d'ingressar els diners per fer les transferències cap a la meva nòmina.

L'1 de setembre rebo en aquest compte la primera nòmina d'Infoespai, SCCL. He escollit la cooperativa on treballo realment i de la qual sóc president, però no hi haurà cap problema perquè té un bon nombre de socis i per tant no podran interpretar que és «la meva» empresa.

CREANT EMPRESA I... FENT HIPOTECA!

Al mes de setembre també, escullo Bancaja per dipositar-hi els 3.000,12 euros necessaris per crear una empresa. Amb el seu comprovant d'aquest dipòsit, un certificat negatiu de nom que havia sol·licitat unes setmanes abans i uns estatuts d'una SL trets d'Internet i adaptats, signo la creació de la meva primera empresa davant un notari. Dies després faré les gestions davant l'agència tributària per tenir un CIF d'empresa i donar-la d'alta a l'IAE. Amb aquesta documentació aniré a preguntar de seguida a Bancaja si ja em poden concedir un crèdit que necessito per poder començar a operar amb l'empresa, però em responen que en les meves condicions (només

3.000 euros de capital social i sense propietats) només quan porti un semestre almenys facturant hi haurà alguna possibilitat que me'l concedeixin.

El setembre i l'octubre me'ls passo intensament buscant un pis que sigui prou barat en relació amb la seva possible taxació perquè em puguin fer una hipoteca que inclogui els impostos i els costos de notaria, que acostumen a ser del 7% per a un jove menor de 32 anys com era jo en aquell moment. A més, el preu del pis no pot superar els 190.000 euros perquè em surti una quota d'hipoteca que pugui fer que acceptin la meva nòmina de 2.200 euros com a ingressos suficients.

Després de moure'm molt per les ciutats de les rodalies de Barcelona, trobo per 185.000 euros un pis de quatre habitacions al barri de Llefia de Badalona. Em sembla prou barat per als més de 70 m², i el fet que tingui quatre habitacions pot anar bé per llogarlo mentre el faig servir d'aval. Haig de decidir ràpidament si me'l quedo perquè ja he après en aquestes setmanes que les gangues volen, així que faig una petita paga i senyal en la mateixa visita.

Aquell serà el moment de preparar per primera vegada la meva documentació per aconseguir un préstec, i no qualsevol préstec: ni més ni menys que una hipoteca! Atès que haig de posar 3.000 euros abans de signar-la en concepte de contracte d'arres, se m'acut que hauria de fer alguna prova prèvia amb la documentació que vull presentar, perquè si troben que els documents no són veritat millor que sigui allà on no tinc res a perdre, en lloc d'arriscar els 3.000 euros que són més de la meitat dels diners que tinc. D'aquesta manera, faig una sol·licitud per telèfon amb una entitat financera qualsevol que trobo per Internet i començo després a preparar el que seran els meus primers fulls de nòmina. També preparo el meu contracte indefinit a partir d'un PDF editable a Internet, però m'assabento que necessito un segell de l'Oficina de Treball de la Generalitat perquè sembli prou verídic. Aquest segell l'aconsegueixo escanejant-lo d'un contracte imprès ja segellat i utilitzant una mica de disseny per separar-lo i adaptar-lo a les meves necessitats.

Al segell li havia de posar una data que marcaria el moment des del quan tinc contracte indefinit i que podria afectar altres documents que em demanessin, com ara la declaració de renda i la vida laboral. En el cas de la declaració de renda jo no n'havia fet aquell any, ni mai, de fet, així que no en tenia i ja m'imaginava que em seria més difícil de falsificar perquè es tractava d'un document de l'Estat, així que vaig pensar que seria més interessant donar una bona justificació per no tenir-ne. La que se'm va acudir en aquell moment és que al 2004 no treballava perquè havia estat estudiant, de manera que el segell del contracte de treball el vaig fer amb data de març del 2005. La vida laboral no me la van demanar aquell cop i en general és un document que vaig anar veient que no es demanava gaire. De fet, algunes vegades demanaven la vida laboral però no tantes com els altres documents. En el meu cas, com que jo no he treballat mai per a ningú que no sigui per a mi mateix, només hi sortia el lloc de treball a la cooperativa des del 2004, de la qual m'havia donat de baixa a mitja acció expropiadora. La vida laboral te l'envien a casa en color i és molt difícil de falsificar, però també la pots demanar presentant-te a la Seguretat Social, on te'n donaran una en blanc i negre feta amb impressora làser. Com que l'empresa era la real i la nòmina no hi sortia, només havia de canviar els dies treballats de manera que semblés que seguia donat d'alta i treure la data de fi de contracte. Quan ho vaig tenir preparat ho vaig guardar per no haver de buscar cada vegada la mateixa tipografia.

Els d'aquella financera també em van demanar l'extracte del compte corrent dels últims tres mesos però com que l'havia obert a final d'agost els vaig donar el que tenia. Amb els nervis a flor de pell per ser la primera prova de la meva habilitat de fer manualitats, vaig enviar les fotocòpies dels documents per fax i al cap d'uns dies em van trucar per dir-me que no m'havien donat el crèdit, però no em van dir res que em fes pensar que havien trobat que la documentació no fos certa i això em va donar una confiança mínima per tirar endavant la signatura de la hipoteca.

A principi de novembre, finalment, entregava a Caixa de Terrassa les tres nòmines i el contracte de treball. Com que hi tenia la

nòmina domiciliada ja no em van demanar res més. Mentida!, al cap d'un parell de dies em van trucar i em van preguntar si jo tenia un deute amb una empresa de comunicacions. Primerament no sabia de què em parlaven però llavors hi vaig caure! Ostres, si es tractava de la factura de telèfon de Vodafone de la Campanya contra el Banc Mundial que havia deixat impagada el 2001! Mentre em pensava una explicació per a aquest tema, li vaig preguntar si allò era un problema greu per a l'operació i em va dir que no, que si li feia arribar alguna justificació del perquè aquest deute romania impagat no hi hauria problema, perquè ja estan habituats que moltes persones tenen conflictes amb empreses d'aquest tipus...

«D'acord, li vaig dir, ja t'ho faré arribar per escrit!»

«[...] Aquest telèfon mòbil del càrrec, el va obrir un amic meu immigrant senegalès, amb el meu nom, perquè ell tenia problemes per aconseguir un mòbil de contracte i el necessitava per estar en contacte amb la seva família, amb l'acord que ell m'ho aniria pagant a mi.

»El problema va venir quan es va ajuntar amb un grup nombrós d'immigrants, i encara no entenc molt bé com, van començar a utilitzar el mòbil tots plegats per comunicar-se amb les seves famílies respectives i amics.

»Si Vodafone us passés l'extracte d'aquell període, veuríeu que hi ha un predomini de trucades a països llunyans, amb els quals jo no tinc cap relació. [...]»

La documentació va ser acceptada i la hipoteca concedida per valor de 201.000 euros incloent-ho tot. Immobiliària, antics propietaris i jo vam anar a cal notari a signar el canvi de nom i la hipoteca, que en aquell moment em va sortir per una quota de 775 euros mensuals. La caixa vallesana em va considerar prou bon client per oferir-me a més a més una targeta de crèdit de 6.000 euros que vaig acceptar de bon grat. M'anirien bé per pagar les primeres quotes de la hipoteca i les operacions següents. Començava, així, a girar la roda en el sentit que jo desitjava.

Els mesos següents vaig seguir amb les meves investigacions. A Caixa de Terrassa, abans de concedir-me l'operació m'havien fet signar un document per autoritzar-los a buscar en una base d'informació que li deien CIRBE, que després vaig saber que volia dir Centro de Información y Riesgos del Banco de España, en la qual figurava informació sobre la situació deutora de les persones. Això em va fer pensar que potser seria difícil endeutar-me molt en l'àmbit particular però seguia esperançant a poder-ho fer com a empresa.

Mentre cercava uns llogaters per al meu pis, els quals no vaig trobar fins al febrer del 2006, i seguia cobrant la «nòmina» a Caixa de Terrassa, em dedicava sobretot a valorar la situació per acabar de prendre una decisió definitiva sobre les meves actuacions. Després de fer les meves primeres proves veia que tirar la meva acció endavant era perfectament possible però sabia que des de llavors, si seguia demanant crèdits, ja no hi hauria marxa enrere.

En aquest moment, justament, llegint el web de Crisis Energética, en el qual de vegades hi havia informació relacionada també amb el funcionament del sistema financer, vaig descobrir un conte que em va acabar d'obrir els ulls per motivar-me a seguir:

VULL TOTA LA TERRA MÉS EL 5%¹

«Heus aquí una vegada, un país que existia en algun indret d'aquest planeta. El màxim problema del país feliç era, però, saber exactament com valorar els seus intercanvis vitals. Un ganivet costava una o dues cistelles de blat de moro? Valia una vaca més que un carro? Durant generacions la gent va utilitzar el sistema de permuta: una persona mantenia la seva família proporcionant-los totes les seves necessitats o bé s'especialitzava en un comerç en particular. El béns excedents

1. Aquesta és una versió que hem resumit. L'autor del conte és l'australià Larry Hannigan, i la traducció al català es pot trobar a: <http://www.racocatala.cat/forum/llegir.php?idf=1&fil=55650>.

de la seva pròpia producció els intercanviava pels excedents dels altres.

»En aquest país, hi vivia en Fabià, artesà que treballava amb or i plata. Pensant pensant, en Fabià va arribar a una conclusió i va voler-la presentar als altres. “Tinc la solució als nostres problemes de permuta i convido tothom a una reunió pública per demà”, va anunciar un bon dia.

»L’endemà, sobre un escenari a la plaça Major de la ciutat, en Fabià va explicar el nou sistema, que anomenà “diner”. La idea sonava bé. “Com començarem?”, va preguntar la gent. “L’or que utilitzo en els ornaments i la joieria és un metall excel·lent. No es desllueix ni es rovellava i durarà molts anys. Fondré una mica del meu or en monedes i anomenarem a cada moneda ‘un dòlar’”, va explicar en Fabià. Aquell diner passaria a ser realment el mitjà per al bescanvi, un sistema molt millor que la permuta.

»Un dels governadors va plantejar aleshores: “Algunes persones poden trobar or i fer-se les monedes!”. Però en Fabià ja tenia la resposta preparada: “Només les monedes aprovades pel govern poden utilitzar-se, i tindran estampada una marca especial”. Això semblava raonable i fou proposat que se li donés a cada home un nombre igual de monedes. “Només jo en mereixo la majoria”, digué el fabricant d’espelmes. “No”, digué el granger, “sense aliment aquí no hi ha vida, nosaltres hem de tenir la major quantitat de monedes”. I la discussió continuava.

»En Fabià els va deixar discutir una estona i finalment digué: “Tenint en compte que cap de vostès arribarà a un acord, els suggereixo que cadascú obtingui de mi la quantitat que vulgui. No hi haurà cap límit, excepte el de la seva capacitat per retornar-les”. “I què li haurem de pagar?”, va preguntar la gent a en Fabià. “Atès que els proporciono un servei, això em dóna dret al pagament pel meu treball. Diguem que per cada 100 monedes que vostès obtinguin, me’n retornaran 105 per cada any que mantinguin el deute. Les 5 monedes seran el meu pagament, i anomenaré a aquest pagament, ‘interès.’”

»En Fabià no va perdre ni un minut i va fer monedes nit i dia, i

després que les monedes fossin examinades i aprovades pels governadors, el sistema va començar. La majoria varen demanar poques monedes i es disposaren a provar el nou sistema.

»Trobaren que el diner era meravellós, i aviat ho valoraren tot en monedes o dòlars d'or. El valor que varen posar a cada cosa s'anomenà "preu" i el preu depenia principalment de la quantitat de treball que es requeria per produir el bé. Si calia molta feina el preu era alt, però si es feia amb poc esforç el preu era baix. Els clients escollien sempre el que creien que era el millor tracte, tenien llibertat d'elecció. L'estàndard de vida es va elevar, i al cap de poc temps la gent es preguntava com s'ho havien fet fins llavors sense "dinners".

»Al final de l'any, en Fabià sortí de la seva botiga i va visitar tota la gent que li devia monedes. Alguns tenien més del que havien demanat, però això significava que d'altres en tenien menys, ja que només hi havia un cert nombre de monedes distribuïdes des del principi. Els que tenien més del que demanaren retornaren el demanat més els 5 addicionals per cada 100, però un cop tornades les seves monedes, varen haver de demanar-ne altre cop per poder continuar.

»Els altres descobriren per primera vegada que tenien un deute. Abans de deixar-los més diners, en Fabià va fer una hipoteca sobre alguns dels seus actius, i cadascú va tornar a sortir per intentar aconseguir aquelles 5 monedes extra que sempre semblaven tan difícils de trobar.

»Ningú no es va adonar que, tot junt, el país mai no podria sortir del seu deute fins que retornessin totes les monedes, però encara que es retornessin totes les monedes sempre hi havia aquelles 5 addicionals per cada 100 que mai no s'havien posat en circulació. Ningú a part d'en Fabià podia veure que era impossible pagar l'interès. El diner addicional mai no s'havia posat en circulació, així a algú sempre li'n faltaria.

»D'altra banda, en Fabià va tenir una altra idea. A la part posterior de la seva botiga va fer una caixa forta i la gent va trobar adient deixar algunes de les seves monedes allí com a dipòsit de seguretat. En Fabià cobrava un petit honorari depenent de la quantitat de diner di-

positat i la quantitat de temps que hi romania, i donava a l'amo de les monedes un rebut per cada dipòsit.

»Quan una persona anava a fer les compres normalment no duia gaires monedes d'or. La persona donava al comerciant un dels rebuts d'en Fabià, d'acord amb el valor de les mercaderies que volia comprar. Els comerciants reconeixien el rebut com a genuí i l'acceptaven amb la idea de dur-lo després davant d'en Fabià i recollir la quantitat apropiada de monedes. Els rebuts van passar de mà en mà en comptes de transferir l'or en si mateix. La gent tenia completa confiança en els "rebuts" i els acceptaven com si fossin monedes d'or.

Al cap de poc temps, en Fabià s'adonà que era prou estrany trobar alguna persona que li demanés realment les seves monedes d'or, així que va pensar: "Estic en possessió de tot aquest or i he de continuar treballant dur com a artesà. No té cap sentit. Hi ha dotzenes de persones que estarien contentes de pagar-me l'interès per utilitzar aquest or, que està dipositat allí i que els seus propietaris pocs cops reclamen. Certament, l'or no és meu, però el tinc jo, que és el que importa. Ja no necessito fer més monedes per deixar, puc utilitzar algunes de les monedes emmagatzemades a la caixa forta".

»Al principi anava amb molt de compte i deixava només unes quantes monedes cada cop, i només quan tenia molta seguretat que li serien retornades. Però gradualment va agafar confiança, i va deixar quantitats més grans.

»Un dia, li van demanar un préstec molt gran. En Fabià suggerí, "en comptes d'endur-se totes aquestes monedes, li puc fer un dipòsit al seu nom i llavors li donaré diversos rebuts amb el valor de les monedes". El prestatari hi estigué d'acord, i se n'anà amb un farcell de rebuts. Havia aconseguit un préstec i, tanmateix, l'or romania a la caixa forta d'en Fabià. Un cop el client fou fora, en Fabià féu un somriure. Podia tenir el tortell i a més podia menjar-se'l. Podia "prestar" l'or i mantenir-lo en possessió!

»Els amics, els estrangers i fins i tot els enemics van necessitar fons per dur a terme els seus negocis i, sempre que poguessin assegurar-ne la devolució, podien demanar en préstec el que necessitessin.

Simplement escrivint rebuts en Fabià podia “prestar” tants diners com diverses vegades el valor de l’or de la seva caixa forta, i ni tan sols n’era el propietari. No podia passar res sempre que els veritables propietaris no demanessin el seu or i la confiança de la gent es mantingués.

»La seva posició social dins la comunitat augmentava quasi tan ràpidament com la seva riquesa. S’estava convertint en un home d’importància, i demanava respecte. En matèria de finances, la seva paraula era sagrada.

»La gent ara acceptava els rebuts com una cosa tan bona com l’or en si mateix, i molts rebuts foren dipositats per mantenir-los segurs d’igual manera que les monedes. Quan un comerciant volia pagar a algú altre mercaderies, simplement escrivia una nota curta dirigida a en Fabià en què li demanava transferir els diners del seu compte al de l’altre comerciant. En Fabià només necessitava uns minuts per ajustar els números en el llibre en què anotava els moviments de cadascú. Aquest nou sistema va fer-se popular, i les notes amb l’ordre de transferència es varen anomenar “xecs”.

»Un dia, en Fabià va reunir-se amb el governador i li va comentar una preocupació: “Alguns rebuts s’estan copiant per falsificadors i això s’ha d’aturar!”. El governador es va alarmar. “Què podem fer?” En Fabià contestà: “El meu suggeriment és: primer de tot, fem que sigui tasca del govern imprimir noves notes en un paper especial amb dissenys enrevessats, i cada nota es firmarà pel governador principal. Les notes les anomenarem ‘bitllets’. Els orfebres ja pagarem els costos d’impressió, ja que ens estalviarà molt del temps que passem escrivint els nostres rebuts”. Els governador raonà: “Bé, la meva tasca és protegir la gent contra els falsificadors i la seva proposta sembla realment bona”. I decidí imprimir els “bitllets”. La idea sonava bé, i sense pensar-s’ho gaire, imprimiren gran quantitat de flamants bitllets nous. Cada bitllet tenia un valor imprès: 1 \$, 2 \$, 5 \$, 10 \$... Els petits costos d’impressió els varen pagar els orfebres. Els bitllets eren molt més fàcils de transportar i ràpidament van ser acceptats per la gent.

»L’etapa següent del pla va començar. Fins llavors, la gent pagava

a en Fabià per guardar els seus diners. Per atreure més diners a la caixa forta, en Fabià va oferir pagar el 3% d'interès sobre els dipòsits. La majoria de gent pensava que si deixava els diners a en Fabià, en realitat estava deixant aquells diners als deutors al 5% i que per això el seu guany era del 2%, la diferència. A més, la gent no s'ho va preguntar gaire, ja que obtenir el 3% era millor que estar pagant per dipositar els diners en un lloc segur.

»La quantitat d'estalvis va créixer, i amb els diners addicionals a les arques, en Fabià podia deixar 200 \$, 300 \$, 400 \$ i fins a 900 \$ per cada 100 \$ en bitllets i monedes que tingués en dipòsit. Havia d'anar amb compte de no excedir aquest factor de 9 a 1, perquè normalment una de cada deu persones li demanava retirar els seus diners. Si no hi havia prou diners disponibles quan algú li ho demanava, la gent hauria començat a sospitar, ja que les llibretes de dipòsit mostraven en teoria exactament el que hi tenien dipositat.

»Més enllà d'això, sobre els 900 \$ que en Fabià havia deixat en préstec escrivint els xecs ell mateix, podia demanar fins a 45 \$ d'interès (45 = 5% de 900). Quan el préstec més els interessos es retornaven (945 \$), els 900 \$ es cancel·laven de la columna de dèbits i en Fabià es guardava els 45 \$ d'interès. Per tant, estava encantat de pagar 3 \$ d'interès sobre els 100 \$ dipositats originalment, els quals mai no havien sortit de l'arca. Això significava, que per cada 100 \$ que mantenia en dipòsit, era possible obtenir el 42% de guanys, mentre que la majoria de la gent pensava que només en guanyava el 2%. Els altres orfèvres estaven fent el mateix. Creaven diners del no-res, només amb la seva firma en un xec, i a més hi carregaven l'interès.

»És cert, ells no feien bitllets, el govern imprimia els bitllets i els lliurava als orfèvres per distribuir-los. L'única despesa d'en Fabià era el petit cost d'impressió. No obstant això, ells estaven creant diner de "crèdit", que sortia del no-res i hi carregaven interessos a sobre. La majoria de la gent creia que en Fabià estava deixant els diners que algú més hi havia dipositat, però hi havia alguna cosa d'estrany: cap dipòsit minvava quan en Fabià entregava el préstec. Si tots haguessin volgut retirar els seus dipòsits alhora, el frau s'hauria descobert.

»No hi havia problemes si algú demanava un préstec en monedes o bitllets. En Fabià simplement li explicava al govern que l'increment de la població i de la producció requeria més bitllets, i els obtenia a canvi d'un petit cost d'impressió.

»Un dia, un home que acostumava a pensar molt va anar a veure en Fabià. "Aquesta càrrega d'interès està malament", li va dir. "Per cada 100 \$ que deixa, n'està demanant 105 \$ per retornar. Els 5 \$ de més no poden pagar-se mai, perquè no existeixen. Molts grangers produeixen menjar, molts industrials produeixen béns i així ho fan la resta, però només vostè produeix diners. Suposem que només hi ha dos empresaris a tot el país, i que nosaltres donem feina a la resta de la població. Li demanem en préstec 100 \$ cadascú, paguem 90 \$ en salaris i despeses i ens quedem amb 10 \$ de guanys (el nostre salari). Això significa que el poder adquisitiu total de tota la població és 90 \$ + 10 \$, que multiplicat per dos són 200 \$. Però, per pagar-li a vostè, nosaltres hem de vendre tota la nostra producció per 210 \$. Si un de nosaltres té èxit i ven tot el que produeix per 105 \$, l'altre només pot esperar obtenir-ne 95 \$. (Si el poder adquisitiu total és 200 \$, i un dels empresaris ven 105 \$, només queden 95 \$ en mans de la gent per comprar a l'altre empresari). A més, part dels béns no poden vendre's, ja que no quedarien més diners en mans dels consumidors per comprar-los. Venent per 95 \$, el segon empresari encara li deuria a vostè 10 \$ i només podria pagar-li demanant-n'hi més en préstec. El sistema és impossible." L'home va continuar: "Segurament vostè hauria d'emetre 105 \$, és a dir, 100 per a mi i 5 perquè gastí vostè. D'aquesta manera n'hi hauria 105 \$ en circulació, i el deute es podria pagar".

»En Fabià va escoltar en silenci i en acabar digué: "L'economia financera és un tema molt profund, amic meu, calen molts anys d'estudi. Vostè ha de ser més eficient, incrementi la seva producció, baixi les seves despeses i converteixi's en un millor empresari. Sempre estaré disposat a ajudar-lo en aquests assumptes".

»L'home va marxar sense estar-ne gens convençut. Hi havia alguna cosa malament en les operacions d'en Fabià, i s'havia adonat que la

seva pregunta l'havia contestat amb evasives. No obstant això, la majoria de la gent respectava la paraula d'en Fabià: "Ell és l'expert, els altres deuen estar equivocats. Mirin com s'ha desenvolupat el país, com s'ha incrementat la nostra producció. Millor deixar que sigui ell el que porti aquests temes".

»Per pagar els interessos sobre els préstecs que havien demanat, els comerciants hagueren d'apujar els preus. Els assalariats es van queixar que els sous eren molt baixos (en apujar els preus no podien comprar tants béns amb el seu salari). Els empresaris es negaven a pagar millors salaris, dient que farien fallida. Els grangers no podien obtenir preus justos per la seva producció. La gent es queixava que els aliments estaven molt cars.

»Finalment algunes persones es declararen "en vaga", una cosa de la qual mai no s'havia sentit a parlar. D'altres havien arribat a la pobresa, i els seus amics i parents no tenien diners per ajudar-los. La majoria s'havia oblidat de la riquesa real del seu voltant —les terres fèrtils, els grans boscos, els minerals i el bestiar—. Només podien pensar en els diners, que sempre semblaven faltar. Però mai no qüestionaven el sistema bancari. Ells creien que el govern ho gestionava.

»La situació econòmica va empitjorar. Els assalariats estaven segurs que els patrons tenien molts guanys. Els patrons deien que els treballadors eren ganduls i no feien honestament el seu dia de feina, i tots culpaven tots els altres. Els governants no van poder trobar-hi una resposta, i a més, el problema immediat semblava ser combatre la pobresa creixent.

»El govern va engegar llavors òrgans de beneficència i va fer lleis forçant la gent a contribuir-hi. Això va fer enutjar molta gent, que creien en la vella idea d'ajudar el veí voluntàriament. Aquests òrgans de beneficència varen alleujar en un principi, però al cap d'un temps el problema de la pobresa va agreujar-se novament i es necessitaven més diners. El cost dels òrgans de beneficència va augmentar més i més i la mesura del govern va créixer.

»La majoria dels governants eren homes sincers tractant de fer-ho el millor possible. No els agradava demanar més diners al seu poble

(augmentar els impostos) i, finalment, no varen tenir cap altra opció que demanar diners a en Fabià i als seus amics. No tenien ni idea de com s'ho farien per retornar-los. La situació empitjorava, els pares ja no podien pagar els mestres per als seus fills. No podien pagar els metges i les empreses de transport estaven entrant en fallida. Un per un, el govern va veure's forçat a responsabilitzar-se d'oferir aquests serveis pel seu compte. Els mestres, els metges i molts altres van convertir-se en servidors públics.

»La situació no millorava gaire i, desesperats, els governants van decidir demanar consell a en Fabià. El consideraven molt savi i semblava que sabia com resoldre assumptes de diners. En Fabià va escoltar com explicaven els seus problemes i finalment va respondre: «Molta gent no pot resoldre els seus problemes per si mateixos i necessiten algú que els ho faci. Segurament vostès estaran d'acord que la majoria de la gent té dret a ser feliç i a ser proveïda amb el bàsic per viure. Una de les nostres grans dites és 'Tots els homes són iguals'. No és cert? Doncs bé, l'única manera d'anivellar les coses és agafar l'excés de riquesa dels rics i donar-la als pobres. Introdueixin un sistema d'impostos. Com més té un home, més ha de pagar. Recullin els impostos de cada persona segons la seva capacitat, i donin a cadascú segons les seves necessitats. Les escoles i els hospitals han de ser gratuïts per als que no poden permetre-s'ho».

»Els va donar una llarga xerrada sobre grans ideals i va acabar dient: «Ah, per cert, no s'oblidin que em deuen diners. Han estat demanant en préstec fa molt de temps. El millor que puc fer per ajudar-los és, com a deferència a vostès, que només em paguin l'interès. Deixarem el capital com a deute, només cal que paguin l'interès».

»Mentre les coses anaven a pitjor, van intentar el control dels salaris, el control dels preus i tota classe de controls. El govern va mirar d'aconseguir més diners amb un impost a les vendes, aportacions patronals, aportacions salarials i tota mena d'impostos. Algú va observar que en el camí des de la collita del blat fins a la taula de les llars, hi havia prop de 50 impostos sobre el pa.

»Els "experts" varen presentar-se i alguns foren escollits per go-

vernar, però després de cada reunió anual apareixien sense solucions, a excepció de la notícia que els impostos havien de ser “reestructurats”, però sempre, després de les reestructuracions, la suma total d'impostos augmentava.

»En Fabià va començar a exigir els pagaments dels interessos, i cada cop calia una porció més i més gran d'impostos per pagar-los. Llavors va venir la política partidària —la gent discutia sobre quin partit polític podria solucionar de millor manera els seus problemes. Discutiren sobre les personalitats, l'idealisme, els eslògans, tot excepte el problema real.

»En una ciutat l'interès del deute va excedir la quantitat d'impostos que es recaptaren en un any. A tot el país l'interès sense pagar va seguir apujant-se i va carregar-se interès sobre l'interès sense pagar.

»Gradualment, molta de la riquesa real del país fou comprada o controlada per en Fabià i els seus amics, i amb tot això va incrementar-se el control sobre la gent. No obstant això, el control encara no era total. Sabien que la situació seria segura fins que cada persona fos controlada. La majoria de la gent que s'oposava al sistema era silenciada per pressió financera, o patia el ridícul públic. Per aconseguir això, en Fabià i els seus amics van comprar la majoria de diaris, televisions i emissores de ràdio. I van seleccionar amb molta cura la gent que les gestionaria. Moltes d'aquestes persones tenien un desig sincer de millorar el món, però mai no s'adonaren de com n'eren, d'utilitzats. Les seves solucions s'ocupaven sempre dels efectes del problema, mai de la seva causa.

»El pla d'en Fabià era a punt d'arribar al seu zenit —el país sencera li devia diners. Amb l'educació i els mitjans, tenia el control de les mentes de la gent. Podien pensar i creure només el que ell volia que pensessin. Els mitjans fixaven els temes i els debats. Indirectament, en Fabià tenia tal control sobre el govern que ells estaven obligats a seguir les seves instruccions. Ell solia vantarse: “Deixeu-me controlar els diners d'una nació i no m'importa qui faci les lleis”. No importava gaire quin partit fos escollit per governar. En Fabià tenia el control dels diners, la sang vital de la nació.

»El govern va obtenir els diners, però l'interès va ser carregat sempre en cada préstec. Cada cop es gastava més i més en òrgans de beneficència i en assegurances d'atur, i no va trigar gaire abans que el govern trobés fins i tot difícil de pagar l'interès, sense parlar del capital.

»Encara hi havia gent que es preguntava: “Els diners són un sistema fet per l'home. Segurament pot ser ajustat per posar-lo al servei de la gent, i no que la gent estigui al servei dels diners”. Però cada vegada hi havia menys persones que es feien aquesta pregunta i les seves veus van perdre's en la bogeria de cercar el diner inexistent per pagar l'interès.

»Els governs varen canviar, el partits també, però les polítiques de base continuaven. Sense importar quin govern era en el “poder”, la meta final d'en Fabià s'acostava més i més cada any. Les polítiques de la gent no significaven res. La gent pagava impostos fins als límits, no podien pagar més. S'acostava l'hora del moviment final d'en Fabià.

»El 10% dels diners encara estaven en forma de bitllets i monedes. Això havia de suprimir-se sense aixecar sospites. Mentre la gent utilitzés l'efectiu, estaria lliure per comprar i vendre com volgués —la gent encara tenia un cert control sobre les seves pròpies vides. Però no era sempre segur dur bitllets i monedes. Els xecs no eren acceptats fora del país, i per tant es va buscar un sistema més convincent. L'organització d'en Fabià va donar a cadascú una targeta plàstica que mostrava el nom de la persona, la fotografia i un número d'identificació.

En qualsevol lloc on es presentés aquesta targeta, el comerciant trucava a l'ordinador central per controlar el crèdit. Si tenia crèdit, la persona podria comprar el que desitgés, fins a una certa quantitat.

»Al principi, a la gent se li va permetre gastar una quantitat petita a crèdit, i si es pagava dins del mateix mes, no es cobrava cap interès. Això estava molt bé per a l'assalariat, però què passaria amb els empresaris? A ells els calia instal·lar maquinària, fabricar mercaderies, pagar salaris, vendre totes les seves mercaderies i acabar de pagar el crèdit. Si sobrepassaven el mes, ho carregaven amb l'1,5% per cada mes que el deute estigués pendent. Això pujava al 18% cada any.

Els empresaris no tenien cap més opció que afegir aquest 18% sobre el preu de venda. Però tots aquests diners o crèdit addicional (el 18 %) no s'havia deixat en préstec a ningú (el diner no estava en circulació). En tot el país els empresaris tenien la tasca impossible de pagar 118 \$ per cada 100 \$ que s'havien deixat en préstec, però els 18 \$ addicionals mai no s'havien creat en el sistema! No existien.

»En Fabià i els seus amics augmentaren encara més la seva posició social. Eren mirats com a pilars de respectabilitat. Les seves declaracions en finances i en economia eren acceptades amb convicció gairebé religiosa.

»Sota la càrrega d'impostos cada cop més alts, moltes petites empreses s'ensorraren. Es necessitaven llicències especials per a diverses operacions, de manera que les empreses restants trobaven molt difícil participar-hi. En Fabià posseïa i controlava totes les grans companyies, que en tenien centenars de subsidiàries. Aquestes semblava que estaven en competència les unes amb les altres, tanmateix en Fabià les controlava totes. Eventualment, tots els altres competidors varen veure's forçats a tancar. Els plomers, els fusters, els electricistes i la majoria de les petites indústries tingueren la mateixa fi: van ser cruspides per les gegantines companyies d'en Fabià, que tenien la protecció del govern.

En Fabià volia que les targetes de plàstic substituïssin els bitllets i les monedes. El seu pla era que quan tots els bitllets fossin retirats, només els negocis que utilitzessin el sistema de targetes connectades a l'ordinador central poguessin funcionar... Amb tot plegat, al final, en Fabià i els seus amics ho controlaven gairebé tot.

La història que narrava aquest conte, juntament amb altres textos amb contingut complementari que anava trobant per Internet, em va acabar de fer veure el sentit que tenia la meva aposta per l'acció. La meva ja no era només una idea d'acció per finançar moviments socials, o per donar exemple d'una nova manera de fer acció directa, sinó que, a més, podria servir per sensibilitzar sobre un tema, el dels diners i el sistema financer, alhora tan important com

desconegut i que començava a intuir que podia tenir molt a veure també amb la crisi energètica i ecològica que darrerament m'havia impactat tant entendre. La meua acció podia ser, doncs, una eina de finançament, inspiradora i de denúncia, al mateix temps. Anar demanant crèdits i anar-los pagant amb aquests mateixos diners per anar-ne demanant més era un sistema piramidal similar al que explicava com funcionava el sistema financer, però, a més, poder anar alliberant bona part d'aquests diners per dedicar-los a la transformació social acabava de dotar de ple sentit la meua fita.

Assumir definitivament la decisió d'actuar implicava que hi hauria un dia que decidiria que ja havia arribat prou lluny i que llavors trauria tots els diners dels comptes i deixaria de pagar els préstecs. Per poder fer un bon acte de sensibilització d'aquesta acció, ho hauria de fer públic i amb això reconèixer que ho havia fet expressament i, per tant, corrent el risc de ser denunciat almenys per delictes d'estafa, amb una pena probablement de més de dos anys i amb possibilitat d'anar a la presó. Però durant aquests mesos que portava pensant en el tema, aquesta possibilitat no m'havia tret el son. De fet, ja portava prou experiències en els moviments socials perquè la hipòtesi de la detenció no em vingués tan de nou i, a més, confiava en la meua capacitat per adaptar-me a les circumstàncies fossin les que fossin. Fins i tot en el pitjor dels casos, des de la presó, segur que trobaria alguna cosa a fer que fos útil o que em permetés seguir aprenent. Les possibilitats que m'obria aquesta acció eren massa grans per fer-me enrere. La decisió estava presa.

En aquells mesos, com que l'empresa havia estat pràcticament inactiva, havia tancat el compte a Bancaja perquè em semblaven poc oberts a donar res a una empresa tan nova i n'havia obert un altre a Caixa Catalunya. Allà, vaig haver de presentar un document bastant superficial del que volia fer amb la meua empresa: «Serveis comercials, serveis gràfics i de publicitat per a empreses petites i associacions» i explicar i justificar que encara treballava en un altre lloc i

que seguia tenint la nòmina de 2.200 euros, però que amb aquests diners que demanava pensava poder anar-me bolcant progressivament en la meva empresa i anar reduint les hores dedicades a l'altra. Després de tot això, documentació inicial de l'empresa, entrega de nòmines, contracte i rebut de la hipoteca, em van acceptar un préstec de 20.000 € que ja em donaria prou líquid per començar a destinar-ne a projectes, mentre seguia cercant oportunitats en aquest nou món dels bancs i els seus crèdits.

Poc després vaig caure en el fet que potser no havia seguit la millor estratègia en aquesta primera empresa, ja que en aconseguir un sol crèdit des d'aquesta, quan en volgués demanar més, tindria més càrregues a justificar i menys possibilitats per tenir-ne de nous. També vaig recordar que el temps d'activitat era un factor important, així que em van venir les presses per crear una segona empresa i aquest cop preparar-la millor. La meva segona Societat Limitada va veure la llum el juliol del 2006.

L'organització del meu temps s'anava enfocant cada cop més cap a aquestes operacions, i abans de llançar-me del tot a la meva nova feina, em vaig organitzar millor. Vaig comprar-me un fax i me'l vaig instal·lar a casa, per poder enviar tots els documents pertinents en cada cas sense necessitat d'anar a una botiga i que tothom em veiés. També em vaig fer una segona línia de telèfon mòbil per fer-la servir només amb els bancs, d'aquesta manera evitava trucar-los des d'un telèfon de la meva cooperativa, però sobretot si algun dia havia d'evitar que em truquessin ells, la cosa seria tan simple com abandonar aquella targeta. Així, la targeta dual que em permetia connectar-me a una línia o una altra en funció de quin número volia utilitzar per trucar, simbolitzaria millor que res l'inici de la meva doble vida. També ho simbolitzarien les meves sabates negres i lluent, la meva camisa i de vegades americana i el meu maletí negre en mà.

Aquell mateix estiu va ser quan les meves operacions de crèdit van començar a créixer. Vaig pensar que les entitats financeres que donen crèdit a distància podrien ser una «víctima» propícia de les meves accions, ja que no havia de tenir-hi compte corrent ni molt

menys la nòmina domiciliada, sinó que demostrant-los que jo tenia el meu ingrés periòdic domiciliat a Caixa de Terrassa en tenia prou. Aquell mes de juliol, de manera bastant senzilla, van caure 10.000 € de Cetelem i 5.000 de Cofidis, i la financera de la Caixa, Finconsum, va caure amb 3.000 € al setembre. Paral·lelament ja m'havia preocupat de demanar a totes les entitats de no pagar les quotes a través del compte de Caixa de Terrassa, que d'aquesta manera seguiria *net* i per tant sempre que em demanessin l'extracte només hi sortirien les quotes de la hipoteca i la targeta d'aquesta caixa. En lloc d'això els vaig donar un compte de la Caixa que tenia de feia anys (l'antiguitat del compte la preguntaven i podia ser un factor per decidir), el qual es va començar a omplir de quotes. Per tal que l'acceptessin calia que almenys hi tingués un rebut domiciliat, sort de la factura de l'aigua que es cobrava per allà.

LES VISITES AL CIRBE

L'agost del 2006 va ser el primer mes que vaig dur a terme una pràctica que es va convertir en habitual en la meua estratègia d'aquell moment i en endavant. Vaig anar a la delegació del Banc d'Espanya a la plaça de Catalunya i vaig preguntar pel CIRBE. Em van fer pujar a la primera planta i un cop allà, en un llarg taulell on només hi havia una persona davant meu, vaig demanar la meua situació de crèdit. En aquell moment hi sortien els 200.000 € de la hipoteca, que gairebé no s'havien reduït perquè els bancs tenen el mal costum de fer servir el mètode francès, que consisteix a fer que els primers anys de quotes pagues la majoria dels interessos i molt poca part del capital, i els darrers anys, si hi arribes, la cosa funciona al revés. Hi sortien també 6.000 € de límit de la targeta, dels quals havia disposat ja de 5.000 €. Curiosament no hi sortien ni el crèdit de Cetelem ni el de Cofidis, ni molt menys l'aval personal del préstec d'empresa de Caixa Catalunya, de feia ja uns mesos. Em feia la sensació que estava descobrint alguna cosa important però encara no

sabia ben bé què era. Vaig haver d'esperar fins a principi de setembre, quan puntualment em vaig presentar altre cop davant del mateix taulell del primer pis del Banc d'Espanya. Aquell cop al CIRBE sortien encara la hipoteca i la targeta... i sortia també el préstec de Cetelem, però en canvi no hi sortia el de Cofidis! Amb això havia descobert dues coses d'una tirada que serien fonamentals per a la meva estratègia des d'aquell precís moment: en primer lloc, que la informació d'endeutament del CIRBE, la font d'informació dels bancs, tardava dos mesos a actualitzar-se, i en segon lloc, que els préstecs de menys de 6.000 euros no hi sortien.

Aquella informació m'obria un ventall de possibilitats molt ampli, però alhora m'adonava que a curt termini la meva situació era bastant delicada perquè amb una hipoteca, un préstec i un crèdit a la vista, se'm faria difícil aconseguir tancar noves operacions.

Així va ser, efectivament. En els mesos d'octubre i novembre del 2006 tot van ser fracassos. A més d'alguna entitat financera com a persona, vaig fer alguns intents des de la meva flamant segona empresa, però consternat vaig comprovar com el fet que tingués una hipoteca, que per a més inri m'havia pujat a 907 euros de quota, en aquell moment m'anava més en contra que a favor. Em vaig adonar que bona part del camí que havia fet fins aquell moment l'havia de recular, ara que ja havia après unes quantes coses, però no estava gaire segur de si econòmicament seria capaç de fer-ho.

Però no tot van ser desgràcies aquella tardor. Una tasca que vaig poder fer va ser la de passar amb la meva segona empresa pel Servei d'Autoempresa de la Generalitat, a través del centre adscrit de l'Institut Químic de Sarrià. Aquesta vegada la meva empresa era una productora de vídeo, i els meus coneixements del tema i també els dels plans econòmics van ser suficients perquè em segellessin el projecte sense haver-hi de dedicar gaire temps. Aquesta és una informació que, més tard, el 17-S, vaig donar a un periodista i que va fer que la Generalitat ho negués dient que sí, que m'hi havia presentat, però que no havia acabat el meu procés; pensant-ho bé, es confonien, perquè el projecte inacabat del qual ells parlaven havia estat amb la

meva cooperativa real, la primavera anterior. Tot i així, la veritat és que finalment no aconseguiria gran cosa gràcies al document que va sortir d'aquest procés. Després de diversos intents només el Deutsche Bank va voler treballar amb la meva empresa, però amb una situació ridícula: em pignoraven 10.000 euros (és a dir, que els havia de deixar dipositats sense tocar-los) i em donaven una pòlissa de crèdit per la mateixa quantitat, cosa que volia dir que en realitat no em prestaven res, però ho vaig acceptar perquè em van prometre que després d'uns mesos en aquestes condicions sí que cauria alguna cosa.

A final de desembre d'aquell any, ja bastant apurat de pagaments diversos, decideixo que a la meva nova comunitat de veïns a Llefia (m'havia empadronat prèviament a Badalona) s'ha de refer tot el sistema d'aigües i que resulta que els pocs veïns de la finca haurem de deixar anar més de cinc mil euros cadascun. Potser la Caixa de Terrassa, de la qual sóc bon client, s'avindria a finançar-m'ho? Aquesta operació sí que funciona, excepte pel petit detall que, no recordo per quin motiu, em diuen que el préstec serà de 6.900 euros. Amb tots els pagaments que he de fer, no sé dir que me'l rebaixin per sota de la xifra fatídica i ja em veig amb una taca més al meu CIRBE. Per acabar l'any, a més, els de Cetelem estan generosos i fàcilment s'avenen a fer-me una targeta de crèdit de 3.000 euros més del que ja els devia.

ANY NOU, VIDA NOVA?

Sortosament, el gener del 2007 vaig fer un pas important en la correcció del meu camí: deixar venut el pis hipotecat a una immobiliària. En realitat l'acord al qual vam arribar va ser ben curiós, ja que resultava que ells en el moment de la signatura m'avançaven 6.000 euros i es donaven sis mesos per comprar-me el pis. Si abans d'aquesta data li trobaven comprador, el contracte seria entre aquest i jo, i si no, me l'haurien de comprar ells el mes de juliol. A més, mentre no el venguessin la quota de la hipoteca me l'anirien ingressant, de

manera que no m'havia de preocupar si s'endarrerien. L'única cosa que em preocupava era que mentre no estigués venut el meu CIRBE seguiria amb una taca ben grossa.

A partir d'aquest moment vaig passar sens dubte els mesos més difícils en el meu periple d'activisme bancari. Em passejava per bancs on encara no hi tenia compte, amb una hipoteca i tres crèdits confessats sota el braç i amb un paper privat que deia que el pis estava mig venut i que la hipoteca ja no la pagava, però no n'hi havia prou. També provava d'obtenir préstecs a través d'una i altra empresa, però la primera tenia massa deutes per a molt poca activitat econòmica i la segona encara era massa recent. A més de les dificultats de préstec, pagava 1.300 euros al mes de crèdits i encara no em veia amb prou embranzida per utilitzar-los per cancel·lar el CIRBE.

I si necessitava líquid per poder accedir a més operacions de crèdit? Efectivament, això va passar. El març del 2007 vaig aturar els dos mesos de sequera que portava gràcies a una pòlissa de crèdit de 12.000 euros amb Cajamar, a nom de la meva primera empresa. Com ho havia aconseguit? Doncs posant 6.000 euros de dipòsit i especialment fent-los creure que facturava deu vegades més del que havia justificat alguna vegada abans. El tema em va costar hores i hores de matinada «arreglant» l'extracte bancari de l'empresa a Caixa Catalunya per, a partir dels números del mateix extracte a Internet, afegir-los un 0 a tots aquests. Els IVA trimestrals i els balanços que havia entregat eren coherents amb aquests números. Com veieu, anava aprenent que amb ordinador, impressora, fotocòpies, tissors i cinta adhesiva es poden fer meravelles.

A l'abril m'arriba un crèdit de 5.000 euros, el meu número preferit, amb una altra empresa de crèdit telefònic, Mediatis. En aquest cas no va ser gaire complicat obtenir-lo, excepte pel problema que només em van acceptar el compte de Caixa de Terrassa per rebre el préstec, de manera que aquest compte em quedaria massa cremat i d'altra banda veia que necessitaria mesos per tenir-ne un altre a punt. Mirant de ser previsor, ben aviat cauria una altra nòmina mensual, aquesta vegada de 1.500 euros a Caixa Penedès, en un

altre compte d'aquells que tenia mort de fàstic de feia anys. D'on venia aquesta nòmina? Del mateix compte que l'altra, la que el meu «jo col·lectiu» tenia a Caixa Manlleu i que com que ningú s'ho mirava, doncs, se'm va acudir que podria enviar dues nòmines seguides al meu nom a dos comptes diferents i ningú no notaria res, com així va ser.

ESTIU DE CREATIVITAT I MANUALITATS

Com que calen tres mesos d'història en un compte per poder-lo presentar quan t'ho demana la financera, recordo encara aquells mesos de maig i juny com els de més manualitats de tots. Des del mes de març arrossegava un intent de préstec amb una intermediària que curiosament em van recomanar a l'oficina de Caixa Catalunya quan els demanava un nou préstec. La intermediària, després de setmanes de mirar diversos bancs, em va dir que n'hi havia un que em concedia el préstec amb la condició que cancel·lés el deute amb Vodafone. Sí, aquell deute telefònic de 1.600 euros que arrossegava des del 2001 i que jo havia anat trampejant a costa d'inventar-me històries, ara em seguia passant factura, mai més ben dit. En aquell moment el que em proposava la financera em va semblar bona opció en la línia d'anar millorant la meva situació d'endeutament visible abans de començar a anar més seriosament en les meves accions, així que m'hi vaig avenir per molt greu que em sabés pagar aquell deute. D'aquesta manera, aquell juny vaig poder signar un préstec personal amb Caixa Sabadell de 5.200 euros, 1.800 dels quals van ser per pagar Vodafone i intermediaris.

En aquella època la meua creativitat a l'hora de respondre com volia als documents que em demanaven les entitats augmentava. Així, amb Citifinancial, la financera de l'ara rescatadíssim Citibank, recordo que quan em van demanar el rebut del préstec de Cetelem, en lloc de donar-los el que corresponia, que era de 353 euros, els entregava el de la targeta, que era de 120. Igualment aquella gent m'ho

va posar difícil perquè després d'entregar-los l'extracte de Caixa Terrassa ben manipulat, em van dir que aquell era informàtic i que el volien de la caixa, amb la qual cosa em vaig veure en una situació complicada, ja que no trobava la manera de convertir l'extracte real en el que havia de ser. Hi estava fent moltes voltes i no sabia què fer per solucionar aquest tema, fins que se'm va acudir el següent: si feia una retirada concreta de diners d'aquell compte, els números de base canviarien i llavors seria molt més fàcil de manipular!

L'endemà a primera hora del matí me'n vaig anar a una oficina de Caixa de Terrassa i vaig fer una curiosa petició:

—Voldria treure 64,89 euros.

—Cap problema —em va dir la caixera, preparant-me els diners euro a euro.

—Moltes gràcies.

Ràpidament vaig tornar al meu centre d'operacions i vaig fer la intervenció desitjada. Després me'n vaig anar a l'oficina de Citibank amb la documentació pendent i el préstec va ser concedit a l'instant. Vaig respirar tranquil.

Un juny molt actiu em va aportar també un nou préstec d'Euro Crèdit, que recordo que es demanava a través d'una empresa d'assegurances que em va sol·licitar els documents originals, amb la qual cosa estava una mica neguitós mentre es miraven el meu contracte amb el segell d'impressora làser, però finalment no hi va haver problema. Al mateix temps vaig obrir una línia de crèdit d'Acordfin i una segona operació amb Cofidis. En total, 5.000 per cada una de les tres operacions. Fantàstic. Aquestes operacions de maig i juny, de 5.000 en 5.000, em van servir per poder fer determinades accions que m'anirien molt bé per al que vindria després. Un bon dia vaig anar a Caixa de Terrassa i vaig oferir una amortització del préstec per 1.100 euros, de manera que la quantitat a deure va quedar en 5.500. Si fa o no fa el mateix vaig fer amb el primer préstec de Cetelem, dels 7.000 euros que em quedaven per pagar en vaig cancel·lar 1.500. D'aquesta manera, al cap de dos mesos, els dos préstecs ja havien desaparegut del CIRBE.

Per acabar de posar el meu CIRBE bonic i preciós, al juliol vaig signar la venda del pis i la cancel·lació de la hipoteca, just abans que se li acabés el termini del contracte a la immobiliària. Econòmicament vaig quedar en paus, però l'endemà rebia la trucada de Caixa Terrassa i em deien que la targeta de 6.000 euros que m'havien concedit ja no tenia raó de ser i que me la canviaven per una de 1.000. El cop va ser dur però havia d'estar content perquè tot això podria significar a la pràctica que al setembre següent el meu CIRBE presentaria un bell 0 en les dades oficials del meu endeutament. Tot i això, com que la perfecció no existeix, resulta que el 0 no va ser absolut perquè l'aval que havia fet amb Cajamar el mes de març sí que hi sortia. Si em preguntaven de què es tractava aquell aval, com que no havien de saber que tenia aquella empresa, hauria de dir que era un aval d'un préstec personal que havien fet a una amiga meva i si em demanaven la documentació de l'operació, diria que no la tenia perquè ella era d'Erasmus i no m'ho podia enviar. Aquest aval no va significar cap problema a la pràctica, ja que com que no es tractava d'un deute directe, les entitats sempre cedien.

Així doncs, entrava a l'estiu del 2007 amb una situació que millorava per moments. Tenia tot l'aprenentatge que havia adquirit durant els primers dos anys d'acció i una situació de deute *confessat* millor que mai. Era, doncs, el moment d'aprofitar la meva segona empresa, de la qual només havia aconseguit una pòlissa 100% garantida del Deutsche Bank i una targeta de crèdit de 5.500 euros amb la mateixa entitat, que era el que finalment m'havien concedit després de fer-me pesat reclamant que s'arrisquessin una mica.

Aquesta segona empresa estava econòmicament activa des del tercer trimestre del 2006, de manera que al juny havia hagut d'entregar per primera vegada un impost de societats, és a dir, un document que és com la declaració de renda però per a empreses, i que hauria de servir també per als bancs, ja que per fer operacions m'ho demanarien. L'impost de societats eren uns documents plens de números que es podien enviar a través d'Internet i dels quals n'imprimies una còpia. A Hisenda hi vaig enviar la informació certa

segons els trimestres que havia anat presentant. La feinada seria «muntar» un full d'impost de societats que fos ben *bufó* per als bancs. De nou, el document real em va servir de plantilla per al document falsejat i vaig haver de fer molts càlculs perquè quadressin totes les sumes i totes les restes, càlculs que em van portar tota una nit. Els IVA inventats estaven fets també perquè quadressin i de fet habitualment eren els oficials afegint-los un número al davant.

La meva declaració de renda personal també va ser curiosa, i és que jo devia ser de les úniques persones que, a l'esborrany de la declaració de renda, als 7.000 *eurets* anuals que hi constaven, hi afegia gairebé 7.000 euros més d'ingressos atípics. La raó, fer que em sortissin 14.000 euros en la declaració i que d'aquesta manera, quan ho entregava als bancs, quadressin una mica més els números amb el fet que suposadament jo portava temps treballant amb contracte fix.

La idea que tenia amb la segona empresa era dur a terme tantes operacions com pogués en el marge de dos mesos, seguint el mateix patró: demanar un préstec de 15.000 euros destinat a inversions per augmentar l'activitat de l'empresa i fulls de factura proforma de la botiga on es farien les compres, per aquest valor més l'IVA. Si em demanaven un extracte de l'empresa entregaria el del Deutsche Bank, on havia tingut cura d'anar rebent ingressos que simulessin activitat: ara un ingrés en efectiu, ara una transferència des de la primera empresa, ara una altra des del meu compte de la cooperativa... Si em demanaven les dades personals, llavors jo era director comercial i cobrava 1.500 euros, tenia contracte fix des del març del 2006 però feia uns mesos que m'havien ascendit i apujat el sou, per això malauradament la meva declaració de renda (del 2006) encara reflectia el sou antic. L'experiència que havia adquirit tractant amb bancs i caixes al llarg de dos anys ja feia que tingués la confiança de tenir totes les respostes preparades a totes les preguntes possibles. A més, per no perdre temps fent còpies cada vegada que em demanaven els mateixos documents, per aquella època ja m'havia posat a fer les fotocòpies en sèrie i cada contingut el guardava en una carpeta d'un color diferent. La meva estratègia estava completament siste-

matitzada, com si les meves actuacions fossin part del treball en una cadena de muntatge dins un sistema de producció fordista.

MÉS ACTIVITAT EMPRESARIAL

El primer èxit amb la segona empresa va ser gràcies a Caja de Navarra, a la qual vaig arribar a través d'un intermediari que se'n va emportar el seu 10%. Havia entregat tots els documents excepte l'impost, que de moment no calia. Vaig anar amb cura que la signatura fos a inici de mes per tenir els dos mesos sencers per endavant. Curiosament una seu de Barcelona d'aquesta entitat m'havia negat repetidament el préstec que ara finalment una nova oficina oberta a Sant Cugat em concedia. Aquesta signatura va significar la data d'inici del meu primer esprint empresarial, ja que a partir d'aquell moment vaig entregar la mateixa documentació en cosa d'unes setmanes a Bankinter, Banco Guipuzcoano, Bankpyme, Caixa Penedès i la CAM. Prèviament també l'havia entregat a una franquícia de Credit Services. Una intermediària el que fa és tenir un ventall d'oficines de confiança de diferents bancs i segons el caràcter de cada operació les col·loca en una o altra a canvi d'un percentatge de benefici que oscil·la entre el 5 i el 10% segons el cas. Després, tu al banc li has de tornar el préstec sencer, així que no és gaire bon negoci el que fas, ja que acabes pagant capital i interessos tant dels diners que has rebut com dels que s'ha quedat l'intermediari. Jo havia descobert i provat les entitats mitjanceres en la meua època de més dificultats però cada vegada m'adonava més que aquest joc era perillós, perquè les entitats amb les quals havia tingut contactes o alguna operació en marxa ja eren un bon grapat i no sempre havia presentat la mateixa documentació, així que vaig decidir que aquell intermediari seria el darrer. Un intermediari desastrós, per cert. Mentre jo anava aconseguint préstecs ell amb la mateixa documentació no era capaç d'aconseguir-me'n ni un. Jo reaccionava a les seves males notícies amb un somriure interior i pensava que si no hagués tingut

res millor a fer a la vida ja hauria trobat una nova professió en què m'hauria anat bé.

Però no tot van ser flors i violes, no us penseu. Un bon dia em van trucar de Caixa Penedès i em van dir que hi havia un problema amb la documentació que havia entregat i que passés per l'oficina tan aviat com pogués. En arribar-hi jo ja em temia el pitjor i quan comencem a parlar, resulta que gairebé ho era.

—En aquest impost de societats hi ha unes sumes que no quadren!

—Què? Com pot ser! Si se n'ha encarregat la meva gestoria! —se'm va acudir dir.

—Doncs quina gestoria que tens, noi, perquè això està malament, ja els ho pots dir.

—I què puc fer ara?

—Vés i mira on hi ha l'error i quina n'és l'explicació. L'operació estaria aprovada si no fos per això, així que encara tens possibilitats.

—D'acord, espero poder tornar demà mateix amb una explicació —vaig dir un pèl alleujat.

Em vaig adonar que m'havia deixat de substituir un número quan havia estat fent la falsificació i que per això la suma no quadrava. El pitjor del cas era que totes les entitats, excepte Bankpyme i Bankinter (a les quals havia dit que encara no el tenia i no me l'havien tornat a demanar), tenien l'impost de societats amb l'error a sobre la taula i jo no sabia si totes en adonar-se'n reaccionarien tan bé com aquesta. En repassar les dades vaig veure que el problema podia semblar un error en la transcripció del balanç a l'ordinador, ja que aquest estava «correcte» però un dels números no l'havia passat al nou paper. Així ho vaig justificar i vaig dir-los també que havia notificat l'error a Hisenda. Sorprenentment, després de la correcció Caixa Penedès em va concedir el préstec. En aquest cas potser hi feia molt que, com recordareu, la nòmina particular de 1.500 euros la tenia domiciliada en aquesta entitat, però i en els altres casos?

A Banco Guipuzcoano vaig decidir corregir-los la documentació

abans que ells m'ho reclamessin i d'aquesta manera els donava més confiança. Tot i així, no van obtenir prou confiança del seu departament de riscos i com que des de l'oficina volien fer l'operació van sol·licitar suport a Avalis. Aquesta entitat de «garantia recíproca» amb participació pública i privada avala operacions amb empreses, de manera que el client s'ha de fer soci de l'entitat i si després el deutor no paga, és aquesta qui ho assumeix i és a l'empresa a qui finalment deus els diners. Així doncs, l'operació va passar per dues entitats però finalment va ser aprovada.

Amb la CAM no vaig arribar a temps d'avisar jo mateix de l'error i tot i la benevolència del director de l'oficina el préstec va ser denegat. CAM tornava així «a la reserva», a la llista d'entitats pendents. A Bankpyme el préstec es va convertir en una pòlissa de 10.000 euros, cosa que significa que no pagues quota sinó només interessos i que cada any s'ha de renovar, mentre que a Bankinter el préstec es va convertir en un lísing, és a dir, que els equips pressupostats els vaig haver de comprar realment i fer factura a nom d'ells. En aquesta darrera entitat a última hora vaig entregar l'impost de societats per al seu arxiu, però com que ja havíem signat no em vaig molestar a refer-lo perquè era una feinada i així es va quedar, perquè ja pensava que en aquest cas no se'l mirarien.

Dies després al Guipuzcoano em va passar una bona anècdota: quan vaig voler retirar els diners del préstec en efectiu em van dir que no podia ser, que havia de fer una transferència al compte de l'entitat on havia comprat material o bé que ells em podien fer un xec que jo podia fer servir per pagar les meves compres. Jo vaig insistir que a la botiga on volia comprar m'havien demanat que pagués en efectiu i ells finalment ho van acceptar, però em van dir que havia de presentar la factura. Mentre deia que sí, anava pensant com ho faria aquest cop per sortir-me amb la meua. L'endemà apareixia a la mateixa botiga on ja havia comprat equips i materials a nom de Bankinter altres vegades i hi comprava tres complements molt barats, que demanava que em facturessin per separat. Això era el que necessitava per presentar les factures al banc: a la part de baix

apareixerien els productes finançats i a la part de dalt hi hauria les dades de les factures creades expressament.

Ja es començava a fer divertit això de trobar solucions enginyoses per als problemes que se m'anaven presentant i, a més, anava fent butxaca! Per primera vegada en aquesta història, realment la roda girava ja clarament a favor meu i les quantitats expropiades començaven a ser importants.

En vista de l'èxit i per preparar una possible repetició per a l'any següent, ja havia creat durant aquells dies d'estiu la meua tercera empresa.

MONEY AS DEBT, EL DINER COM A DEUTE

Aquell estiu, a part de pràctica, també vaig fer molta feina teòrica. Un dia navegant per Internet vaig trobar un documental que s'anomena *Money as debt*² (El diner com a deute) i en visualitzar-lo em vaig emocionar. Es tractava d'un contingut molt similar al del conte de *Vull tota la Terra més el 5%* però en un format que es feia molt digerible per difondre'l a un nombre més gran de gent. El meu cap va començar a bullir amb idees. Primer de tot vaig escriure a l'autor del documental i li vaig demanar que me l'enviés en una versió de qualitat. El mateix vaig fer amb l'autora del llibre *Web of debt* que vaig trobar a partir d'un enllaç a la pàgina del documental i que feia realment bona pinta. Tots dos em van respondre de seguida que m'ho enviaven i així ho van fer.

El vídeo era en anglès però la versió castellana ja estava acabant de ser traduïda i hi havia un equip de gent interessada en el doblatge. Entre la gent que vaig conèixer virtualment arran d'aquestes troballes hi havia dues persones de referència en el tema de les monedes alternatives, l'argentina Heloísa Primavera i el japonès Miguel

2. El podeu trobar en línia, en versió castellana: <http://laclairenared.blogspot.com/2008/11/money-as-debt-el-diner-es-deute-el.html>

Yasuyuki, i és que el vídeo de *Money as Debt*, a més de la crítica implacable a la banca i al sistema monetari, introduïa alguna de les alternatives en què aquestes persones estaven treballant.

Veient el documental em quedava més clar que mai que el diner era una convenció que funcionava per la confiança que tothom hi dipositava i que el sistema funcionava en l'actualitat per al manteniment dels interessos d'una minoria, però que en realitat podria funcionar d'una manera molt diferent que anés en benefici de la gent, i a més això es podria aconseguir d'una manera relativament senzilla. Jo ja havia participat anteriorment en grups de treball per construir sistemes monetaris alternatius que no havien tirat endavant a causa de la feinada que suposa difondre la idea en la qual t'has posat d'acord entre un nombre prou gran de participants com perquè es pugui posar en marxa.

A més, mentre llegia l'impressionant llibre *Web of debt*,³ començava a escriure un document titulat «Plantejant una economia contrahegemònica», que volia que fos una bona base per reflexionar sobre un nou sistema monetari. Del llibre, en treia molta informació que desconeixia. Sabies que *El mag d'Oz* havia estat una al·legoria de la lluita a l'Amèrica del Nord per construir un sistema monetari al servei de la població? Que aquesta havia estat una de les causes principals de la guerra de la independència i que els qui havien vençut tenien el suport dels banquers europeus per construir una societat a la seva mida en aquell continent? Sabies que el model de reserva fraccionària s'havia anat imposant durant el segle XX a tot el món pràcticament, excepte a la Xina, que tenia un model après de Lincoln, que en el segle XIX havia creat els *greenbacks*, una moneda que es prestava sense interessos i que es considerava que seria la millor per cobrir les necessitats de la població? Tal com també apareixia en el documental, els vencedors havien fet silenciar tota aquella realitat en l'educació, els estudis universitaris i els mitjans de comunicació.

3. En anglès: <http://www.webofdebt.com/>.

Em feia la sensació que ara, en el segle XXI, aquesta censura ja no era tan necessària perquè la història ens era tan desconeguda que ningú no repararia en el fet que fos certa. A més, des de sempre ens havien ensenyat l'economia com uns coneixements complicats i exclusius, que només alguns especialistes podien interpretar, i el fet que aquesta pogués basar-se en un sistema senzill d'explicar i alhora tan pervers costava d'acceptar per a la majoria de les persones. Precisament en aquest sentit, el documental de *Money as debt* sentenciava: «El procés pel qual els bancs creen diner és tan senzill que la nostra ment ho rebutja de ple» (John Kenneth Galbraith). Un altre dels aspectes que sobretot el vídeo deixava molt clar era com aquest sistema de creació de diner i d'interessos obligava a necessitar cada cop més activitat econòmica per poder crear més diner, per tal que es poguessin pagar els interessos que s'havien compromès a pagar els deutors. És a dir, que el sistema de creixement, aquell que estàvem criticant des de l'arrel a través del moviment pel decreixement, en realitat funcionava d'aquesta manera perquè el creixement era una necessitat del sistema monetari per tal que la gent, les empreses i els estats endeutats poguessin seguir pagant els seus deutes. Si el sistema s'aturava, els deutes no es podrien pagar. Si el sistema continuava el seu camí de creixement, els recursos naturals del planeta i la supervivència de la nostra espècie tenien els dies comptats. En el fons, paraules com democràcia i llibertat perdien tota la seva raó de ser en un sistema pràcticament calcat a l'estructura feudal, on els bancs eren els senyors feudals i la població, els vassalls que havien de retre comptes a través del deute que els esclavitzava.

Mentre estava pensant com aprofitar tots els recursos que tenia per difondre tota aquesta informació que havia descobert i la que ja he explicat en el capítol anterior, un fet desencadenat als Estats Units afectaria de manera decisiva els meus plans. Els dies 9 i 10 d'agost les borses de tot el món baixen de manera estrepitosa.

Pocs dies abans havien fet fallida diversos fons d'inversió del banc Bear Stearns, així com l'American Home Mortgage, el desè banc hipotecari dels Estats Units, i la National City Home Equity.

També havia estat a punt de fer-ho el banc alemany IKB, que va ser salvat amb diners públics, i a partir d'aquí la crisi s'havia estès també a Europa. Pocs dies després, els principals bancs centrals de tot el món comencen accions coordinades d'injecció de liquiditat, que no fan res més que posar de manifest que estem davant d'una greu crisi financera. Com s'havia arribat fins aquí? Els fons especulatius estaven garantits per deutes provinents d'hipoteques *subprime*, les quals havien deixat d'existir en els últims temps. Només en el 2006 hi va haver 1.200.000 execucions hipotecàries als Estats Units, cosa que vol dir 1.200.000 persones embargades que es queden fora de casa. En altres paraules, l'endeutament creixent del sistema havia tocat sostre i ja no es podia mantenir.

Aquest esdeveniment i el seu agreujament a mesura que anaven passant els dies em feren començar a pensar de posar una data de finalització a la meva acció bancària. Si no anava errat, aquesta crisi incipient s'aniria agreujant cada cop més fins a posar-me grans dificultats per accedir al crèdit. A més, en aquella època les meves quotes mensuals a pagar ja estaven per sobre dels 2.000 euros i em començava a adonar que només amb préstecs de 5.000 euros i havent d'esperar un any per tornar a fer una bona acció com a empresa, podria passar-me que cada vegada hagués de destinar més diners dels que aconseguís a pagar quotes de préstecs i per tant podria destinar-ne menys a projectes de transformació social.

D'altra banda, una idea en positiu es començava a dibuixar en el meu imaginari. Pensava que si realment l'esperada crisi apareixia properament amb tota la seva cruïsa, seria el moment més adequat per aconseguir la màxima quantitat de diners possibles i destinar-los a difondre totes les idees i informacions que jo coneixia, a més de preparar el moment per fer pública la meva acció i generar el debat necessari sobre el poder de la banca amb el seu privilegi de crear diners i sobre el model econòmic basat en el creixement exponencial.

D'aquesta manera, em vaig decidir a posar dates definitives per a la culminació de la meva acció insubmisa. Entre el setembre i el

novembre aniria preparant el terreny. El desembre i el gener serien els mesos per arreplegar tot el que pogués de totes les entitats financeres possibles. Al febrer abandonaria la sol·licitud de crèdits i em dedicaria plenament a difondre aquests continguts i a partir del final de març seria el moment de deixar de pagar les quotes de crèdit. Entre juliol i setembre, depenent de com hagués anat tot, arribaria la data en què faria pública la meva acció.

En aquell moment vaig recuperar una idea que ja he comentat en el capítol anterior i que portava temps volant pel cap de diverses persones, entre les quals em trobava jo: fer una marxa per tot el territori, a més de per fer xarxa pel decreixement i per difondre el tema de la crisi energètica, podria servir també per realitzar projeccions del vídeo *Money as debt* i generar debat sobre les alternatives econòmiques que podíem construir nosaltres mateixos si ens ho creïem i ens ho proposàvem seriosament. Amb gent que estava interessada en aquesta idea constituïríem el col·lectiu Temps de Revoltes i la marxa començaria el 10 de febrer, just després que jo hagués culminat a mansalva la petició de crèdits. Amb això em quadrava tot, i amb el curs 2007-2008 planificat vaig decidir passar a l'acció.

UN CALENDARI ATAPEÏT I PLANIFICAT

En les darreres setmanes d'estiu havia anat reflexionant sobre l'estratègia a seguir per aconseguir el màxim de crèdits possibles en els propers dos mesos, moment en què ja no demanaria préstecs personals de 5.000 euros, sinó de la màxima quantitat que fos possible. Vaig començar a pensar que el fet de tenir la meva nòmina domiciliada en només un o dos comptes faria molt difícil que en les altres entitats em concedissin crèdits de quantitats substancials, així que se'm va acudir multiplicar aquella acció tan senzilla de realitzar transferències d'un compte a un altre, d'un compte d'empresa al meu compte personal, de manera que em vaig passar els darrers dies

d'agost obrint comptes per domiciliar-hi la nòmina o per passar-hi moviments de la SCCL.

En aquell moment, un dia atapeït podria haver estat així: a les 9.00 h obria un compte a Caja Madrid, a les 9.30 h al Santander i a les 10.30 h al Banco Popular. Entremig o després tindria temps de passar per uns quants caixers a retirar diners i posar-los en uns quants comptes, ja que els dies finals del mes s'havien de preparar les transferències i els pagaments de totes les quotes. D'aquesta manera, si a l'inici de setembre em vaig transferir sis nòmines, a l'octubre ja van ser-ne vuit. Totes eren de 1.500 euros perquè no era qüestió d'immobilitzar massa diners i perquè havia calculat que amb aquesta quantitat i amb la nòmina domiciliada era suficient per aconseguir entre 20.000 i 25.000 euros per compte. L'excepció era la d'ING Direct, que era de 2.200 euros i que serviria per operar amb les entitats sense nòmina domiciliada i especialment amb les entitats financeres de crèdit (EFC) que em quedaven.

Feia uns mesos que havia aconseguit, a través del web del Banc d'Espanya, un llistat d'unes vuitanta EFC legalitzades a l'Estat espanyol. Les entitats financeres de crèdit, com el seu nom indica, són entitats que poden donar crèdits però en canvi no hi pots tenir un compte i per tant ells ja esperen que tinguis la nòmina domiciliada en alguna altra entitat. D'aquestes vuitanta, al voltant d'unes vint-i-cinc o trenta eren víctimes possibles de la meva acció, la resta donaven lísings o crèdits per a empreses amb unes condicions a les quals jo en aquell moment no podia accedir. Amb el temps havia après que aquestes entitats tenien una conducta tallada amb el mateix patró: el primer préstec que concedien acostumava a ser petit i servia per agafar confiança amb el client. Al cap de sis mesos de pagaments puntuals ja reunies les condicions perquè t'ampliessin la línia de crèdit o en poguessis demanar un segon per una quantia més gran. Sovint la primera cosa era automàtica o a partir d'una sola trucada ja ho tenies concedit. També, per endeutar-te més i més t'enviaven propaganda, de vegades bastant agressiva. Cofidis, FinConsum, Mediatis, Euro Credit, Accordfin i CitiFinancial eren les EFC que ja es-

taven «acreditades» en la meva cursa i durant aquell estiu s'hi havia afegit Barclaycard, que va ser molt senzilla d'aconseguir perquè un bon dia em van picar a la porta de casa preguntant-me: «¿Quiere una targeta oro Barclay?». I jo els vaig dir que em semblava una oferta molt interessant i que me l'expliquessin. El meu cas es devia tractar d'una de les vendes més fàcils d'aquella pobra parella de treballadors precaris que venien targetes per les cases. Al setembre també s'hi va afegir una targeta de MBNA per 4.000 euros, una altra de 900 euros amb Carrefour i, entre les caixes, una nova operació de 5.000 euros amb Caixa de Galícia, que a més amablement em va «regalar» una targeta de crèdit amb 1.500 euros més.

La meva estratègia es perfeccionava per moments i la meva ment anava a mil planificant detalladament les meves actuacions, com si es tractés d'una partida d'escacs en la qual jo volia resultar el clar vencedor. Entre els bancs i les caixes havia fet un llistat i en tots els casos havia assenyalat quin seria el seu destí, per no deixar-me'n ni un i que tampoc no se m'acumulés tota la feina alhora. «A Ibercaja li demanaré 5.000 euros a l'octubre, a Banesto 12.000 al gener, amb Cetelem demanaré un crèdit al desembre de 18.000 i si no me l'acceptessin insistiria amb una ampliació d'algun dels que ja tinc...» Els tenia organitzats des de les possibilitats més grans a les més petites, de manera que si en alguns no arribava a aconseguir grans quantitats, almenys que fossin petites. Llàstima que a la Caixa només li podria quedar a deure a través de la seva financera Finconsum, perquè en els seus comptes ja hi tenia més de mitja dotzena de préstecs domiciliats i no pensava que pogués fer un nou intent en aquestes condicions.

Els mesos d'octubre i novembre van ser d'una relativa calma tensa, mentre anava preparant el plat fort de la meva acció. Tot i així, vaig aconseguir un crèdit de 5.000 euros amb Banc de Sabadell al final de setembre, crèdit i targeta amb Caixa Tarragona a l'octubre, crèdit i targeta també amb Caixa Catalunya a principi de novembre i un nou de 5.000 amb Crédito Familiar, l'EFC de Caixa Galícia, que van amenitzar aquelles setmanes de tardor. El meu pis si no s'havia

reformat una dotzena de vegades, no se n'havia reformat cap; de fet, veient-ho amb temps i amb perspectiva, per obtenir crèdits petits l'opció de reformes a la llar és molt bona, perquè mai no et demanen res que t'hagi d'implicar cap despesa o dificultat seriosa, tan sols un pressupost mecanografiat amb el nom d'un lampista inventat és suficient. No tot van ser bones notícies, però: en aquells mesos hi ha també algunes opcions perdudes, com Ibercaja i Banco Pastor, que em va denegar algunes operacions.

En aquell període vaig anar a ficar el nas a El Corte Inglés i no és que se m'hi hagués perdut res, allà, no m'havia atrapat la febre consumista nadalenca ni res per l'estil. De fet, des de les manifestacions contra la guerra de l'Iraq, quan va passar l'anècdota del famós pernil expropiat, que no em fixava ni on eren aquells grans magatzems. Però resulta que l'empresa en qüestió estava també en la llista d'EFC de què jo disposava, per les targetes que porten el seu nom. En aquest cas no podies aconseguir líquid, però segur que alguna cosa trobaria que valgués la pena ser expropiada. Aprofito per dir que si trobes aquest llibre a El Corte Inglés o al Carrefour serà pel xantatge que fan aquests grans magatzems a les editorials i distribuïdores, de manera que els autors no podem escollir que no s'hi venguin perquè seria un problema per a les editorials; però en aquest cas sàpigues, lector o lectora, que alguna cosa m'empescaré perquè de cara a aquests monstres que aixafen el petit comerç això no quedi així.

APOSTA PEL TRANSPORT MOTORITZAT: UNA NOVA MODALITAT

S'apropava el mes de desembre i vaig inaugurar una nova modalitat expropiadora: vaig començar a fer algunes visites a una sèrie de concessionaris de cotxes. I no, no me'n volia comprar cap, feia més de deu anys que tenia ben clar que això de conduir no era per a mi i molt menys volia contribuir a agreujar més la crisi energètica i la petrodependència. El fet era que estava preparant tota la meva cilin-

drada de pressupostos per als préstecs que començaria a demanar a manta quan el calendari se situés a 1 de desembre: per als de 12.000 euros, voldria comprar-me un Seat Ibiza de 15.000, per als préstecs de 20.000 o més, em quedava amb els dos models més coneguts de cotxes híbrids, un Honda i un Toyota, que posats a comprar màquines de matar que almenys tinguessin alguna cosa bona. També vaig pensar a renovar-me el carnet de conduir que portava tres anys caducat, no fos cas que algun banc me'l demanés. Per aquelles dates ja m'havien trucat de MBNA oferint-me un préstec de 20.000, malgrat que només feia tres mesos que n'era client. Els vaig dir, evidentment, que s'esperessin unes setmanes que m'estava pensant de comprar-me un cotxe i que a partir de desembre els diria alguna cosa.

Arribem a la data assenyalada. Ho tinc tot preparat, de manera que guardo la cinta adhesiva i les tisores perquè sé que a partir d'ara no caldran per a res, ja que per a totes les peticions que vull fer ja tinc un extracte a punt, el seu pressupost i la seva nòmina. El contracte de treball i la declaració de renda que presentaré seran iguals en tots els casos. Les carpetes preparades es compten per dotzenes, esperant ansioses el seu torn. Començo a demanar préstecs per comprar-me un Toyota: 18.000 a Cetelem, 22.000 al Santander, 27.000 a Caja Madrid i els 20.000 de MBNA. Al Santander em pregunten en quin concessionari el compraré, perquè si tira endavant li farien un taló, mentre que a Caja Madrid em comenten que ells solen fer l'assegurança amb Mapfre... Em començo a adonar que en alguns casos potser no em serà tan fàcil com em pensava aconseguir líquid i que podria passar que hagués de comprar efectivament el vehicle per accedir a alguns dels crèdits. Cetelem i MBNA em fan l'ingrés sense cap problema. Finalment, entre Santander i Caja Madrid arribo a la conclusió que hauré de comprar el Toyota, però almenys em servirà de justificació per a tots dos. La caixa madrilenya em farà un taló per al concessionari mentre que el banc de Botín en tindrà prou amb una factura i, a última hora, després de signar el préstec, els diré que el pagament ha de ser en efectiu.

M'ho preparen per al dia següent i vaig a retirar 22.000 euros, mai no n'havia tret tants de cop, em sento com en una pel·lícula de gàngsters. Mentre els estic expropiant aquesta respectable quantitat em diuen que, a més, m'arribarà també una targeta «oro» de 6.000 euros. Els contesto que molt agraït i que ja en faré un bon ús. A Caja Madrid van ser 27.000 finalment, perquè no em van demanar la factura i em van finançar el preu del cotxe nou i fins i tot l'assegurança que ells posaven. Els vaig dir que el taló fos de 22.000 i així el Toyota no havia de ser nou sinó «de gerència». Aquesta gent també em va «regalar» una targeta que era de 2.000 euros, només. És remarcable saber que el grup de Caja Madrid estava rebent, al mateix temps, una altra petició de préstec de 25.000 euros per un cotxe igual, aquesta per la seva EFC Fracciona. Aquí me la vaig jugar una mica, però, amb una grata sorpresa per a mi, també va ser acceptada. Es veu que el sistema de base de dades del grup no preveu l'opció de creuar dades. Els diners me'ls van ingressar en el mateix compte de Caja Madrid, ja que jo els havia dit que era on cobrava la nòmina i per a ells això era un punt a favor. A través de reintegraments a la finestreta de 1.000 o 1.500 euros i també a partir del caixer automàtic, els diners anirien sortint discretament sense que cap treballador de la sucursal notés res d'estrany, fins que ja era massa tard per fer-hi alguna cosa. Mentrestant, un cotxe nou i bonic en desús quedava aturat en un aparcament del centre de Barcelona fins que jo pogués destinar temps a vendre'l...

El préstec de 20.000 del Banco Popular, tot i tenir-hi la nòmina domiciliada, semblava que costaria més suor. Primer va haver-hi un problema imprevist i és que jo els havia dit que no tenia cap préstec però, en canvi, me'n van trobar un de 6.000 al CIRBE. Com podia ser?! Què havia fallat? Vaig anar corrents al Banc d'Espanya i vaig descobrir que era Caixa Tarragona la que m'havia jugat una mala passada, ja que havia sumat l'import del préstec i la targeta de manera que junts sumaven més de 6.000 euros. En canvi, això no havia passat ni amb Caixa Galícia ni amb Caixa Terrassa, per exemple; m'adonava que hi havia coses difícils de controlar perquè es trans-

metien arbitràriament. A més, d'altra banda, em seguia apareixent l'aval de la meva amiga a Cajamar, però també m'apareixia un segon aval d'una de les operacions amb la meva segona empresa. Per a aquest cas, si no se m'acudia una opció millor, el justificaria com a aval a la cooperativa on treballava, de la qual a vegades trobaven que era president, sense que això els tirés normalment enrere. Però al Popular finalment aquest préstec se'm va resistir i vaig deixar-ho per al gener, quan pensava fer un segon intent.

SISTEMATITZANT ELS PROCESSOS, ESPREMENT LES OPORTUNITATS, DIVERSIFICANT ELS PRODUCTES...

S'acabava el mes de desembre i tenia nombroses operacions obertes, mentre que desenes de comptes corrents s'havien de mantenir amb líquid suficient per pagar rebuts i el grapat de comptes que em servien la nòmina s'havien d'omplir per enviar-me les múltiples transferències del salari d'inici de gener. Tot plegat em requeria una sistematització molt gran d'aquestes activitats ja en aquell moment i per fer això tenia una base de dades muntada amb totes les dades que em feien falta. En un full, hi tenia tots els números de compte, usuaris i contrasenyes. En un altre, tot el llistat de bancs, caixes i EFC amb la informació del que havia demanat, si estava concedit, quan va ser o seria, quines dades sensibles havia donat o per a què exactament havia estat o seria el préstec. En un tercer full hi havia totes les quotes que pagava, mes a mes, que per aquella època ja eren per sobre dels 4.000 euros mensuals. En un quart full, hi posava periòdicament informació actualitzada de la situació de liquiditat de cada compte i més avall m'hi posava les operacions en efectiu que havia de fer els dies següents perquè em quadressin totes les operacions. Un cop tot estigués a punt, quan arribàvem a final de mes em podia passar unes hores realitzant transferències entre comptes, per tenir totes les nòmines justificades i demostrades.

En aquella època també em dedicava a mirar entitat per entitat

per veure què li podia treure abans que em tanquessin l'aixeta. Sovint era una bona estratègia conèixer els seus productes i ofertes a través del seu web abans de trucar o anar-hi, d'aquesta manera podia preguntar directament per un determinat producte, i sempre és més fàcil que et concedeixin el que ells mateixos estan publicitant. Era qüestió també de fer-los creure que eren el banc escollit per mi, que serien el meu banc i que la meva trucada era efecte de la seva publicitat. Una mica de psicologia no va mai malament.

Aquestes darreres operacions a cada banc en alguns casos només van poder ser petites ampliacions. Així, a Accordfin i CitiFinancial vaig passar de 5.000 a 7.000 euros. En alguns casos em van dir que en aquell moment no em podien concedir allò que demanava, però que en una determinada data de la primavera sí que es podria activar. Jo n'anava prenent nota per veure què hi podria fer.

En ocasions les fórmules trobades per obtenir finançament varen ser més rocambolesques i imaginatives. Així, a Cofidis vaig cancel·lar un préstec del qual devia 3.000 euros, ja que em van assegurar que així podria fer una nova petició. Aquesta va ser de 10.000 i... acceptada. En altres casos m'havia despertat massa tard i només m'acceptaven una primera petició no gaire gran. American Express, 3.800 que m'havia de gastar en espècies. ING, una targeta de 1.200. La CAM, un nou intent reeixit em va permetre treure 6.000 euros a través de la seva EFC, CAMGE.

Alguns dies també vaig tenir temps per passejar per alguns grans magatzems i aconseguir targetes vinculades. La targeta del Decathlon, 900 euros, estava feta amb Accordfin, la de Miró, de 2.000, amb Finconsum. Amb aquestes targetes es podia comprar a la botiga, però si calia també es podien treure diners en efectiu d'un caixer. La de Media Market, que només es podia gastar fent compres allà, era de 2.000 euros amb Cetelem, que ja era la quarta operació amb ells! Em passejava per aquests llocs amb una carpeta plena de nòmines i rebuts del compte a ING, per poder tancar les operacions en una sola visita i que tampoc no em fessin perdre més temps del compte.

En algunes entitats amb les quals ja tenia préstec, vaig aconseguir-ne un de nou amb molta més facilitat del que esperava. Finconsum, segon préstec de 6.000 euros. Mediatis, segon préstec de 10.000. A Deutsche Bank, 12.000 euros, i al Banc de Sabadell, també. Els préstecs d'entre 12.000 i 15.000 euros anaven vinculats al pressupost del Seat Ibiza que em volia comprar. Aquest desig de cotxe va donar molt de si i així també em va servir per aconseguir un préstec de 12.500 a Barcklays i un de 15.000 a Bankinter, on feia poc havia obert un compte personal per Internet després d'aconseguir l'operació per a la segona empresa en una oficina. Atès que en cap d'aquests llocs havien condicionat l'operació a un xec per al concessionari, vaig decidir tornar al Banco Popular. Els vaig dir que m'ho havia repensat i que aquest cop volia un cotxe més econòmic, per al qual necessitava un préstec de només 12.500 euros i finalment em van dir que sí, però que em farien un xec. Com que ja tenia l'experiència que a última hora podia demanar que el xec no fos per tot l'import del préstec vaig anar al concessionari de Seat i els vaig demanar si la seva financera, Volkswagen, podia finançar 6.000 euros de l'operació. Davant l'acceptació, en la compra del cotxe finalment 9.500 eren del xec del Popular i 6.000 eren seus. Un segon cotxe nou quedava aparcat pels carrers de Barcelona, s'hauria d'anar movent de tant en tant, fins que li trobés alguna utilitat.

Amb la firma de tantes operacions en tan pocs dies, pensava que no seria estrany que em passés algun cop el que finalment m'acabava passant. I és que de notaris n'hi ha molts, amb tants contractes amb bancs, però jo ja els havia anat coneixent tots, els de l'Eixample de Barcelona. Què passaria si em feien anar a signar més d'un préstec a la mateixa notaria? Al final, aquell gener vaig tenir l'ocasió de descobrir-ho. En tres setmanes em va tocar anar a signar el préstec del Deutsche Bank, el de Bankinter i el del Banc de Sabadell a la mateixa notaria, la qual tenia tres notaris diferents. Potser pensareu que vaig tenir la sort que em toqués cada signatura amb un notari diferent? No pas tanta, la primera i la tercera van ser amb el mateix, i vaig signar les dues vegades pels dos préstecs per una quan-

titat semblant, sense que passés res. Crec que, al tercer cop, un dels seus ajudants em va mirar amb una cara estranya, ja que era el mateix que m'havia atès la setmana anterior per a un altre préstec, però jo no vaig perdre les maneres ni un moment, que de sang freda en aquelles altures ja en tenia molta. Gangues de l'ofici.

Em quedaven encara algunes operacions que pretenia que fossin importants perquè eren amb entitats on tenia la nòmina domiciliada; era el cas del BBVA i Bancaja. Els vaig presentar l'operació de l'Honda híbrid. El BBVA no em va donar cap problema per a un préstec de 18.000 euros, del qual no havia de pagar cap quota fins al mes de juliol. Tenint en compte la facilitat i com m'havia anat de bé en altres operacions, vaig acceptar aquesta opció sense provar de demanar una quantitat més alta; a més, em van concedir una nova targeta per a la col·lecció, però aquesta només de 1.200 euros. A Bancaja, en canvi, les primeres peticions que vaig fer per 25.000 euros van ser rebutjades. Vaig aprofitar la saviesa que em donava l'experiència i vaig acudir de nou al concessionari pertinent, on em van explicar amb quines financeres treballaven. N'hi havia una que era nova en el meu currículum: GE Money Bank, EFC del grup General Electric! Allà em prestarien 8.000 euros i així al final arribaria a l'acord amb Bancaja que el seu préstec fos de només 15.000, a través d'un xec. Un tercer cotxe nou esperant en un aparcament de Barcelona. Gangues de l'ofici.

Una de les tasques que menys gràcia em feia, de fet, era vendre els cotxes. Primer vaig pensar de fer-ho a concessionaris, això sí, diferents d'on els havia comprat, però veia que podia ser un risc si feien massa preguntes en un tema que era nou per a mi. A més, abans de fer res havia de comprovar que no tinguessin *reserva de domini*. Aquest concepte expressava que en el registre de la Direcció General de Trànsit apareixia que un cert cotxe no es podia vendre abans de cancel·lar un determinat préstec. Es veu que sovint les financeres ho afegien sense comentar-t'ho en el moment de la compra. Per limitar aquest risc, l'Honda i el Fiat els havia volgut anar a matricular jo directament. Amb el Toyota vaig pensar que no calia

perquè el concessionari no s'havia implicat en el finançament, i amb el Seat ho volien fer ells i potser no vaig insistir prou, el fet és que efectivament vaig comprovar que aquest tenia reserva de domini, mentre que els altres tres, no. Un cop sabut això, els vaig posar en venda, finalment va ser a través d'Internet i vaig començar a rebre correus. Com que tenia altres coses més importants a fer que dedicar-me a vendre cotxes, els vaig posar a preus més barats que les altres ofertes que hi havia per a cotxes igual de nous i d'aquesta manera, en dues o tres setmanes de difusió virtual i poques visites, vaig tenir venuts els tres, l'Honda per 15.000, el Toyota per 14.000 i el Fiat per 13.000 euros. Em quedava decidir què fer amb el Seat i finalment vaig decidir oferir-lo al mateix concessionari que tenia la reserva de domini. Els vaig dir que havia perdut la feina i que ara no el podia pagar i me'l van recomprar per uns escassos 8.000 euros (entre la cancel·lació del préstec de Volkswagen, la comissió de cancel·lació i d'altres, em van acabar pagant menys de 1.000 euros realment). L'anècdota és que no van tenir en compte en els seus càlculs el fet que jo no havia pagat el darrer rebut que tot just m'havien enviat, de manera que d'aquí vénen els 175 euros impagats que he quedat a deure a Volkswagen Finance.

No tot van ser èxits, però, no us penseu. Algunes sol·licituds es van quedar en l'intent! A Banesto, quan els vaig demanar un préstec dels que atorgaven per telèfon, em van derivar a un oficina que tenia prop de casa i allà em van dir que la informació que els havia entregat no corresponia amb la que ja tenien. Ja tenien informació? Sí, i és que havien rebut la proposta per part d'un dels intermediaris amb qui havia contactat i es queixaven que no hagués esmentat res de la segona empresa que tenia. Els vaig demostrar que tenir una empresa no contradeia el fet de cobrar una nòmina, però tot i així no van voler entrar en el meu joc. A Carrefour em van denegar el préstec probablement perquè feia menys de sis mesos que n'era client; al cap d'unes setmanes, però, m'ampliarien la targeta automàticament fins a 1.200 euros, millor que res!

Pel que fa a altres entitats, sobretot caixes de fora de Catalunya i

amb poca implantació aquí, ja no ho vaig poder provar perquè calia ser client de bastant temps abans. Es va donar el cas d'una nova EFC, Celeris, propietat de diferents caixes de tot l'Estat, que no em va poder prestar perquè anaven anunciant que es posarien en marxa, però s'anaven endarrerint i finalment no vaig tenir temps de fer-hi tractes...

ELS ÚLTIMS MESOS DE L'ACCIÓ

Quedaven pocs dies per acabar el mes de gener i em vaig posar a repassar les opcions que em quedaven abans que sonés la campana anunciant-me que era el moment de deixar d'actuar. Investigant, investigant, anava veient que hi havia unes quantes EFC que eren financeres de marques de cotxes i vaig pensar que, ja posats a fer, si havia comprat tres cotxes tampoc no passaria res si eren finalment quatre, així que me'n vaig anar a un concessionari de Fiat i vaig demanar un cotxe per un pressupost d'uns 19.000 euros, si me'l podien finançar. Ells em van parlar de la seva financera Tarcredit EFC, com jo ja esperava que fessin, i amb poques gestions aquest nou préstec i aquest nou cotxe van ser realitat. També em van donar una nova targeta, ja que aquests també en donaven encara que curiosament no era de Tarcredit sinó de Santander Consumer Financer, una gent que m'havia negat una compra finançada a PC City feia poques setmanes.

Arriba l'inici de febrer i mentre estic signant els darrers préstecs, el còmput total obtingut d'aquests dos mesos d'acció és de 270.000 euros, 70.000 per sobre dels 200.000 que m'havia marcat com a objectiu a l'inici. Recordava tot el que havia passat per arribar fins aquell moment, els errors comesos en començar a actuar, totes les hores de matinada destinades a feines de manualitats i, especialment, com després d'un primer any en què gairebé no havia pogut sortir-me'n, en arribar l'estiu tot havia canviat i, justament quan a escala global naixia la consciència de la crisi, per a mi havia estat el mo-

ment de l'oportunitat d'utilitzar tots els coneixements apresos en el primer període per aconseguir més préstecs dels que mai no hauria pensat. Però, de fet, allò que ara semblava un final, en certa manera era un nou principi, un nou moment del meu pla entrava en acció, ja que em preparava per deixar-ho de pagar tot pràcticament de cop.

Havia decidit finalment pagar encara les quotes de final de febrer i principi de març. No ho tenia clar, però ja que la meva decisió de fer-ho públic probablement hauria de dur-se a terme al setembre, em semblava que si deixava de pagar massa de pressa serien massa mesos abans de l'estiu, i que m'arriscaria que hi hagués citacions judicials o hipotètiques filtracions de la informació.

També tenia molta feina a fer! Hi havia molts comptes a buidar lentament i amb discreció. Vaig decidir deixar alguns comptes operatius amb prou líquid per fer-me més fàcils les coses; per exemple, el del BBVA com que el seu préstec no l'havia de començar a pagar fins al juliol, m'anava com l'anell al dit.

També alguns comptes que havien realitzat funcions diferents de la de demanar préstec, podien complir aquesta funció, abans que hi hagués risc d'embargament. Una altra tasca curiosa, que va ser sistemàtica en aquests mesos de febrer, març i abril, va ser la d'anar buidant les targetes que tenien crèdit. Abans de fer això, calculava de quina manera perdria menys diners amb comissions, si amb un ingrés en compte, si de 600 en 600 o com fos.

Mentre anava convertint diner virtual en metàl·lic, em vaig trobar amb algunes sorpreses que em feien tenir ingressos inesperats. Un parell de bones notícies es van produir primer al compte del Deutsche Bank i després al de la Caixa. En el primer cas, mentre consultava el compte per buidar-lo em vaig trobar que m'havien preconcedit un altre crèdit de 3.000 euros i que només havia de tocar un botó per tal que me'ls ingressessin al compte. Dit i fet. A la Caixa, si fa no fa el mateix, però la cosa encara tenia més gràcia: en un compte on cada inici de mes hi estava pagant gairebé mitja dotzena de crèdits, ara me'n concedien un altre de manera automàtica gràcies a l'elevat saldo que hi tenia, derivat dels darrers

mesos d'estrès per a l'obtenció de nous préstecs. Un sol botó des d'Internet i 2.000 euros més al meu compte! Aquests dos casos em van fer pensar que potser havia anat massa de pressa a tancar la paradeta... Tot i que el meu CIRBE de febrer ja computava tots els préstecs de desembre, moltes entitats amb les quals ja havia treballat prèviament no consultaven de nou el CIRBE quan rebien noves peticions meves, especialment si eren petites, així que de cara a aquestes tenia encara possibilitats fins que no entrés en el registre de morosos, cosa que no havia de ser fins al juny o juliol.

Així doncs, a partir de pensar en aquesta possibilitat, tot i que estava començant a deixar de pagar rebuts, vaig aconseguir algunes targetes de crèdit noves. Una nova targeta amb el BBVA, una altra targeta amb la CAM, també una nova operació finançada en uns grans magatzems d'informàtica a càrrec de Santander Consumer!

Era el mes d'abril i la targeta dual que feia servir per tenir dos números ja s'havia convertit en dues targetes en dos mòbils diferents. El mòbil dels bancs estava sovint apagat i quan l'obria prenia nota dels missatges al contestador i en responia alguns. La raó és que ja començaven a trucar-me les preocupades o amenaçadores entitats financeres. Com que volia guanyar temps perquè no anessin gaire de pressa a emprendre accions judicials, mirava de trucar-los després que insistissin i els deia que el meu cap no m'havia pagat encara la nòmina i que mentre no ho fes no els podria pagar, que ja hi anava al darrere i que ja els avisaria quan estigués solucionat. Tot i això, algunes entitats es feien realment molt pesades i cada cop tardava més a respondre els seus missatges. En algunes ocasions les entitats pretenien fer-me un interrogatori i cosir-me a preguntes, amb la qual cosa al voltant de mitjan mes de maig ja vaig decidir abandonar el telèfon mòbil i tallar la comunicació completament.

Abans d'aquell moment, però, encara vaig tenir l'oportunitat d'aconseguir un altre préstec. Havia recordat que a Caixa Catalunya al mes de novembre m'havien donat un préstec sense presentar gairebé cap documentació i havia decidit seguir passant-me la

nòmina des de la meua pròpia empresa, que tenia compte allà fins al moment. En fer-ho havia arriscat el pagament de dues quotes de préstec i de targeta, però em va sortir a compte perquè, tal com sospitava, un nou crèdit de més de 5.000 euros es va incorporar al meu sac. Aquest cop el límit en la quantitat concedida no va ser el CIRBE sinó l'excusa que havia donat per a la sol·licitud: es tractava d'un viatge d'estudis als Estats Units i, és clar, em semblava que per més d'aquesta quantitat no s'ho empassarien.

En aquell moment vaig arribar al punt en què creia que ja estava finalitzada la meua etapa de rebre préstecs, ja que cada vegada tenia més targetes bloquejades i en alguns comptes ja no hi podia ni entrar. Però em quedaven encara sorpreses que no m'hauria imaginat. Un tranquil dia de juny, mentre repassava una de les centenars de cartes bancàries que s'apilonaven a la meua bústia fins a inundar-la, em vaig trobar amb una agradable notícia: els d'ING m'anunciaven que m'havien pujat el límit de la targeta de 1.200 euros a... 6.600!!! Com podia ser? Jo pensava que ja els havia deixat de pagar, a aquests! Doncs resulta que gràcies a la meua antiguitat i sobretot al saldo del meu compte els darrers mesos. Al saldo del meu compte els darrers mesos? Vaig anar a consultar el compte i vaig veure que, efectivament, ja no hi havia saldo i que s'havien retornat els rebuts dels préstecs d'altres bancs, però les petites quotes de la seva targeta les havien pagat... restant el saldo del compte en negatiu! Càlcul ràpid de la situació: 5.500 euros per treure i qualsevol dia d'aquests em bloquegen el compte. Em vaig organitzar de pressa i en tres o quatre dies els diners de la targeta ja havien volat. Més diners per finançar moviments socials!

Sembla que no pugui ser veritat, però paral·lelament uns dies abans havia rebut una altra fantàstica sorpresa i és que després de buidar una targeta del BBVA de 1.200 euros i tornar el dia següent al web de l'entitat per comprovar si quedava encara alguna part de la targeta per buidar, em vaig adonar amb emoció que els diners que el dia anterior havia retirat ja tornaven a ser disponibles! Vaig repetir la mateixa operació, no fos que no m'hi hagués fixat bé, però efecti-

vament el dia següent ja hi tornaven a ser! O aquell web s'havia tornat boig o jo havia trobat la gallina dels ous d'or. A partir de llavors aniria repetint l'operació cada dia, excepte el cap de setmana que em vaig adonar que no funcionava, però el dilluns següent tornaria a tenir els 1.200 euros disponibles. I així vaig anar passant els dies, sense saber del cert si aquells diners que el compte d'Internet i jo anàvem creant del no-res cada dia, tenien algun límit. Aviat vaig provar també de treure'n 1.500 i com que vaig veure que després tornava a tenir aquesta quantitat disponible també, em vaig abonar a aquesta xifra, de manera que cada dia laborable me n'anava puntualment a un caixer, no sempre el mateix per si de cas, i treia 600 euros amb la targeta, 600 més amb la llibreta i 300 més de nou amb la targeta (ja que 600 euros era el màxim per a una mateixa operació). Així doncs, sense haver de passar per cap contacte humà, jo anava expropiant 1.500 euros al dia amb la complicitat del sistema informàtic del BBVA i els seus caixers. No sabia quan s'acabaria aquesta rifa, fins que un dia, quan feia un mes que tenia la meva «nòmina» diària sempre a punt, el comptador de la targeta va registrar -19.800 euros de saldo i m'avisava del cobrament d'un rebut de la tercera part, és a dir de 6.600 euros, de cop, en el termini d'una setmana. Havia comprovat que les coses bones no duren eternament però tampoc no em podia queixar d'un sobreingrés insospitat que serviria per invertir en nous projectes, aquells que havien de venir i que no dubtava que sorgirien.

A final de juny vaig rebre els primers fullets de l'arxiu Equifax, que gestiona l'empresa Asnef, i de l'arxiu Badexcug, que gestiona Experian. Aquests arxius, coneguts popularment com els «registres de morosos», m'avisaven que ja m'havien inclòs en aquelles «l·listes negres» per raó d'alguna de les meves operacions impagades. Després del primer en vaig anar rebent molts més, evidentment; alguns dies en rebia fins a mitja dotzena de cop, perquè us feu una idea de la situació. En canvi, tot i les moltes cartes de preavis que m'amenaçaven a portar-me a judici d'embargament, a l'hora de la veritat es van estar uns quants mesos insistint sense passar a l'acció. Final-

ment, el 15 de setembre, quan me'n vaig anar del país, encara no estava ni tan sols embargat. Però per arribar a aquest moment, abans havien passat moltes altres coses i més que en passarien, però no ja a nivell d'expropiació a la banca sinó pel que fa a la visualització d'aquesta acció i a les seves conseqüències.

17 DE SETEMBRE DE 2008

El 17 de setembre de 2008 no va ser un dia qualsevol. En un dia qualsevol, la majoria de la gent es lleva, es dutxa, esmorza i surt de casa *pitant* per anar a treballar. Si viu a la gran ciutat de Barcelona, pot molt ben ser que agafi el metro i aleshores es trobi sense saber ben bé com amb un *20 minutos* o un *Metro* a les mans on pot llegir cada dia, si fa no fa, els mateixos continguts, mentre badalla encara endormiscat. Si viu en qualsevol altre lloc potser comprarà el seu diari habitual, que li dirà habitualment el mateix que sempre li ha dit, o bé escoltarà a la ràdio les últimes notícies d'arreu del món, que li parlaran de guerres, fams, governs corruptes i accidents, mentre seguirà pensant què malament que està el món i seguirà lamentant no poder fer res per canviar el rumb de les coses.

El 17 de setembre va ser un dia trencador en aquest sentit, una esclatxa informativa es va filtrar pels carrers de molts pobles i ciutats catalans i alguna cosa diferent va caure a les mans de la gent, una publicació única i provocadora amb unes idees bastant originals.

El 17 de setembre 200.000 exemplars de la publicació *CRISI* (publicació gratuïta per sobreviure a les turbulències econòmiques) van sortir al carrer i van ser repartits en més de 200 poblacions de Catalunya, i en menor mesura de les Illes Balears i el País Valencià, per més de 500 voluntaris, entre persones individuals i col·lectius, la majoria dels quals no coneixien el contingut del que anaven a distribuir perquè s'havia mantingut en secret fins a l'últim moment per motius de seguretat. Una publicació que preguntava desafiant l'encuriós lector:

Creus que els bancs et roben? Descobreix com ho fan i com donar-li la volta

La publicació centrava les seves pàgines a explicar el rerefons de les diferents crisis de l'actualitat, així com en el poder de la banca com a estament central del sistema capitalista actual que ostenta el privilegi de la creació de diners i amb aquest domina, entre d'altres, empreses transnacionals, partits polítics i mitjans de comunicació. *CRISI* explicava com, a partir del fet de la creació de diners en forma de deute i dels seus interessos, la banca roba als ciutadans i les ciutadanes de múltiples maneres. A més, el diari també dedicava unes quantes pàgines a explicar el que fan els moviments socials per posar en marxa una alternativa al sistema actual.

Amb tot plegat, eren vint pàgines plenes d'informació que no hem vist mai junta en els mitjans de comunicació de massa, ja que va en contra de les corporacions que els controlen i financen.

ABANS DEL 17 DE SETEMBRE

La idea de fer una publicació de gran tirada per fer pública la meua acció, denunciar la banca i proposar alternatives de societat, va ser una idea meditada des de feia un bon grapat de mesos, ja des d'inici d'any, molt abans que *CRISI* es fes realitat. A mesura que es va acostant el moment en què sé que deixaré de pagar els meus deutes i voldré defensar la meua acció políticament i públicament, la idea de com arribar a aquest objectiu es va materialitzant al meu cap. És important pensar bé de quina manera vull fer públic el que he fet, perquè segons com, podria ser que els mitjans no en fessin prou ressò, o pitjor encara, que se'n fes un silenciament o que es manipulés la notícia tractant-me senzillament de delinqüent i evitant parlar del caràcter activista i polític de l'acció i de les motivacions que m'han dut a portar-la a terme.

A més, és difícil explicar bé les motivacions de la meua acció i la

destinació dels diners senzillament amb una curta notícia de premsa, ja que no he finançat alguna cosa concreta que puguin esbombar fàcilment els mitjans, com ONG o projectes de solidaritat, sinó que he finançat lluites i moviments molt més desconeguts i que es dediquen a potenciar un canvi real en la societat; a més, per seguretat no podria donar els seus noms, i per tant, el missatge que he de donar no és un missatge fàcil de mastegar ni de digerir pels mitjans oficials, per la qual cosa és molt difícil que les persones arribin ben bé a entendre els perquès de la meva acció.

Abans de pensar en la publicació escrita arribo a pensar en alguns moments d'organitzar un acte públic i explicar el que he fet, però penso que podria haver-hi problemes també, perquè podria arribar a molt poca gent i perquè, de nou, els mitjans podrien fer-ne la seva lectura particular.

Per tant, penso: «Si tinc diners i es tracta d'assegurar que la gent rebi el missatge, què millor que fer-los-el arribar directament i de manera massiva?». I així decideixo que serà a través d'una publicació única, impresa i distribuïda per tal que arribi a com més gent millor. Així, a més d'explicar la meva acció, podré explicar moltes més coses, com el tema de com es creen els diners, per exemple, molt desconegut fins ara, i el que hi ha darrere de la crisi sistèmica que estem vivint actualment. Si només tingués l'oportunitat d'anunciar la meva acció a seques i no tingués el temps ni l'espai suficient per explicar-la bé, la cosa hauria perdut molt. Penso també que el fet que la publicació sigui gratuïta facilitarà molt les coses i em vénen al cap exemples variats de distribucions amb una idea semblant, com *L'Altaveu*, del qual es van fer tres edicions de 20.000 exemplars cadascuna per a la campanya contra l'Europa del capital i la guerra l'any 2002.

També, setmanes després de pensar-ho, entre abril i maig conductors d'autobusos de TMB expliquen la seva reivindicació dels dos dies de descans setmanals fent córrer 60.000 exemplars de vuit pàgines per autobusos, metros i carrers de Barcelona.

Sobre el moment en què ho faré públic, penso que val la pena arriscar-se a passar l'estiu (i dic arriscar-se perquè des de final de

març, com sabeu, deixo de pagar els meus deutes i no sé gaire bé quines conseqüències pot tenir això i fins a quin punt; si arribessin accions policials o judicials prèvies, podrien impedir-me tirar endavant una estratègia de comunicació com la que plantejo). A l'estiu és difícil fer activitats que tinguin ressò i on hi hagi suficient gent que s'hi pugui implicar i per això ho deixo per al mes de setembre, per quan la gent comenci a despertar del càlid son de l'estiu i torni a la càrrega de nou. A més, no tindria temps per preparar-ho abans d'aquestes dates, ja que fins a mitjan juliol estaré molt ocupat, com sabeu, en altres campanyes.

REPTES I POSSIBLES OBSTACLES

La idea de fer una publicació presenta uns reptes no gens menyspreables. Per exemple, com fer que un contingut, la part més important del qual és secreta i no es pot dir per seguretat, sigui distribuït per tot arreu? Primer penso a contractar persones que es puguin dedicar a portar bústia per bústia la publicació per tot arreu sense fer massa preguntes i si cal a repartir-la pel carrer, però aquesta opció resulta molt cara i resta el component col·lectiu i de solidaritat amb l'acció que d'altres maneres es pot aconseguir. Tinc clar, d'altra banda, que compto amb molts contactes que poden estar interessats a col·laborar en la difusió de la meua acció i de totes les idees que hi ha al darrere, però no sé com motivar-los a participar-hi si no els puc dir de què es tracta fins al dia en què la publicació estarà llesta per ser repartida.

A més, d'altra banda, com anunciar aquesta acció que voldria que fos espectacular sense despertar sospites o cridar massa l'atenció? No puc explicar que es distribuïran 200.000 exemplars, cosa que ja és una xifra que motiva per si sola, però alhora sospitosa per excepcional, sinó que només diré que seran desenes de milers. Per tant, el ganxo de l'acció no pot ser l'enorme difusió que pot tenir la publicació a causa de la impressionant tirada que se'n farà. Vull

també cridar l'atenció sobre el fet que és una acció (la del repartiment) que ha de dur-se a terme un dia en concret, tant per por que quan se'n sàpiga el contingut pugui haver-hi problemes amb la seva difusió, com perquè penso que en el terreny simbòlic el fet que s'estiguin repartint tants exemplars al mateix temps en diversos llocs fa la impressió que està passant alguna cosa grossa. «Com centrar l'atenció en la importància del fet que el repartiment es faci en un mateix dia arreu?», em pregunto. Doncs, fent que sigui precisament el dia el que es converteixi en el reclam de l'acció. Així serà com el 17 de setembre passarà de ser un dia anònim a ser el *dia D*, i a ser, si tot surt bé, un dia per a la posteritat, com a mínim al nostre país.

REACCIONS FAMILIARS

La idea general de com fer pública l'acció, doncs, ja la tinc a principi d'any, però la recuperaré per materialitzar-la a partir de mitjan juliol. És evident que abans de fer públic el que he fet, hi ha algú més, aquella gent que m'estimo, que també ha de tenir les seves pertinents explicacions. Així doncs, a principi d'agost vaig parlar amb diversos membres de la meua família per explicar-los el que he estat fent durant els dos anys i mig que ha durat la meua relació amb la banca i el que penso fer en un futur molt proper.

Les reaccions són variades... La meua mare i el meu germà, cadascú reacciona a la seva manera. La meua mare de bones a primeres reacciona prou bé, però al cap d'uns tres dies em ve a veure a Barcelona força preocupada i, sobretot, sentint-se impotent. M'explica que fins aleshores ella sempre ha trobat solucions per als problemes dels seus fills, però en aquell cas no sap què ha de fer per ajudar-me. Jo la tranquil·litzo dient-li que no es preocupi, que jo sóc molt conscient del que he fet i del perquè ho he fet i que estic disposat a assumir-ne les conseqüències fins on calgui. També li deixo clar, a ella en aquell moment, i a la resta de la família més tard, que no penso tornar els diners ni negociar el deute, ja que precisament vull que la

força de la meva acció recaigui en el fet de denunciar aquest sistema i no de sotmetre-m'hi després de desafiar-lo.

El meu germà Marc reacciona d'una manera molt natural, ell em coneix molt bé. Sap que si jo l'he deixat d'entrenar és perquè he sentit amb molta força la determinació de canviar les coses que no m'agraden i que els riscos i els obstacles mai no han estat un impediment per a mi i per tirar endavant els projectes pels quals aposto. Sap que quan jo m'havia dedicat al tennis de taula havia treballat al màxim, i que en qualsevol cosa que faci a la vida, m'hi donaré en cos i ànima.

El meu pare entra en estat de xoc quan ho sap perquè li costa molt entendre el que he fet. Ell sempre ha pensat que jo estic ficat en ONG i temes de comerç just, i tot i que jo moltes vegades li he parlat de la crisi energètica i financera, ell només sabia dir-me que, efectivament, el món estava molt malament, però que, malauradament, no hi havia res a fer. Amb la meva germana normalment ja no teníem gaire contacte, i en aquesta ocasió, per tant, visiblement tampoc no s'interessa gaire en el que he fet ni el perquè ho he fet, així que no fa gaires preguntes.

D'altra banda, el que fa patir sobretot la meva família és que he pres la decisió de marxar del país un parell de dies abans que l'acció es faci pública, i que no sé quan tornaré.

DIFUSIÓ DE L'ACCIÓ

A mitjan juliol, doncs, reprenc la idea de la publicació i concentro totes les meves energies a pensar com es pot dur a terme de la manera més eficaç possible. En primer lloc em plantejo un calendari d'actuació, i durant el mes d'agost es comencen a redactar els continguts de la publicació, es fan les correccions pertinents, es traça la maquetació i el disseny... Per fer-ho possible, ens ajuntem un equip de gent per a tot el que té a veure amb els continguts i l'edició, i ens posem a treballar. Per què decidim que la publicació es digui *CRISI*?

Es busca una forma d'expressió que pugui cridar l'atenció a molta gent i encuriosir-la. Des del mes d'agost, tots els mitjans i els polítics ja tenen molt en boca la paraula *crisi*, i tot i que encara ho veuen més com alguna cosa que ve de fora, ja hi ha rumors que fan pensar que al setembre la crisi esclatarà de manera més propera i real. Des de l'equip de redacció, doncs, es veu la senzilla paraula *CRISI*, en majúscules, com una paraula potent i que marcarà el curs que comencem. A més, també a primera pàgina es vol buscar la complicitat amb el lector i es proposa fer-ho en forma de pregunta que toca un debat que ja està molt estès al carrer: «Creus que els bancs et roben?». La publicació l'ha d'ajudar a respondre aquesta pregunta, tot i que segurament la majoria de lectors ja tenia una resposta abans de començar a llegir. Més endavant, quan la gent de redacció ja coneix el contingut sencer que apareixerà a la publicació, s'hi afegeix una motivació més a la lectura: «Descobreix com ho fan i com donar-hi la volta».

Per reforçar la idea del dia D, el web agafarà el nom del dia en què es distribueixi la publicació. Així doncs, 17-s.info es posa en marxa a final d'agost, i a partir de llavors la gent ja es pot registrar per apuntar-se a distribuir la publicació, tot i que per tal que ho arribin a fer prou persones, encara s'ha de fer molta difusió de l'acció del 17 i molta gent és de vacances.

Per què trio el 17 de setembre? D'una banda, ha de ser una actuació ràpida, ja que temo que amb el meu expedient de morositat que comença a fer-se cada cop més evident, comenci a tenir denúncies i cobradors del frac perseguint-me. D'altra banda, sé que he de donar un marge de temps a la gent per tornar a incorporar-se a la seva vida habitual, que normalment sol ser quan comença de nou l'escola per als nens, és a dir, el 15 de setembre. Llavors, doncs, el 17, un dimecres, em sembla el dia ideal, ja que és dimecres, el dia del mig de la setmana, quan tothom és allà on viu més habitualment i per tant on més es pot moure.

Tot i que no tinc ni idea de la repercussió que tindrà la meva acció, els riscos legals els assumeixo jo al 100%, però de tota manera

a principi de setembre reuneixo la gent que està també escrivint la revista, la gent que m'ajudarà a portar la logística del 17 de setembre, i els explico tota la meua trama de dos anys i mig de relacions amb els bancs, per tal que tothom pugui entendre bé el que està en joc i apuntar-se a la idea coneixent-ne tots els detalls.

EL COMPTE ENRERE

A inici de setembre, un cop la publicació ja està pràcticament acabada, es va començar a organitzar la logística del dia 17 per part d'un grup de gent interessada puntualment a donar un cop de mà, formant, doncs, l'anomenat col·lectiu temporal CRISI, que des de llavors i fins al dia esperat estarà treballant nit i dia per fer possible, essencialment, la participació de la gent en la distribució i la difusió de l'acció i la publicació. El col·lectiu es defineix així:

«Som un grup de persones molt actives en els moviments socials. Es tracta d'una iniciativa puntual en què participem a títol individual.

»Darrere d'aquesta publicació no hi ha cap institució, ni empresa, ni organització. Som persones de les que habitualment trobaràs en campanyes per denunciar el sistema actual i construir-ne alternatives, persones com podries ser tu.

»La diferència és que aquest estiu en comptes d'anar-nos-en de vacances ens hem quedat preparant aquesta acció, en la qual esperem poder comptar amb tu i les teves amistats.

»Si vols dir-nos d'alguna manera, pot ser, per exemple, Col·lectiu temporal Crisi.

»Volem demostrar que si ens organitzem no cal tenir el govern, el Grup Prisa, el Grup Zeta, el Grup Godó o el Grup Planeta darrere per fer arribar una informació important a tota la població; t'hi apuntes?»

El contingut general de la publicació es manté essencialment en secret per no perjudicar l'acció i la possibilitat de difusió que aques-

ta brinda. Quan algunes persones, naturalment, es pregunten més concretament sobre les idees que es difondran, els passem un índex general del que es difondrà, evitant, però, parlar de la meua acció bancària.

Per les festes de Gràcia estic personalment repartint fullets amb la frase: «Guarda't el 17-S», que és la coordenada que tenim per anar motivant la participació de la gent en el dia assenyalat. A partir del propi web (*www.17-s.info*), a final d'agost ja es comença a difondre la proposta per la xarxa, a la qual s'apunta molta gent per participar, tant de moviments socials com d'altres àmbits. Unes 150 persones s'hi apuntaran a través del formulari web, i d'altres responent al correu electrònic de contacte que anem enviant progressivament juntament amb més informació sobre la campanya. Jo mateix envio alguns correus als meus contactes per preguntar-los si hi volen col·laborar, especificant que és una iniciativa en què jo estic implicat directament.

La convocatòria penjada al web diu així:

«Guarda't el 17 de setembre. Busquem gent per ajudar a distribuir diaris el 17 de setembre. Es tractarà d'una publicació única en format diari, de la qual volem distribuir desenes de milers d'exemplars gratuïts arreu del territori. En la publicació, parlarem en vint pàgines de les diferents crisis de l'actualitat, del paper que hi tenen els bancs i els diferents estaments polítics que en depenen i ens governen. Parlarem també dels moviments socials i de les alternatives que estem construint, de com estem posant en marxa el decreixement per experimentar una altra manera de viure ara i aquí. Amb aquesta acció donarem la benvinguda al curs 2008-2009, que totes les previsions indiquen que serà l'any en què la crisi energètica, econòmica i especialment també immobiliària a l'Estat espanyol esclatarà fins a les últimes conseqüències. Ho farem explicant a la societat civil catalana tota una sèrie de coses que són silenciades pels mitjans de comunicació, i en tot cas mai no són presentades totes juntes com nosaltres farem. Difondrem el que els *mass media* amaguen. La idea

és anar als metros, trens, mercats, instituts, universitats, centres de treball i tots els llocs on es pot trobar molta gent, per fer-los arribar el diari.

»Si pots col·laborar el dia 17 repartint diaris, omple el formulari que trobaràs al web per ajudar en la distribució. Escriu-nos a info@17-s.info per a qualsevol aclariment. <http://17-s.info/guardat-el-17-de-setembre> <http://17-s.info>»

Aquest inici de setembre esdevé, tant per a mi com per a la diversa gent que ajuda en la logística del dia 17, un compte enrere constant. Comencem a difondre la proposta per tots els mitjans possibles; sobretot busquem tres tipus de col·laboració: persones que vulguin repartir la publicació al carrer, llocs que puguin actuar com a «centres de distribució», és a dir, punts on la gent que repartirà pugui anar a buscar els exemplars que li calguin, i també, persones que es puguin encarregar del transport des de la rotativa fins als diversos punts de Catalunya on es repartirà *CRISI*.

Una anècdota divertida és que, com que no podem dir exactament a la gent de quants exemplars disposem, i la gent no té llavors gaire idea de l'impacte que pot tenir l'acció que els estem proposant, quan els demanem quants exemplars de *CRISI* voldran rebre o podran distribuir, alguns ens diuen 10 o 20... Llavors nosaltres, que prèviament ja hem fet els nostres càlculs, els orientem: «Doncs podríem estar parlant per exemple, d'una mitjana d'un exemplar cada trenta habitants... quants habitants té la vostra població?». I a partir d'aquí amb una senzilla multiplicació tothom es pot fer una idea de quin número poden assumir, també tenint en compte, és clar, la seva possibilitat de repartir-los aquest dia, encara que no siguin tots, com a mínim una gran majoria.

Paral·lelament a l'organització de la logística, anem enviant correus informatius als contactes i fent difusió per Internet de com està anant la preinscripció de voluntaris, per anar motivant els més indecisos a participar-hi activament:

«A 10 dies de la distribució de *CRISI*. Us fem saber algunes novetats.

»Fins ara tenim ja contactes confirmats en unes trenta poblacions on hi haurà gent que repartirà ja des del dia 17. Si vols participar i vols saber si ja hi ha altra gent al teu poble o barri, escriu-nos a *info@17-s.info* o omple les dades del formulari.

»D'altra banda, com haureu rebut potser al vostre correu electrònic, el dia 17 de 21.50 a 22.00 h hi ha una apagada mundial contra el canvi climàtic. Per això, aprofitarem la difusió massiva de la publicació *CRISI* per estendre i donar més contingut a aquesta convocatòria.

»Finalment no ens podem estar de felicitar Amadeu Casellas per la seva valentia i determinació i a tothom que ha ajudat a fer que complís parcialment el seu just objectiu. Com han dit des del seu Grup de Suport a Osona, així Mourem Muntanyes!»

D'altra banda, també motivem la gent que no té temps de sortir al carrer a repartir, però que té ganes de col·laborar d'alguna manera, a ajudar-nos a fer promoció del web del 17-S, en què a partir del dia 17 es podrà llegir la publicació en format digital. Així, els animem a entrar en els fòrums de les pàgines dels diferents mitjans de comunicació convencionals i a fer publicitat del web de *CRISI*.

El dilluns 15 a la nit, a punt d'entrar en dimarts, es fa arribar per correu electrònic la publicació sencera en PDF a tots els coordinadors de cada territori i als voluntaris que han insistit a veure la publicació abans de distribuir-la. Així, cap a la una de la matinada s'envia el correu següent:

«Envíem, doncs, la publicació definitiva, per tal que aquells coordinadors i repartidors que heu demanat de llegir-la abans de repartir pugueu fer-ho durant el dia de demà.

»Veureu que un dels articles és legalment compromès, i aquest és el motiu pel qual hi ha hagut tanta discreció respecte als continguts i l'enfocament de la publicació.

»Per seguretat i per poder dur a terme la distribució d'aquesta

publicació tal com s'ha previst, confiem que aquest correu no serà re-
enviat i que el contingut de l'article central es mantindrà en secret fins
al dia 17, en què es produirà la distribució arreu del territori.

»A partir d'aquest dia podreu també consultar la publicació en
PDF a través del web *www.17-s.info*, en què també podreu trobar i de-
manar més informació.

»Gràcies per la comprensió i per confiar en nosaltres!

Publicació *CRISI*»

Un cop tenim tota la logística més o menys quadrada, és a dir, les
poblacions on es repartiran exemplars i quants exemplars hi hem de
portar, a més de concretar quan hi podran arribar, comencem a dis-
senyar rutes per a les persones que faran la distribució amb furgon-
netes. D'aquesta manera ens surten set rutes, amb aproximadament
sis poblacions cada una, de manera que amb una tarda-vespre (el
dia anterior al 17), la publicació es pugui haver repartit pràctica-
ment ja per tot arreu. Les furgonetes hauran d'anar arribant el di-
marts 16 al llarg de tot el matí a la rotativa per anar recollint els
exemplars i des d'allà sortiran cap a diversos punts de Catalunya,
amb el nombre d'exemplars corresponent que han de fer arribar a
cada punt de distribució. Algunes no arriben a port fins ben entra-
da la nit.

EL DIA D: EL 17 DE SETEMBRE DE 2008

Després de tota aquesta feïnada, pel que fa a la publicació en si, el dia
17 tot surt com era previsible. Una distribució massiva cobreix dife-
rents àrees i localitats de Catalunya i diverses furgonetes acaben de
fer el repartiment pels centres de distribució de Barcelona i àrea me-
tropolitana. Tret de problemes puntuals (i de puntualitat!), en gene-
ral tot va com una seda. Hi ha punts de la ciutat de Barcelona on la
concentració de voluntaris és tal, perquè són llocs molt centrals i
amb molta afluència de gent, que es van fent tornos per cobrir les di-

ferents franges horàries. Hi ha gent repartint a les boques de metro, ferrocarrils i tren, pels carrers, per universitats i empreses, instituts...

Les persones distribuïdores i voluntàries tenen una carta escrita expressament per a ells per donar-los les gràcies per avenir-se a repartir i per donar-los més informació sobre el contingut de la publicació per a aquells que encara no el coneixen:

«Una carta introductòria:

»Benvolgudes/benvolguts companyes/companys,

»Si us arriba aquest escrit és perquè us heu implicat com a centre de distribució o com a repartidors de la publicació *CRISI*, que a hores d'ara per fi podeu tenir entre les mans. Com sabeu, el contingut exacte d'aquestes vint pàgines l'hem mantingut en secret fins ara, el mateix dia abans de la seva difusió i bé, ara per fi us ho podem explicar.

»La raó la podeu llegir bàsicament en les pàgines centrals, en què fem pública una acció de desobediència civil a les entitats bancàries.

»Aquesta acció financera, que ja s'explica prou en les pàgines 10 i 11, ha estat realitzada exclusivament per mi, Enric Duran, i va ser la idea originària, a partir de la qual s'ha posat fil a l'agulla per tirar endavant aquestes vint pàgines de contingut centrades en la crisi, però també en el poder que tenen els bancs sobre els diferents estaments de la societat; fins al punt que els podem considerar un govern a l'ombra i responsables de la destrucció del planeta. La publicació també se centra a explicar detalladament les alternatives que s'estan posant en marxa des dels moviments socials.

»Amb tot plegat, són vint pàgines plenes d'informació que pensem que us agradarà difondre. I més tenint en compte que bona part d'aquesta informació no l'hem vist mai en els *mass media*, ja que va en contra de les corporacions que els controlen i financen.

»Calia que la informació no es filtrés per assegurar que s'imprimissin tots aquests exemplars i que jo, l'Enric, pogués desaparèixer, passant desapercebut, just abans que *CRISI* sortís al carrer. Si esteu llegint aquestes línies, ara, és perquè de moment això ja ho hem aconseguit!

»Volem que la notícia arribi a la gent del carrer sense ser filtrada pels *mass media*, i és amb aquests 200.000 exemplars i amb la vostra ajuda que ho volem aconseguir.

»Així, agraïm la vostra confiança a totes les persones i col·lectius que us heu compromès amb aquest 17-S sense conèixer del tot els continguts de la publicació, i esperem que considereu que ha valgut la pena!

»D'altra banda, per simbolitzar que aquesta és una acció que tot i que l'ha fet una persona, n'hi ha moltes que estan d'acord amb la seva ètica, s'ha escollit un antifaç verd com a símbol de l'acció, dels quals n'hem repartit uns quants pels punts de distribució que acullen més exemplars perquè qui vulgui se'l pugui posar.

»I bé, sense estendre'ns més, parlem, doncs, del repartiment en si. Adjuntem uns comentaris en relació amb les convocatòries de dimecres 17 i divendres 19 i unes recomanacions legals a l'hora de repartir.

Des d'algun lloc del planeta Terra
una forta abraçada
Enric Duran
En nom de la Publicació *CRISI*
<http://www.17-s.info>»

La carta va, a més, acompanyada d'algunes recomanacions legals per al moment de repartir, vist que en algunes ocasions anteriors hi havia hagut problemes de requisita de materials, tant per alguna campanya de *V de Vivienda* com per les recents vinyetes sobre el príncep que havia publicat *El Jueves* i que havien estat retirades per calúmia. Ves que no hi hagi algun banc que se senti atacat pels continguts de la publicació... També hi ha recomanacions més pràctiques, com ara com actuar en cas de pluja, que sembla que es preveu per a aquell dia.

Paral·lelament jo ja em trobo en un altre racó de món. Abans d'explicar-vos com va ser la meva fugida, m'agradaria que entenguéssiu per què vaig veure l'opció de marxar del país com una opció

important a tirar endavant. D'una banda, és una qüestió d'estratègia, vull portar jo els temps, no vull que ningú decideixi per mi quan he de donar la cara, quan m'he d'enfrontar a un judici, quan i com he de donar explicacions sobre el que he fet. No vull que ningú decideixi quan m'he de separar de l'ordinador que em serveix d'eina de difusió i de treball de les meves idees. Tinc respecte al possible assetjament policial, però sobretot mediàtic i social i temo que tot plegat m'impedeixi seguir difonent les meves propostes i la meva acció de manera massiva. Quan doni la cara serà perquè vull donar-la, perquè crec que ha arribat el moment de fer-ho. No perquè el poder ho decideixi. A més, sé que encara que estigui lluny puc seguir mantenint la comunicació tant amb la premsa, com amb els moviments socials, com el contacte amb la gent a través del web. Puc seguir fent molta feina.

He de marxar en autobús de Barcelona a Lisboa el diumenge 14 al migdia. D'allà he d'agafar un vol el dilluns al migdia cap a la meva destinació, on hauré d'arribar dimarts dia 16 de bon matí, un dia abans que *CRISI* surti a la llum. Però no sempre tot va com un ho prepara...

A última hora, no estic prou satisfet de com he donat el relleu pel que fa a la coordinació de tota la logística, així que en lloc d'agafar l'autobús, decideixo apurar unes hores més per deixar la feina més ben feta i agafar un avió. Total, el fet d'agafar l'autobús és una qüestió de seguretat, però en aquell moment em sento amb confiança que ningú no em segueix la pista i penso que la possibilitat que sigui un risc marxar en avió fins a Lisboa és molt remota. D'aquesta manera agafo un avió de dilluns a les 8.30 del matí i guanyo unes quinze hores de temps.

I així ho faig, però la sorpresa és que un cop arribats a Lisboa em trobo que no em deixen pujar a l'avió que toca perquè no tinc bitllet de tornada! Un conflicte puntual fa que en aquell moment no deixin marxar persones de nacionalitat espanyola sense bitllet de tornada. Aquest cop sí que em poso nerviós. Tota una estratègia pensada minuciosament se'n podria anar en orris si no estava ben situat fora del continent de bon matí el dia 17!

Finalment puc sortir el dimarts al matí, amb una despesa imprevista en forma d'un bitllet de tornada que no faré servir. I el que és més important, amb molt menys temps del que he previst per preparar la meva comunicació per al dia 17.

Arribo a destinació el dimarts a les 21.30 en hora catalana. A la una de la matinada aconseguixo tenir connexió a Internet i envio tres correus: un a la meva mare, un altre a la persona que m'ajuda a tenir a punt el web, ja que descobreixo que aquest encara no està del tot a punt i només falten unes hores per a la gran notícia, i el tercer correu... a la coordinació de la distribució, per donar-los ànims i per fer-los saber que he arribat a bon port. A quarts de 2 decideixo dormir una mica perquè tinc ja molt de cansament del viatge i sé que m'espera un dia mogut. A les 5 em llevo de nou i em torno a posar a l'ordinador. El web encara no es veia bé. Envio un nou correu intentant que se solucioni...

A Barcelona les coses estan mogudes. Les meves companyes d'organització que fa quasi dos dies que no dormen segueixen al peu del canó, però no és fàcil afrontar l'allau de novetats que arriben. La repercussió mediàtica és immediata i impressionant. A les 6.50 el diari *El Mundo* publica la notícia, perquè un periodista d'aquest mitjà ja se n'havia assabentat el dia abans a través d'un amic seu que ho sabia i que l'hi va fer saber. A partir de llavors, però sobretot a partir de les 9 del matí, els telèfons d'organització no paren de sonar i la premsa demana per mi, davant l'esglai de les meves companyes que no saben massa bé què dir-los. Però què estic fent jo?

Jo intento trobar un lloc segur on poder posar-me en contacte amb la premsa a través del meu ordinador, que té instal·lat un sistema de seguretat important. Vaig rebent correus de la premsa insistint a entrevistar-me, però jo encara no tinc tot el meu equip muntat. A les 8.30 tinc RAC1 demanant-me audiència. Aquesta entrevista es podrà fer a les 11, ja que fins mitja hora abans no aconseguixo tenir a punt tot el meu *kit* segur de comunicació virtual. A partir de l'experiència de RAC1, la dinàmica es comença a veure clara. Les entrevistes es fan a través d'Skype cap a un núme-

ro de telèfon fix o cap a un altre usuari Skype. Els mitjans deixen d'insistir tant trucant als telèfons de Barcelona i es dediquen a enviar-me massivament correus per concertar entrevistes. La segona que puc fer la faig amb Josep Cuní, per a TV3.

Aquesta entrevista provocarà una mica de rebombori, essencialment per l'actitud provocativa i arrogant del presentador, que indignarà moltes persones (probablement és el que busca). Però, sobretot, hi ha un aspecte fonamental i és que, en l'entrevista, Josep Cuní em demana si finanço el *col·lectiu okupa*. Pel poc temps que em deixa el presentador per explicar-me, no puc dir gaire res més que no sigui que «no», però més tard m'adono que és necessari que políticament i mediàticament quedi clar, per evitar possibles rumors i malentesos, que els diners que jo he aconseguit formen part de molts altres diners que s'aconsegueixen autogestionadament i que cap grup en depèn, és a dir, vull que se sàpiga que els projectes dels moviments socials tenen vida i finançament propis, que no em necessiten; per això, enviaré per Liberinfo el comunicat de premsa següent:

«Bona tarda,

»Un aclariment a partir d'opinions i debats que estan sortint.

»Les activitats quotidianes de molts moviments socials, especialment les dels centres socials okupats, funcionen bàsicament gràcies a l'autogestió econòmica, els coneixements col·lectius i al temps voluntari de molta gent. Els 360.000 no han anat a parar a aquests projectes, no perquè no hi estigui molt d'acord, que hi estic, sinó perquè els centres socials no els necessiten.

»Una quantitat com aquesta seria una nimietat si hagués de finançar la immensa tasca que fa tanta gent del que des de la premsa se'n diu moviments alternatius, cada dia.

»Els diners han anat a projectes diferents que, per ser incipients o per tenir més despeses econòmiques, no podrien haver arrencat sense aquests.

»El capital humà de gent que creu en el que fa és més potent que qualsevol capital econòmic, i aquesta és la nostra millor força, així seguirem.

Enric Duran enric@enricduran.cat»

Les primeres aparicions a la premsa, sumades amb la distribució del diari que s'està fent massivament, tenen una conseqüència directa en la nostra estructura i és que la pàgina web rep tantes visites alhora que no pot assumir-les i la gent no hi pot entrar. De les 9 a les 10.30 h havia anat cada cop pitjor, fins que es col·lapsa. Els tècnics, que ja estaven avisats que hi hauria moltes visites però que no s'imaginaven que en fossin tantes, reaccionen ràpidament i fan una migració d'emergència del web cap un altre servidor. Cap a les 11.30 h aquest torna a estar operatiu, i per fi en bones condicions. L'indicador assenya-la mil visites alhora. Els tècnics estan impressionats, un d'ells escriu:

«El problema es troba amb 17-s.info, que té un trànsit de més de 4.000 visitants actius per hora. Està servint 30 arxius/segon i fa pujar la càrrega de la màquina fins als núvols, és a dir, fins que deixa de respondre. [...] la veritat és que aquesta ha estat una pujada de trànsit "bestial" [...]»

Aquesta migració tan precipitada farà que les visites a *17-s.info* es redirigeixin automàticament a *polaris.moviments.net*, que durant uns mesos serà l'adreça visible del web.

Cap a les dues de la tarda, m'insisteixen a demanar-me el passaport i sé que no és segur deixar-lo, així que he d'abandonar el lloc on em trobo, no sense abans enviar una carta a les 18.000 adreces subscrites a la llista de moviments.cat, el butlletí electrònic setmanal d'accions i propostes dels moviments socials, el qual jo coordinava des de la seva creació.

«Sóc l'Enric, creador i redactor del butlletí *cat@moviments.cat*. Aquesta setmana no hi ha el butlletí habitual, perquè és una data as-

senyalada. La propera setmana me'n tornaré a encarregar des d'allà on sigui, intentant tornar als dilluns com a l'inici.

»Avui, 17 de setembre, faig pública l'acció de desobediència civil a la banca que portava més de dos anys duent a terme.

»Potser a hores d'ara ja ho sabeu, perquè la notícia ha sorprès la premsa, i no hi ha hagut fins ara els filtres que ens trobem en altres ocasions.

»He expropiat 492.000 euros a 39 entitats bancàries a través de 68 operacions de crèdits. Incloent interessos de demora, la xifra actual del deute és de més de 500.000 euros que no pagaré.

»Ha estat una acció individual d'insubmissió a la banca que he realitzat premeditadament per denunciar el sistema bancari i per destinar els diners a iniciatives que alertin de la crisi sistèmica que estem començant a viure, i que tractin de construir una alternativa de societat.

»Es tracta d'una acció aliena a cap tipus de violència, que reivindico com una nova forma de desobediència civil, a l'altura dels temps que corren. Quan el finançament al consum i l'especulació són dominants a la nostra societat, què millor que «robar» als que ens roben i repartir els diners entre els grups que ho denuncien i construeixen alternatives?

»Podeu trobar tota la informació detallada d'aquesta acció a: <http://polaris.moviments.net:8000/ca/he-robot-492000-euros-als-que-mes-ens-roben-denunciar-los-i-construir-alternatives-de-societat> i a les pàgines centrals de la publicació *CRISI*.

També podeu contactar amb mi a enric@enricduran.cat.

No és fins a les 16.30 que trobo un cibercafé, però com que no em deixen connectar-hi el meu ordinador només em dedico a respondre correus als mitjans com *ADN*, *Público*, *La Vanguardia*, Televisió Espanyola o Catalunya Ràdio, explicant que potser fins al vespre o l'endemà no em serà possible fer entrevistes. És el preu que estic pagant per no haver tingut el temps suficient a destinació per instal·lar-me en un lloc segur des d'on poder comunicar-me amb el

meu ordinador, que el tinc configurat per comunicar-me sense que se sàpiga on sóc.

Pocs dies abans de marxar, havia rodat amb dues persones de confiança una entrevista que em permetés explicar la meva acció a través d'un vídeo per Internet. La intenció inicial era que no s'edités només l'entrevista sinó que en el curt hi hagués algunes explicacions en off i imatges que el completessin. Havíem quedat que el vídeo sortiria tres o quatre dies més tard del 17-S. Gran va ser la meva sorpresa quan el vaig veure penjat a Internet la mateixa matinada del 18. Què havia passat? Pel que em vaig assabentar després, davant l'impacte social i mediàtic que havien tingut l'acció i la mateixa publicació, sobre la marxa s'havien decidit a editar-lo i penjar-lo a Internet la mateixa nit del dimecres. Gràcies a això, i al fet que nombroses pàgines web i alguns mitjans van afegir un enllaç del vídeo, desenes de milers de persones van poder veure l'entrevista arreu. En només unes hores el canal Subtitles d'Internet l'havia traduït al castellà i a l'anglès i el vídeo rodava per la xarxa.

És bonic recordar, també, que des de bon matí del dia 17 vaig començar a rebre centenars de missatges de correu electrònic. Primer, a través del correu del web de 17-s.info i a partir de les dues del migdia, quan vaig difondre el meu nou correu electrònic mitjançant el butlletí *moviments.cat*, a través de les dues vies. En la majoria dels casos els missatges mostraven sobretot felicitacions, agraïment i sorpresa. En molts casos qui escrivia expressava amb paraules boniques les idees, les reflexions i les emocions que li havia portat el significat de la meva acció. Molts missatges similars es poden trobar als blocs i els fòrums d'Internet que varen informar de l'acció. Al final del llibre podreu trobar una mostra de tot el que aquestes persones, impactades pel moment, van arribar a escriure.

Com us he explicat anteriorment, la coincidència del desenvolupament i la culminació de la meva acció amb la crisi financera mundial, la tenia prevista en les seves línies generals des que vaig començar a actuar i sobretot des d'agost del 2007. El que no em podia imaginar és la coincidència de la publicació de la meva acció amb el

punt d'inflexió en què l'economia financera iniciaria el crac que s'allargaria a tot l'octubre.

La setmana abans del 17-S les dues principals entitats de garantia hipotecària dels EUA es van declarar en fallida i va haver de sortir el govern amb diner públic a rescatar-les. Dies més tard, dilluns 15, mentre jo estava en trànsit intentant arribar a la meva destinació, Lehman Brothers, un dels principals bancs d'inversió del país nord-americà, es declarava en fallida i el govern reaccionava no deixant que un monstre amb els peus de fang es desplomés. Quan els 200.000 exemplars de *CRISI* estaven distribuïnt-se en el territori català per prendre els carrers i mentre jo m'aproximava al lloc on havia de reparèixer virtualment, el capitalisme internacional es despertava commocionat per aquests fets. Des de primera hora de dimecres al matí, quan milers de diaris amb el títol *CRISI* envaïen els carrers, el seu nom confirmava la realitat que ja era tema de conversa al carrer. Dos dies després, el 19 de setembre, saltava als titulars mediàtics la notícia que Bush anunciava un gran pla de rescat de la banca amb diners públics. Aquell titular «Creus que els bancs et roben?» no podia haver estat més premonitori. El mateix dia 17 m'havia trobat que aquesta gran coincidència no havia deixat indiferent ningú i donava més força a la meva acció, i els periodistes em preguntaven com podia ser.

Convocatòries

A primera pàgina de la publicació hi havia un parell de convocatòries públiques per al mateix dia 17 al vespre i per al dia 19. La del dimecres 17 es tractava de sumar a una apagada mundial perquè respiri el planeta, que ja estava convocada per altres vies, una cassolada reivindicativa contra els bancs.

**APAGA EL LLUM, NO PAGUIS ELS DEUTES
I ENCÉN LA CASSOLA!**

Per al divendres 19, dos dies després de fer pública la meva acció, es convocaven concentracions de resposta als continguts de la publicació. Es tractava d'intentar fomentar un espai de trobada a escala local d'aquelles persones que s'haguessin interessat pels continguts i que tinguessin ganes de compartir-los.

«La motivació de la convocatòria és que la gent no organitzada i la gent organitzada pugueu tenir un espai comú a escala local, per trobar-vos i aprofitar la difusió que tingui la convocatòria. La proposta seria després de la concentració a la plaça de l'ajuntament (barris de Barcelona que ho vulguin pot ser la seu del districte) i desplaçar-se davant de l'oficina d'alguna entitat financera important, per llegir allà el manifest que us fem arribar i/o aquell escrit que a escala local us vingui de gust afegir.»

La convocatòria del dimecres no té gaire ressò, segons em consta, probablement perquè hauria estat una cosa molt inaudita que el mateix dia la publicació provoqués un impacte tan fort que fes que la gent es comencés a mobilitzar per alguna cosa que encara no coneixien gaire i potser ni tan sols havien tingut temps de llegir. Tampoc no em consta, de fet, que l'apagada de llums fos extremadament secundada. Pel que fa a les concentracions de divendres, es fan en algunes poblacions però són més aviat en suport a la meva persona i a la meva acció i serveixen per tornar a repartir publicacions, no tant per trobar-se. La meva interpretació és que segurament esperar que la gent en tan pocs dies se senti motivada a sortir al carrer a buscar altra gent, probablement és demanar massa i s'ha de deixar que les coses tinguin els seus propis ritmes. D'altra banda, penso que potser no queda prou clar quin és el sentit de la convocatòria i per això la gent que no està ja força implicada o que no em coneix personalment, no es mobilitza.

DESPRÉS DEL 17-S

El dia 18, l'endemà de la distribució, segueix havent-hi reaccions de tot tipus. *La Vanguardia* publica l'article «¿Desobediencia o farsa?» explicant que alguns bancs afirmen que la meua història és falsa, la veritat és que no m'estranya que els costi de creure... A més, sembla que algun altre banc diu que sóc un lladre. Veig que no es posen d'acord en com han de reaccionar, ja està bé que sigui així! Els he agafat ben de sorpresa! Per Internet també hi ha gent que es pensa que la meua acció és una acció publicitària per difondre els continguts del diari... També hauria estat bé, oi? Però el millor és que la realitat supera la ficció!

El divendres 19, *El Periódico* publica que ja hi ha dues denúncies en contra meu: una, de la financera del Carrefour, i l'altra, no saben de qui. Hi ha qui reacciona ràpidament i comença a fer una crida a través d'Internet per boicotejar Carrefour, però jo no ho encoratjo perquè abans he de confirmar els fets per fonts verídiques. No és fins al cap de dues setmanes i a través del meu advocat, quan m'assabento que de moment no hi ha cap denúncia als jutjats i això ho faig saber al meu entorn més directe per tal que no es promoguin reaccions abans d'hora. Per la seva banda, tota la classe política guarda silenci davant d'aquesta acció. Hi ha una dita que segurament coneixereu i que diu que «qui calla, consent», i el fet és que aquesta actuació i la informació que em va arribant per Internet i de tota la gent que m'escrui, em fa pensar que l'impacte ha estat tan fort que cap polític no s'ha atrevit a criticar públicament la meua acció, per no fer-me publicitat i per fer com si la cosa no anés amb ells, però en canvi la notícia ha arribat a poc a poc a tot Catalunya i més a poc a poc s'està estenent a la resta de l'Estat i en menor mesura a altres països.

Veient el que veig, temo que agafi força mediàtica la idea que tot plegat no és cert i demano a Barcelona que organitzi informació que pugui demostrar la veracitat de la meua acció. Quan ho tinc a punt, escric als mitjans de comunicació:

«Hola a tothom,

»Escrib només per informar que tenim a disposició dels mitjans de comunicació documentació que acredita la veracitat dels crèdits que vaig anunciar el dia 17 de setembre, que no pagaré. Es tracta de cartes d'entrada als registres de morosos i cartes d'alguns dels bancs que declaren els deutes com a impagats. Qui vulgui accedir a aquesta documentació ens hauria de facilitar una adreça física on li farem arribar les fotocòpies per correu postal.

Atentament,

ENRIC DURAN»

La resposta no es fa esperar i aviat mitja dotzena de mitjans de comunicació demanen aquests documents. Tot i així, en l'àmbit dels grans mitjans de comunicació no es publica res més sobre aquesta qüestió durant els dies següents.

Per això començo a pensar que hauria de preparar un comunicat amb prou força mediàtica per fer arribar aquesta informació al públic. Al mateix temps, dubto que realment la cosa quedi sense ni tan sols cap denúncia, perquè seria una mostra molt clara de la seva *baixada de pantalons* i jo puc trobar maneres que molta gent s'assabenti del que vull comunicar. Decideixo preparar un comunicat provocatiu, que anunciï que no tinc cap denúncia i que per aquesta raó tornaré ben aviat al país. L'acompanyaré de dos materials audiovisuals que, de manera més contundent i sense necessitat que ho diguin els mitjans de comunicació, demostrin la veracitat de la meva insubmissió bancària. D'una banda, investigant entre els meus comptes corrents, veig que tots estan bloquejats excepte tres. Dos d'aquests són dels que utilitzava per pagar múltiples crèdits, un compte de la Caixa i el d'ING, el tercer és de Caja de Navarra amb la meva segona empresa. Em gravo en vídeo ensenyant els meus comptes corrents, ja que duia amb mi una petita càmera precisament per si necessitava fer alguna cosa així, de manera que res m'ho impedeix. La segona prova l'aconsegueixo entrant virtualment a la llista de morosos d'Asnef. Així, em baixo el document que demostra la meva

situació de morositat i trobo a més el registre que també llista les consultes que en fan els bancs; aquest va tenir un punt d'inflexió de consultes el 17 de setembre, fins i tot de bancs que no estaven afectats per la meua acció. Això em demostra fins a quin punt es van sentir afectats des d'un primer moment per la notícia que anunciava *CRISI*.

Per aprofitar la seva força simbòlica, espero al 17 d'octubre per publicar aquest comunicat. També hi afegeixo valoracions personals en relació amb la crisi i com el fet que els bancs estan sent salvats pels estats demostra que són ells els que més ens roben. Poc abans d'enviar-lo, l'advocat em torna a confirmar que a jutjats no hi ha cap denúncia en contra meu.

Entre altres coses, al comunicat hi dic el següent:

«Avui fa un mes que vaig donar a conèixer la meua acció d'expropiació de gairebé 500.000 euros a 39 entitats financeres i encara no s'ha confirmat cap denúncia en contra meu.

»Les informacions que es van fer públiques en alguns mitjans de comunicació no s'han traduït en cap procés judicial.

»Aquest fet, juntament amb el silenci mediàtic de polítics i banquers en relació amb el tema, em fa sospitar que potser estan disposats a no acusar-me per tal que no se'n parli més.

»Quin motiu podria haver-hi, sinó, per no denunciar-me? Si pensen que és un delictes no l'haurien de denunciar com és el deure d'un bon ciutadà?

»Potser ja és massa evident a la gent qui són els vertaders delinqüents. I és que coses molt greus han passat al voltant de la crisi financera internacional des que la publicació *CRISI* va veure la llum. El titular de la revista del 17-S: "Creus que els bancs et roben?" ha estat respost sense mitges tintes pels ajuts de més de 2 bilions d'euros que els EUA i els països de la UE han garantit a la banca privada, amb diners que són dels ciutadans o els perjudicaran a través de la inflació.

»Mentre els forats dels bancs s'apuntalen amb diner públic, els principals inversors i executius del sector financer han vist engreixar

el seu patrimoni personal amb ingressos milers de vegades per sobre dels de les persones treballadores.

»Així doncs, els esdeveniments han fet quedar curtes les denúncies que fèiem el 17 de setembre. Ja no són només els banquers, sinó que s'ha demostrat que polítics i banquers van de la mà, per espoliar la riquesa de la gent. Banquers financen polítics, polítics financen banquers.

»Davant d'aquestes evidències sembla clar que la meva acció d'insubmissió bancària ha despertat massa simpaties i mostres de suport entre la societat civil com per ser denunciada per unes entitats financeres totalment desprestigiades (i amb raó).

»Són conscients, els poders financers, que si la meva acció surt judicialment immune serà una clara demostració que la banca ha perdut tota legitimitat i que aquesta la tenim els que lluitem per transformar la societat? O potser es pensen que la gent no se n'assabentarà?

»Que no s'equivoquin. Si els poders fàctics pretenen silenci, és que hem de fer soroll i el tindran.

»Aquest atracament a mà armada en què s'ha convertit la crisi financera actual està indignant cada vegada més gent. Milions de persones endeutades estan vivint la situació de veure com se'ls abandona, per no parlar de la gent que es mor de gana, mentre s'ajuda els rics. Totes hem vist de quina part estan els governs.

»Entretant, des del poder ningú no vol reconèixer que la veritable solució passa pel canvi de sistema. El capitalisme dependent del creixement exponencial està esgotat perquè hem arribat als límits del consum dels recursos naturals i s'ha demostrat amb la crisi actual que l'especulació financera sense una base real acaba convertint-se en res. Cap supervisió ni control convertirà els diners virtuals en energia o menjar.

»Des de la gent i especialment des dels moviments socials cada vegada més persones ho tenim clar: les solucions de veritat passen pel decreixement i la justícia social.

»Per arribar a aquestes solucions cal abolir el sistema financer actual. La liquiditat que necessiten les persones i els sectors productius

es pot cobrir d'altres maneres. No necessitem bancs privats ni empreses financeres.

»Per la meua banda, davant de la falta de denúncies i per poder estar actiu en les mobilitzacions socials en aquesta conjuntura històrica en què ens trobem, aviat sortiré de la clandestinitat i tornaré a l'activitat pública.

Enric Duran

Insubmís a la banca, 17 d'octubre de 2008»

Tot un desafiament al poder, veritat? Als mossos d'esquadra no els devia agradar gaire aquest comunicat perquè només van tardar tres hores a respondre públicament a través d'Europa Press:

«Un total de divuit entitats financeres han presentat denúncies per retards en els pagaments dels crèdits concedits a l'activista Enric Duran» [...] «Els mossos d'esquadra estan investigant el cas i centralitzant totes les denúncies de les entitats, segons van explicar a Europa Press fonts policials, les quals van confirmar que totes les entitats que havien concedit sumes "importants" a Duran ja han denunciat el cas per la via penal.»

Curiosament, la nota es completava amb informació sobre els crèdits impagats segons el registre de morosos que havien tret de la documentació que jo els havia fet arribar, però ho presentaven com si els ho hagués fet arribar la policia.

Al contrari del que podria semblar davant d'aquesta mala notícia legal, escrita en resposta al meu comunicat, em va impregnar d'un sentiment de satisfacció. El comunicat havia servit, d'una banda, per provocar que alguns mitjans donessin la informació que demostrava la veracitat del meu cas i, de l'altra, per tal que jo mateix sabés que en principi sí que hi hauria càrrecs penals en contra meu, informació que em serviria per concretar la meua estratègia. Si jo havia dit que «com que s'ha demostrat que els bancs ens roben, aviat tornaré a l'activitat pública» és perquè pensava fer-ho, amb denúncies o sense.

Certament, dues raons de pes m'havien fet canviar els meus plans a les poques setmanes de ser a l'estranger. D'una banda, l'èxit del 17-S i l'impacte social que havia tingut molt més enllà dels moviments socials em feien pensar que hi hauria moltes possibilitats que el suport social fos massa gran perquè em poguessin arribar a empresonar. De l'altra, l'acceleració de la crisi viscuda des de mitjan setembre em motivava a dedicar totes les meves energies per aprofitar l'oportunitat de canvi social que representaria aquesta crisi. Tot i així no podia precipitar-me, perquè si tornava massa aviat, no hi hauria res preparat a escala de mobilització social, i precisament confiava molt en el que pogués organitzar tenint tantes hores del dia, ara que ja no m'havia de dedicar a expropiar bancs. Així doncs, des de ben aviat va sonar al meu cap la data del 17 de març, sis mesos després del 17-S, com el moment més adequat per a la tornada pública a terres catalanes muntant un nou dia D, el 17-M.

Tenia moltes idees de coses a preparar per a aquell moment, moltes propostes noves. Us ho explico en el capítol següent.

SIGUEM EL CANVI QUE VOLEM

En algun lloc d'aquest petit planeta, i a mesura que rebia notícies del que passava a Catalunya, el meu enfocament del temps que havia d'estar fora del país anava canviant molt ràpidament. Si al principi m'havia acomiadat creient que almenys estaria un any fora, ja que era el temps que havia cregut necessari per preparar una hipotètica tornada a casa on m'esperés un judici segur, aviat vaig veure que això no estava tan clar.

El primer que vaig fer va ser dubtar que em calgués tant de temps per tornar, tot i que mantenia la idea que el més probable a la meva tornada seria que hagués d'afrontar un judici. Així, en la carta als moviments socials que vaig publicar el 22 de setembre, vaig demanar l'opinió d'altres activistes:

«El meu objectiu a la llarga i a partir d'ara és preparar el terreny per arribar a convertir el meu judici en un judici popular a la banca i a tot el que representa, per tant per extensió a l'actual sistema capitalista. Un judici que pugui ser alhora una nova eina de retrobament i enfortiment de tots aquells i aquelles que estem per construir una societat alternativa a l'actual.

»Si es tira endavant aquesta idea i arribo a tornar algun dia per dur-la a terme, serà si una majoria de vosaltres també hi creieu, si també esteu disposats a guanyar aquest judici, si penseu que serà una acció beneficiosa per a les nostres lluites. Espero tirar-la endavant algun dia, perquè serà la manera de tornar i no dubteu que tinc ganes de tornar a estar entre vosaltres, però penso que no sóc jo només qui

ho ha de decidir. Demanaria que se'n parlés en les assemblees dels col·lectius i en els espais de trobada i que fos a partir d'aquí que poguéssim prendre un decisió.»

Així doncs, la idea de contrarestar i ampliar el meu judici amb un judici popular a la banca havia agafat força ja aquells primers dies. De fet, la idea de donar un caràcter ètic i polític a un hipotètic judici contra mi, ja l'esmentava en la meva declaració a les pàgines centrals de la publicació *Crisi*:

«Més endavant, em reservo la possibilitat de tornar a aparèixer físicament en territori català, si es demostra que la societat civil catalana està preparada per defensar la llibertat dels qui ens enfrontem públicament als poders econòmics i polítics de la nostra societat.

»I si algun dia, per voluntat meva o no, sóc jutjat, aviso que l'únic veredicta que acceptaré serà l'absolució per consideració del tribunal que la meva acció no és constitutiva de delicta, a causa de la seva motivació ètica i solidària en contra dels actors que més mal fan a aquesta societat i en pro del bé comú. Fora d'això, no negociaré penes menors per evitar complir condemna, ni pagaré una fiança, ni multa, ni negociaré el deute. Si l'Estat és incapaç de sortir de la pressió dels poders fàctics, que tothom ho vegi mantenint una persona com jo a la presó.»

A mesura que em vaig anar assabentant que les primeres denúncies no s'havien confirmat, acompanyat dels fets ja esmentats en el capítol anterior sobre el suport rebut a la meva acció i l'esclat total de la crisi, va agafar forma el pensament que el motiu per tornar potser ja no hauria de ser tant l'hipotètic judici, que no era tan clar que tingués lloc, sinó les ganes de participar a convertir en realitat aquella oportunitat de canvi de la qual portava tres anys parlant i que s'estava manifestant ara pel context en el qual estàvem entrant.

D'altra banda, dies després del 17-S, seguien entrant moltes persones al web, escrivint-nos i comentant idees, problemes, felicitacions. Algunes preguntaven què es pensava fer a partir d'ara, després

de la publicació, deien que tenien ganes de participar-hi i que la cosa no quedés aquí, d'altres van fer-nos propostes més concretes: «Per què no creeu un fòrum i faciliteu que la gent participi?».

Res més lluny de la meua voluntat que tallar les ganes de participació de la gent! Com que no ens havíem imaginat una resposta tan forta a la publicació, la qüestió de la continuïtat de *Crisi* l'havíem deixat en segon terme, concentrats com estàvem a tirar endavant el projecte concret del 17-S. De tota manera, veient ara les reaccions de la gent, vèiem una oportunitat de seguir funcionant i proposant noves idees.

Per la meua banda, jo sí que havia pensat a crear-me un bloc personal i que aquest s'anés actualitzant i servís per fer debat, però hi havia hagut problemes tècnics per crear-lo com jo el volia i no estava a punt, així que vaig pensar que la participació es podria generar directament al web de *CRISI*, <http://www.17-s.info>, i en pocs dies vam tenir el fòrum creat.

Entre els apartats d'aquest fòrum vam anar creant els següents:

Articles i materials de referència: Apartat d'enllaços d'articles, textos, vídeos, etc., que ens aportin reflexions i idees en relació amb els temes que estem tractant, en especial la desobediència i la no-col·laboració amb la banca, però també d'altres relacionats més indirectament.

Alternatives econòmiques i de vida (després de la vaga de bancs, què?): Fòrum en què parlem de les alternatives que existeixen per viure sense la banca, sense les transnacionals i d'una manera ecològica i socialment viable. També desenvolupem noves idees per portar a la pràctica els participants en la vaga d'usuaris i usuàries dels bancs.

Comunitat de morosos: Espai del fòrum perquè les persones moroses comparteixin dubtes i idees per no haver de pagar a les entitats financeres i puguin viure sense elles.

Insubmissió financera: Fòrum per parlar de temes relacionats amb l'acció d'insubmissió financera que vaig fer jo. Conseqüències, denúncies, mobilitzacions, reflexions, opinions...

Explica'ns el que has fet!: Fòrum en el qual cadascú pot explicar les grans o petites iniciatives que ha fet arran de conèixer la publicació *CRISI* o també les que havia dut a terme anteriorment i poden interessar a altres participants.

Espai de propostes: Espai en què cadascú escriu la seva proposta o idea perquè tothom la pugui conèixer i debatre. Poden ser idees generals d'accions o projectes per al futur o poden ser coses molt concretes que es poden fer ara mateix.

Accions en marxa: Aquí afegim novetats i debat d'accions, campanyes i propostes que ja han superat la fase de la discussió prèvia i s'han començat a desenvolupar a la pràctica.

Acció territorial: Fòrum en el qual fem difusió de les accions que es tiren endavant des d'una ciutat o territori concret. D'aquesta manera serà més fàcil trobar-les i que siguin una eina d'autoorganització per a les accions en relació amb la crisi i la resposta des de la societat civil.

Altres temes: Temes oberts que no es puguin encabir en cap dels altres fòrums.

A partir de la posada en marxa d'aquests fòrums i veient, doncs, que el web seria una eina que tindria continuïtat, es va crear el col·lectiu permanent de Crisi, que seria l'encarregat de donar continuïtat i continguts a la crida de la publicació *CRISI*. Com que les tasques a fer serien de coordinació del web i de vehiculització de propostes que sortissin del fòrum, ateses les circumstàncies i tenint en compte que hi participaria gent de llocs molt diferents, seria un col·lectiu que funcionaria en xarxa a través d'Internet.

En l'espai «Qui som» del web, vam deixar constància d'aquesta evolució en el temps:

«Actualització 20-11-08

»Després de l'interès que ha despertat la publicació i de les propostes rebudes, hem donat continuïtat al col·lectiu a través de tasques com:

- Oferir el web com a espai d'informació, debat i propostes, mitjançant els fòrums sobre temes relacionats amb els bancs, la crisi, el sistema econòmic actual i les seves alternatives.
- Donar informació de les mobilitzacions que es preparen davant la crisi.
- Iniciar noves campanyes i accions com la campanya per una vaga d'usuaris i usuàries de bancs.

El col·lectiu Crisi s'organitza actualment a través d'Internet, així que per participar pots contactar-nos mitjançant el formulari de contacte.»

En aquella darrera setmana de setembre també vaig escriure un article d'opinió sobre l'enorme pla de rescat bancari que el president Bush havia presentat al Congrés dels Estats Units:

En un extracte es podia llegir:

«Bush torna a aprofitar la situació hegemònica de la seva moneda i del seu país per tirar endavant un pla amb què es finançaran els deutes d'empreses privades a costa de bona part de la ciutadania de la resta del món. O dit d'una altra manera, es pretén salvar l'economia financera a costa de perjudicar totalment l'economia productiva, i això dit en paraules que qualsevol persona entengui significa que els costos de comprar menjar, de tenir serveis energètics, habitatge, etc., augmentaran sense que augmentin els sous perquè les entitats financeres puguin mantenir els seus beneficis i la seva situació privilegiada al món.»

Pensava que davant d'un robatori tan monumental i la indignació general que aquest fet provocava, era una oportunitat per muntar una campanya internacional contra la banca. Al mateix temps, tant en el fòrum com en els correus que jo rebia, diverses persones proposaven coses com treure tots els diners del banc o començar una vaga d'hipoteques.

Sovint escrivien en resposta a la crida a l'acció que jo havia fet a la publicació *CRISI*:

«Una crida a l'acció

»Aquesta acció vol ser sobretot una crida perquè cadascú es planteji el que pot i vol fer per canviar l'estat de les coses entre el que sigui possible o fins i tot el que semblaria impossible...

»Si jo he realitzat aquesta insubmissió financera, arriscant la meua llibertat per demostrar que el sistema econòmic és més vulnerable del que sembla i per aconseguir tots aquests diners per a la construcció d'alternatives, potser moltes altres persones poden fer alguna cosa més si creuen en si mateixes, si saben alliberar-se de les falses pors en què se'ns educa premeditadament dins del sistema i pensen decididament que només des de la gent, des de baix, podem canviar l'estat de les coses.

»Posant com a exemple l'estil d'acció que jo he fet, potser cadascú, segons el seu context personal i econòmic, pot adonar-se que hi ha coses que estan al seu abast:

»—Els llogaters, que patiu l'encariment dels preus (que acostuma a venir després de l'encariment dels preus de compra), podeu ajuntar-vos per tirar endavant una vaga de lloguers com la dels anys 1930 i 31; em consta que ja hi ha gent que està pensant en això...

»—Si esteu pagant una hipoteca des de fa pocs anys, i us queda molt de temps de treballar en una feina que no us agrada, potser podeu deixar de pagar la hipoteca i okupar casa vostra. Si ho feu sols potser tindreu un problema, encara que no més gran que el que ja teníeu, i a més podreu plantejar-vos de dedicar-vos al que us agradi i si-

gui coherent amb les vostres idees i vocacions. Si molta gent s'organitza, serà la banca la que tindrà el problema...

»—Si ja esteu en camí d'haver de viure sense comptes bancaris, perquè us han posat una pena-multa (que tant abunden ara) que no voleu pagar, per què no expropieu alguns diners a la banca abans que arribi el moment de deixar de tenir comptes corrents?

»Això sí, amb aquestes diverses opcions i d'altres que se us poden acudir sereu morosos tota la vida (o mentre aguantant el sistema financer en crisi), de manera que seria aconsellable que us ho penséssiu com a idea acompanyada d'un pla personal per viure d'una altra manera, sense comptes corrents ni propietats.

»Ara bé, si no podeu o no voleu realitzar cap de les accions anteriors, hi ha dues coses més senzilles que tothom pot fer i hauria de fer com més aviat millor: no demanar cap crèdit i treure els diners del banc. Mantenint préstecs, targetes de crèdit i comptes corrents estem sent còmplices d'uns bancs que són el cor d'un sistema capitalista que està sembrant la destrucció del planeta, la pobresa i l'esclavatge de les nostres vides arreu. Treure els diners del banc és una cosa que qualsevol persona pot fer si simplement s'organitza una mica per gestionar els seus pagaments i cobraments d'una altra manera.

»I si aquesta crida t'arriba tard perquè hi ha deutes que no has pogut pagar i ja apareixes en llistes de morositat dels bancs... per què no contactes amb mi i muntem un sindicat de morosos? Que hi ha més persones moroses que aturades... i viure sense comptes corrents és un art que valdria la pena compartir!»

Moltes de les propostes que m'arribaven arran d'aquest escrit em semblaven prou vàlides però veia que era important articular-les i evitar-ne la dispersió, així que vaig començar a escriure sobre el projecte del que acabaria sent la primera campanya del col·lectiu permanent Crisi.

CAMPANYA UNITÀRIA PER UNA VAGA D'USUARIS I USUÀRIES DE BANCS

«El setembre i l'octubre del 2008 passaran a la història pel que ha estat qualificat per molts analistes com el major cop d'estat financer de la nostra època.

»El pla consisteix a “salvar” Wall Street amb deute del govern dels Estats Units: 850.000 milions de dòlars és el que afirma que es gastarà el govern per “salvar” el sistema financer del seu país. Ho diu el president d'un país que té un deute extern de 9.600.000 milions de dòlars.

[...]

»Bush torna a aprofitar la situació hegemònica de la seva moneda i del seu país per tirar endavant un pla amb què es finançaran els deutes d'empreses privades a costa de bona part de la ciutadania de la resta del món. [...]

»Entretant a Europa, les mateixes polítiques de “socialisme per als rics i capitalisme per als pobres” es duen a terme de manera menys evident; però els bancs importants amenaçats de fer fallida són rescatats també amb diner públic. En total, les ajudes europees encara són majores que les nord-americanes. Quina vergonya!

»Així, se salven les inversions dels més rics i, mentrestant, milions de persones arreu del món estan perdent les seves cases o estan esclavitzades pel treball a causa de deutes molt durs de pagar, i hi ha 2.900 milions de persones que ni tan sols tenen deutes perquè malviuen amb menys de dos dòlars al dia. Amb 850.000 milions de dòlars s'acabarà amb la fam al món i es donaria accés a la salut i a l'educació a tota la humanitat.

»Així doncs, els estats demostren ara clarament de quin bàndol estan, ja que deixen que la gent ho perdi tot, perquè guanyi la banca.

»No es pot acceptar. Davant d'això ens hem de plantar, hem de dir prou. Cal passar a l'acció directa! Per això convoquem una vaga mundial d'usuaris i usuàries de banca. Aquesta vaga serà de caràcter indefinit i no s'acabarà fins que es cancel·lin els deutes de les persones

treballadores, de la mateixa manera que s'han cancel·lat les pèrdues dels especuladors de Wall Street.

»Si centenars de milers de persones de tot el món ens posem d'acord a no pagar els nostres deutes i ens donem suport els uns als altres, no ens podran aturar. Si moltes més participen de la convocatòria traient els diners dels bancs, aturarem aquest sistema que ens esclavitza.

»D'aquesta manera reclamarem que s'aboleixi l'actual sistema financer internacional i que es torni a crear de nou amb unes regles justes, que siguin per cobrir les necessitats de les persones i no dels especuladors.

»Quin poder pot tenir un registre de morosos, si hi som tots? Quina força tindran els seus embargaments si ens afecten a milions? Amb què especularan si traïem els diners del banc?

»Participa en la vaga indefinida! Treu els diners del banc, que no especulin amb els nostres estalvis! No paguis la teva hipoteca i queda't a viure a casa, no paguis els teus crèdits personals, la crisi que la paguin els rics!!! [...]»

Així doncs, durant les primeres setmanes d'octubre, mentre continuava escrivint articles en relació amb la crisi econòmica global, com un de titulat «Es consuma el cop d'estat financer als EUA»¹ i un altre amb el títol «Davant la crisi financera, per què els estats no creen els seus propis diners»², anava canviant el meu punt de vista inicial i el meu cap s'estava concentrant sense adonar-me'n en uns plans ben diferents dels que havia previst en marxar.

A poc a poc vaig anar veient que la idea que la vaga fos realment internacional era massa ambiciosa per a les nostres capacitats,

1. Trobareu l'article a la web de *CRISI*, al següent enllaç: <http://www.17-s.info/es-consuma-el-cop-destat-financer-als-eeuu-catcast>.

2. Trobareu l'article a la web de *CRISI*, al següent enllaç: <http://www.17-s.info/davant-la-crisi-financera-que-els-estats-no-creen-els-seus-propis-diners-cat-cast>.

perquè els primers contactes amb organitzacions d'arreu i especialment nord-americanes, no van ser gaire reeixits. Llavors ens vam plantejar no tancar la porta a la internacionalització, però sí centrar els nostres esforços en la notable difusió que podíem tenir en territori català. Potser el que passés a Catalunya i a partir d'aquí al País Valencià, les Illes i a la resta de territoris ibèrics, podia generar la llavor perquè la iniciativa que es portés a la pràctica es copiés en altres terres més allunyades.

Les setmanes següents ens vam dedicar a preparar la posada en marxa de la campanya. L'eina bàsica d'aquest inici consistiria en un sistema de preinscripcions, mitjançant el qual quan hi hagués prou persones per cada territori disposades a fer accions com les proposades, seria quan es començaria allà la vaga. Al voltant d'això hi hauria molta feina per facilitar informació i recursos que permetessin als potencials vaguistes entendre i reflexionar al voltant del que els proposàvem.

QUE LA CRISI LA PAGUIN ELLS!

Cap a final d'octubre, saltava a l'actualitat pública la notícia de la reunió del G-20 del 15 i el 16 de novembre, que segons els caps d'estat implicats hauria de servir per aturar la crisi i per començar a debatre reformes del sistema financer internacional. Nicolas Sarkozy va demostrar de nou el seu interès pel protagonisme mediàtic definint la trobada com una reunió per «refundar el capitalisme», però ningú no s'ho acabava de creure, que es volguessin canviar tantes coses, com setmanes després es va demostrar. Davant d'aquesta notícia, molt aviat es va fer córrer una crida a fer concentracions públiques el dissabte 15 de novembre en unes quaranta poblacions de l'Estat espanyol, amb el lema «Que la crisi la paguin ells».

No vaig ser jo qui va fer córrer aquesta convocatòria, tot i que alguna gent s'ho pensava i diverses persones m'ho van preguntar. En canvi sí que vaig creure oportú reforçar-la, i més tenint en compte

que era anònima, que no hi havia cap col·lectiu al darrere, i que el nostre web era un espai de trobada adequat per articular mobilitzacions a gran escala. Així, de seguida des del col·lectiu Crisi vam difondre aquesta convocatòria i li vam donar un espai destacat al web. A més, jo de seguida vaig veure que aquesta convocatòria estava quedant molt caòtica, perquè en estar-se comentant en diversos blocs i fòrums, hi havia qui afegia la seva població al llistat en un dels fòrums però ningú no s'encarregava d'actualitzar-ho en un web central perquè aquest no existia. Així que em vaig dedicar a anar repassant web per web totes les poblacions que algú havia afegit i en vaig fer un llistat actualitzat que seria d'unes 65 poblacions, per anar-lo difonent. Des d'aquest moment, el web de Crisi es va prendre com un web de referència d'aquesta mobilització i les convocatòries que anaven arribant les vam anar afegint fins a ser-ne 75, incloses algunes concentracions que es farien en diferents països del món, on en general les mobilitzacions no s'havien estès tant.

A més, deu dies abans d'aquesta reunió del G-20 vaig escriure un article sobre aquest tema, titulat: «Aquest 15 de novembre el G-20 decidirà per tots i totes. Aquesta és la seva democràcia».

Hi deia, entre altres coses:

«Els vint caps d'estat presents tampoc no parlaran en nom de la població dels seus països, ni tan sols d'aquells que en el seu dia els van votar, ja que els acords als quals arribin en la cimera no formaven part de cap dels seus programes polítics. Tot i això, a cap d'ells no li haurà passat pel cap de sotmetre les seves propostes a referèndum i ni de lluny a la cimera es parlarà de sotmetre els seus acords a un referèndum de la població d'aquests vint països i, ni molt menys, de la població mundial.

»Així doncs, en nom de qui decidiran realment Bush (president en funcions), Sarkozy, Merkel, Lula i companyia? Podem pensar que ho faran en nom seu i dels seus assessors. En representació de les estructures burocràtiques de govern que manen, i veient les decisions que prenen segurament estarem d'acord que en molts casos ho faran

en nom dels mateixos poders financers que han causat la crisi o de les principals empreses transnacionals.

»Les injustes decisions econòmiques dels governs a favor dels bancs i en contra de la majoria de la gent que hauran precedit la cimera durant les darreres setmanes, juntament amb el seu procediment antidemocràtic, estan despertant sortosament respostes múltiples entre la societat civil que anuncien unes mobilitzacions que s'esperen massives [...].

»Aquestes mobilitzacions són un inici i caldrà anar molt més enllà perquè des de la societat civil puguem ser protagonistes del nostre propi futur. No n'hi haurà prou a manifestar-se, caldran accions sostingudes, de desobediència, boicot i no-col·laboració amb el sistema financer. No n'hi haurà prou amb l'acció contra el sistema, caldrà plantejar i sobretot construir des de ja alternatives de societat, amb les quals mostrem que es pot viure sense creixement econòmic i sense bancs.

»Des del web *www.17-s.info* estem fent i farem tota la difusió que puguem d'aquestes mobilitzacions i participarem a promoure accions que ens facin avançar, ara més que mai, cap a una altra societat basada en la justícia social i ecològica.

»Vull recordar per acabar un lema que va moure centenars de milers de persones el 2002 en la campanya contra l'Europa del capital i la guerra, i que segueix plenament vigent: Perquè som milions i el planeta no és vostre!»

Aquest article va tenir prou difusió i va fer que alguns mitjans digitals citessin paraules meves quan parlaven de la resposta social a la crisi. Les mobilitzacions van tenir un seguiment irregular, tot i que a Barcelona, Madrid, Washington, Zuric i Reykjavík (l'Estat islandès havia fet fallida) es van mobilitzar milers de persones. El dia 17 de novembre apareixia a *Público* una entrevista meva en què Magda Bandera em preguntava en relació amb la cimera, la crisi i les mobilitzacions. Aquest fet era interessant perquè se'm començava a agafar de referent no ja en concret per la meva acció insubmisa i el

17-S sinó també per a altres temes d'actualitat que s'hi relacionaven. De fet, diversos mitjans de comunicació alternatius m'han demanat articles concrets o periòdics les darreres setmanes. Entre els quals, *Diagonal*, *El Viejo Topo*, *Polémica*, *llibertat.cat* i *decrecimiento.info*.

La campanya per a la vaga d'usuaris i usuàries de bancs l'havíem posat en marxa ja oficialment el 12 de novembre, obrint les preinscripcions i difonent-les per la llista de correu que unes setmanes abans havíem creat amb totes les persones que havien ajudat a distribuir la publicació *CRISI* i les que s'havien registrat al web. Tota la informació d'aquest tema des de llavors, l'hem anat afegint almenys en català, castellà i anglès. En anglès ens costa més seguir el ritme, però tenim un nucli prou actiu als Estats Units que col·labora amb nosaltres i que ha creat el web *www.bankstrike.net*.

EL TREBALL CONSTANT EN LES PROPOSTES ALTERNATIVES

Els primers dies de campanya s'hi va inscriure molta gent de la que va visitant el nostre web. Hi havia molts perfils diferents: activistes, solidaris, persones molt endeutades, gent que porta molt de temps en llista de morosos, etc. Hi havia molta feina per endavant. A més, d'altra banda, no volíem que la proposta es veiés com una acció de caràcter «destructiu» o com una acció que un cop feta no sabíem on ens portaria. Molta gent té por del que pugui passar si fan fallida els bancs, és una por que el sistema dominant ha sabut posar molt bé en els nostres cossos i en les nostres ments, i sabíem que tenim molta feina per endavant per demostrar, amb propostes molt clares i experiències pilot, que podem viure molt millor sense bancs i no en un hipotètic sistema alternatiu sinó ara i aquí, organitzar-nos als barris o a les nostres comunitats.

Per això, en el text de metodologia de la campanya, hi havíem escrit el següent:

«Atès que les persones participants, especialment les que deixen de pagar deutes i tenen habitatges embargables, assumeixen un risc personal, la manera que tindrem com a col·lectiu de vaguistes per superar aquest risc és la solidaritat i el suport mutu. A tothom que s'apunti a participar se li demana que pugui ser solidari. Així doncs, entre totes les persones participants crearem una xarxa de suport interpersonal per assegurar que a ningú li falti sostre ni un plat a taula. Més enllà d'això, la vaga mateixa pretén incentivar la posada en marxa de les alternatives de societat. Demostrar que es pot viure bé, i de fet millor, sense bancs, serà un dels objectius principals de la campanya. D'aquesta manera retirar els diners del banc es convertirà en un pas per reforçar les alternatives, amb la possibilitat d'invertir diners en aquestes i deixar de pagar els deutes podrà ser una manera d'implicar-se en solucions comunitàries per tenir cobertes les necessitats bàsiques.»

Per promoure aquestes alternatives, als fòrums del web hi havíem anat afegint, ordenades per temes, totes les propostes concretes que apareixien en l'article sobre els moviments socials de la publicació *CRISI*, entre aquestes les propostes de banca ètica, que havien de ser unes de les principals opcions que es promoguessin en la campanya.

Per fer un resum de la situació d'aquestes alternatives financeres, dèiem això:

«Completem la informació: Podeu contactar amb coop57 a <http://www.coop57.coop> (s'hi poden deixar els estalvis, però no obrir comptes corrents; no és un banc i per això és molt recomanable per als estalvis, també). Té presència a Catalunya, Aragó, Madrid i Andalusia. És un projecte cooperatiu.

»Podeu contactar amb Fiare a <http://www.projectefiare.cat> (s'hi poden deixar els estalvis, però no obrir comptes corrents; és un projecte de banc, però mentrestant funciona com a agent de la Banca Popolare Etica Italiana). Té presència a Euskadi, Navarra, Catalunya i Madrid. És un projecte cooperatiu.

»Per obrir comptes corrents, actualment l'única opció ètica a l'Estat espanyol és Triodos Bank. <http://www.triodos.es> té oficina a Madrid i Barcelona, i opera per Internet i per telèfon a tot l'Estat. És un banc ètic, amb capital privat i públic holandès, que es considera ètic perquè el seu finançament va destinat a projectes socials, ambientals i culturals.

»Es pot trobar més informació d'altres projectes de finançament ètic en l'àmbit català, més minoritaris, a <http://www.fets.org>, Associació pel finançament ètic i solidari.

»Es pot trobar també informació d'altres projectes similars a la resta de l'Estat a la "red rufas": http://www.economiasolidaria.org/redes/red_rufas.»

Dies després vam crear un fòrum expressament per tal que els usuaris del web aportessin noves idees i propostes. Aquest fòrum el presentàvem així:

«Pluja d'idees: Pensem que estaria bé que entre tothom començéssim a fer un llistat-pluja d'idees sobre projectes concrets o alternatives col·lectives. Fins i tot aquelles coses que en un principi poden semblar d'allò més ridícul o potser massa difícils poden "inspirar" idees en altra gent que pot donar forma a la idea original i, així, poden sortir projectes molt concrets i assolibles!»

EL COOPERATIVISME

D'entre les propostes que anaven sortint, al cap d'uns dies van agafar força algunes relacionades sobretot amb la creació de cooperatives. La cooperativa és una forma jurídica d'empresa que permet aplicar la democràcia econòmica, és a dir, una persona un vot, per molt que unes persones tinguin més capital aportat que d'altres. En l'àmbit dels moviments socials, sovint s'anomena cooperatives a totes les formes d'organització assembleàries i participatives per

gestionar una activitat econòmica col·lectivitzada. Per exemple, les cooperatives de consum ecològic són aquells col·lectius en què un nombre d'unitats familiars, que oscil·la entre una dotzena i un centenar, s'ajunta per realitzar compres col·lectives a pagesos de producció local i ecològica. La base de la feina acostuma a ser voluntària, tot i que també hi ha models mixtos amb la professionalització que permeten ampliar el nombre de participants i ser-ne part encara que no disposis de prou temps per col·laborar-hi activament.

Cercant i investigant sobre les idees cooperatives, vaig arribar primer a pensar en aquest model aplicat a l'habitatge, és a dir, en les cooperatives d'habitatge de cessió d'ús.

«En l'àmbit de l'habitatge proposo com a projecte estratègic la creació de cooperatives d'habitatge d'ús, on els participants són inquilins i alhora socis de la cooperativa que és propietària de l'habitatge. Aquesta idea, que avorta l'especulació, segueix el model escandinau "andel". Ara és una bona oportunitat per generalitzar aquesta proposta perquè amb uns pocs càlculs qualsevol persona hipotecada podrà adonar-se que deixant de pagar la seva hipoteca i apostant per aquest model, podrà augmentar a mitjà termini el seu benestar i seguretat, i disminuir les seves necessitats econòmiques.

»Aquest model de cooperativa d'habitatge a més de per a l'accés a l'habitatge és important per totes les relacions comunitàries que pot comportar, ja que es poden generar tasques, espais i usos comuns que a més ajudin a reduir l'impacte ecològic de la nostra forma de vida. Es tracta de realitzar una expropiació ciutadana de la propietat capitalista per convertir-la en propietat col·lectiva, i la cooperativa d'ús és una manera legal de fer-la que pot complementar-se amb les accions de desobediència civil tipus okupacions que ja coneixem.

»Serà interessant calcular també, ara que les hipoteques afecten habitatges que s'estan devaluant, com deixar-les de pagar i apostar per aquest model pot fer que una família tingui dret per a tota la vida a tenir un habitatge digne, sense endeutar-se i a una quota bastant més baixa del que costa un lloguer.

»Així doncs, penso que aquesta proposta és molt complementària amb la vaga d'usuari@s de bancs, ja que les persones que per voluntat o necessitat passen a ser moroses, es podran implicar en la cooperativa, ja que les seves aportacions al capital social no són embargables i en canvi es poden retornar si es donen de baixa de la cooperativa. Aquest model antiespeculatiu de cooperatives d'ús és incipient a l'Estat espanyol, on ja ho està popularitzant l'associació Sostre Cívic, però és massiu en altres països com Suècia, Dinamarca i l'Uruguai. Algunes d'aquestes són a la vegada models de cohabitatge (*cohousing*), que emfasitzen les relacions comunitàries entre els veïns i per tant són doblement interessants. Tinc ganes d'anar construint una proposta sòlida sobre aquest tema, en temps de crisi. Algú s'hi apunta?»

De seguida de pensar en aquesta idea, vam veure que hi podíem tenir la solució per motivar la gent a deixar de pagar les seves hipoteques, ja que si els números demostraven que era més viable, per viure en condicions, deixar de perdre diners en una casa que no seria teva fins d'aquí a trenta o quaranta anys i dedicar-los a tenir pagat un sostre en cinc anys, participant d'un projecte col·lectiu, molta gent s'hi podria entusiasmar. El fet de trobar la solució en l'àmbit del cooperativisme va ser una gran troballa que va començar a dotar de forma tot aquest sistema de propostes.

Investigant amb aquesta idea al cap, per acabar de donar-li forma, havia vist en uns estatuts antics que «el capital social aportat a una cooperativa no és embargable». Això em va emocionar, perquè podíem estar davant d'una pedra de toc important, però abans de fer volar coloms ho havia preguntat al Col·lectiu Ronda, que unes setmanes més tard em confirmaria «que l'aportació social a la cooperativa no seria embargable; sí que ho serien els excedents de la cooperativa si es generen, i els acomptes laborals (en cooperatives de treball) en les mateixes proporcions que els sous».

Després jo mateix comprovaria que la mateixa Llei de cooperatives ho té en compte realment d'aquesta manera.

UNA COMUNITAT DE MOROSOS PER APRENDRE I DONAR-NOS SUPORT

A aquest col·lectiu d'advocats no solament els demanaria sobre aquest tema sinó sobre tants d'altres, per poder fer una bona llista de preguntes i respostes freqüents sobre el no-pagament de deutes. La informació que es donava era la necessària per poder deixar de pagar deutes de manera voluntària i activista però aquestes respostes servien també per a la «comunitat de morosos», persones que ja no tenien res a perdre a provar un altre model que les ajudés a solucionar els seus problemes reals. Des que havíem obert el fòrum al web, aquest s'havia omplert de comentaris de persones que, afectades per la crisi o altres circumstàncies, abocaven els seus dubtes sobre els deutes i les relacions amb entitats financeres, preguntes que jo i cada vegada més alguna altra persona voluntariosa miràvem de respondre.

Quan en la crida de les pàgines centrals de la publicació *CRISI* ja havia deixat anar la idea de la creació d'un sindicat de morosos, ja se m'havia acudit el potencial transformador que podia tenir aquest col·lectiu si s'unia, si deixava de sentir-se malament de manera individual i veia que hi havia moltes persones en situacions semblants amb les quals podien buscar solucions conjuntes. Una persona que queda a deure amb un banc queda exclosa de manera involuntària del sistema consumista que precisament des de molts àmbits estem tractant de transformar. Aquesta persona ja no pot demanar més crèdits, no pot pagar a terminis en uns grans magatzems, no pot tenir propietats al seu nom i si té una nòmina l'hi embarguen, encara que si aquesta no és molt alta, només en una quantitat petita. Es tracta, doncs, d'una persona que té ben poc a perdre i que en haver estat sovint una derrotada del sistema, està predisposada a veure-li els problemes. A l'estiu del 2008 ja hi havia 2,5 milions de morosos a l'Estat espanyol i ara la xifra es deu haver disparat, malgrat que això no ocupi la portada dels mitjans de comunicació com ho fan les xifres de l'atur. Encara que sovint les persones aturades i les moroses

coincideixen, com a persona aturada es lluita per l'oportunitat de «reinclusió laboral» i per tant hi ha altres opcions a banda de l'exclusió total, tot i que aquestes opcions siguin especialment complicades en una recessió com la que estem vivint. En canvi, com a persona morosa, l'opció de restablir el total del seu deute no és una opció desitjada sinó un mal tràngol que si es pogués evitar s'evitaria.

Pensant que les alternatives que planteja el moviment pel decreixement i molts altres moviments afins, que van en la línia de sortir del sistema i crear ara i aquí una altra manera de viure, quin públic millor per sumar-se a aquesta alternativa que les persones que ja estan sent abocades cap enfora pel sistema capitalista mateix?

En aquests mesos el web de 17-S s'estava convertint en el principal punt de trobada per a la comunitat de persones moroses i sovint embargades de l'Estat espanyol i ara, amb les darreres troballes en relació amb els avantatges legals del cooperativisme, estava davant la quadratura del cercle per construir una proposta integral que anés en la direcció d'aportar solucions pràctiques als problemes reals de les persones. Calia, però, donar més forma encara a la proposta i per això em vaig posar a llegir la Llei de cooperatives de l'Estat espanyol a veure si m'inspirava en aquesta concreció de la proposta. Allà, el que em va cridar l'atenció és que apareixia la «cooperativa integral», que es defineix com qualsevol cooperativa que integri en el seu si més d'un objecte cooperatiu, és a dir, per exemple, que si una cooperativa d'habitatge és alhora cooperativa de serveis, en realitat s'ha d'anomenar i és una cooperativa integral. Aquest nom sonava molt bé i em semblava molt adequat a la idea que tenia al cap, ja que feia pensar a cooperativitzar els diferents aspectes de la vida, és a dir, a transformar-la per complet.

Al mateix temps en què tenien lloc les nostres investigacions, el web s'havia anat omplint de recursos adequats per a tothom que volgués participar en la vaga de bancs en qualsevol de les seves formes. Entre aquests, vam afegir dos quadres de les opcions ètiques en les quals estalviar, organitzat per projectes, el primer, i per territoris, el segon.

Més endavant hi vam afegir una informació detallada de les opcions alternatives per a comptes corrents. Aquesta és potser la qüestió pendent en la banca ètica, ja que cal una estructura ja molt gran per poder oferir targeta de dèbit des d'on accedir a líquid en qualsevol caixer i, a sobre, es necessita l'acord amb una de les xarxes de caixers existents a l'Estat, que evidentment estan en mans capitalistes. Ara mateix, mentre escric aquestes línies, la banca ètica Triodos ja porta gairebé un any oferint targeta de crèdit, tot i que cal un dipòsit de 1.200 euros per poder-la tenir. La seva targeta de dèbit està aprovada pels òrgans de decisió del banc però necessita l'autorització de la xarxa 4B. D'altra banda, el projecte de Fiare per a una cooperativa de crèdit ètica encara no permet comptes corrents però preveu poder-ho fer en el període d'un any, a partir de quan començarien el procés de petició de targetes. Aquesta serà una opció molt interessant quan reïxi perquè el projecte disposa de la participació de diverses organitzacions del món del cooperativisme i dels moviments socials.

Mentre aquesta alternativa ètica no es completa, des del web hem recomanat les cooperatives de crèdit, que són habitualment caixes rurals o caixes de col·legis professionals, com a segon compte des d'on fer-se transferències si tenim diners en una banca ètica, per poder accedir a líquid.

A final de desembre vaig escriure un article que ordenava moltes d'aquestes idees per començar a dibuixar una visió global dels diferents elements de transformació que des del col·lectiu Crisi estàvem treballant. El resultat és el que copiem aquí, ja que resumeix tot aquest procés reflexiu i proposicional que ha anat evolucionant en els darrers mesos:

Construïm una alternativa col·lectiva al capitalisme: Integrant activisme i necessitat en els barris

«Si hi ha una solució comuna per a tots els col·lectius afectats per la crisi que sigui alhora un pas cap a una alternativa de societat, aquesta

passa per l'organització col·lectiva en l'àmbit veïnal i comunitari. Reforçar les relacions comunitàries és un mitjà contra la precarietat vital i alhora una finalitat en si mateixa. Tornar a la comunitat és un dels referents bàsics del moviment pel decreixement ja que qui aprèn a compartir i a moure's en un entorn solidari, s'adona que el consumisme ha estat una pràctica sense sentit que va crear addicció quan vam oblidar que els llaços socials no tenen preu. En canvi, la generació d'espais i béns compartits ajudarà a reduir l'impacte ecològic de la nostra presència a la terra alhora que farà augmentar la nostra qualitat de vida.

»En aquest context les cooperatives em semblen el mètode legal idoni per agregar voluntats a una pràctica postcapitalista que faci abandonar la propietat privada en bé de la col·lectivitat. A més aquesta forma jurídica ens permet al mateix temps construir economies col·lectives i autogestionàries i protegir-nos dels embargaments dels bancs i dels estats, aquests últims cada vegada més incisius amb la pràctica de les penes multa com a forma de repressió.

»El retrobament entre els veïns als seus barris hauria de servir per potenciar, en àmplies capes de població, l'autogestió de les seves necessitats. Com a membres d'una cooperativa en què cadascú aporti la seva professió, ofici, habilitat o simplement el seu temps, poden posar en comú productes i serveis entre els associats cobrint comunitàriament part de les seves necessitats i alhora vendre'ls cap enfora per poder adquirir els ingressos que els permetin cobrir les despeses monetàries del seu dia a dia. Aquest espai de socialització també pot servir per trencar amb les relacions verticals i mercantils que han marcat en el capitalisme actual l'accés a necessitats bàsiques com l'educació i la salut; i que entre tots puguem posar en comú la pràctica d'aprendre a aprendre, per així poder autogestionar la nostra vida quotidiana.

*»Cooperatives per a l'autogestió i assemblees
per a l'autoorganització*

»Crec que la forma de cooperativa adequada per donar un marc legal a qui ho vulgui o ho necessiti dins de la comunitat seria una cooperativa que fos al mateix temps de serveis i de consum. Aquesta cooperativa la podem anomenar cooperativa integral.

Com a cooperativa se li podria aportar diners i patrimoni personal al capital social, sense cap risc que fos embargat i essent recuperable per cada soci en qualsevol moment. La part de serveis serviria per donar un suport legal als treballs d'aquells membres que tinguessin clients que necessitessin factura i al mateix temps serviria per als intercanvis econòmics que es precisessin entre els membres. La forma de cooperativa de consum permetria participar a qualsevol persona de la comunitat per oferir serveis, i així la cooperativa també permetria fer compres col·lectives de qualsevol tipus i serviria com un mitjà d'autoorganització i estalvi en les compres que haguessin de venir fora de la comunitat.

»Les cooperatives són un element important per organitzar-se però no l'únic. Per construir una alternativa col·lectiva al sistema actual, qualsevol persona, col·lectiu o grup d'amics que pogués estar interessat a ser part d'aquest procés podria ser necessari i és important disposar d'ells. Necessitem establir mecanismes de comunicació estables entre tots i espais de trobada, com podrien ser les assemblees de barri.

»Què haig d'explicar de les assemblees de barri? Exemples com l'Argentina i ara Grècia ens demostren que aquestes són un dels elements primogenits d'un intent revolucionari. Però per marcar la diferència, l'element de les cooperatives comunitàries és clau ja que és autogestionant l'activitat econòmica i cobrint les nostres necessitats com podem ser forts per començar un procés sostingut de llarg abast. Fa uns mesos vaig redactar un projecte per a la creació d'una xarxa de grups d'afinitat, aquest seria el moment de portar-la a terme!

»En un ambient de crisi, la situació d'indignació social pot dur a

fer que algun fet concret, injust i desgraciat, com va ocórrer recentment a Grècia amb l'assassinat d'Alexis o a la fi del 2001 amb el «corralito» argentí, porti a la mobilització popular per confrontar el poder. Si això passa, tot el treball que hàgim fet prèviament de construcció d'alternatives servirà per a aquest moment, ja que la història ens ha demostrat que l'espontaneïtat té un límit i que si la mobilització no se sap combinar amb l'autogestió, l'espurna finalment s'apaga. Però l'autogestió econòmica necessita temps. L'autoorganització als barris que puguem anar avançant pot ser molt important per a aquest moment i fins i tot si passen els mesos i ja ens hem anat organitzant i encara no ha saltat l'espurna, podríem provocar-la nosaltres si pensem que estem preparats per estendre la rebel·lió col·lectiva.

»Com comencem? Cap a un cens de persones, col·lectius i grups d'afinitat!

»Per veure qui som i poder entrar en contacte, en primer lloc comptem-nos! Podem aprofitar aquest web i la difusió que farem a través de la nova publicació massiva del 17 de març per preparar un cens de persones, col·lectius i grups d'afinitat que puguin estar interessats a ser part de l'alternativa. A partir d'un formulari detallat en què la gent es pugui inscriure com a individu, com a grup o col·lectiu i en el qual cada inscrit pugui concretar el seu interès (cobrir necessitats, produir, organitzar-se, comunicar-se, prendre el carrer, etc.) ja podríem començar a funcionar.

»Dins dels inscrits i a través de les mateixes preguntes del formulari es recapta informació de qui es veu amb capacitat, motivació i temps per dinamitzar alguna de les iniciatives al seu barri o poble. La proposta serveix tant per a l'àmbit urbà com per al rural: tant val una ciutat com una vall!

El formulari es converteix en una base de dades que de manera molt senzilla ens permet, a mesura que hi hagi prou gent d'un mateix

territori, posar en contacte la gent del mateix barri o poble que comparteixi interessos i on hagi persones amatents a dedicar el temps a organitzar les propostes que surtin. A partir d'aquí podran utilitzar les eines d'Internet (l·listes, fòrums locals, xarxa social) i també les trobades físiques per començar a organitzar-se en cooperatives i en assemblees.

»*Interrelacions amb altres projectes*

»Aquesta proposta forma part de l'estratègia d'aquest web per aprofitar l'oportunitat de la crisi i està relacionada amb altres propostes i iniciatives que apareixen als fòrums d'alternatives econòmiques i de vida i especialment també en l'apartat de pluja d'idees i projectes concrets.

»Els activistes socials del moviment pel decreixement i d'altres moviments anticapitalistes que també defensen organitzar-se a escala local, tindran una oportunitat per aportar la seva motivació i les seves energies al canvi col·lectiu. Els molts projectes que estan desenvolupant aquests col·lectius seran importants en aquest procés. Les persones que coneixen bé tecnologies i sabers per a l'autogestió en qualsevol aspecte necessari de la vida, les podran compartir i estendre a les noves companyes i companys. Els nous deutors participants en la vaga d'usuàries i usuaris de bancs, així com les persones en atur, tindran una alternativa per poder mantenir/recuperar la seva aportació productiva a la societat sense ser embargades i ara, a més, sense ser manades per un cap. Les persones moroses podran combinar les cooperatives integrals i la proposta de cooperatives d'habitatge de cessió d'ús per poder recuperar una vida amb tota la dignitat i estant fora del sistema financer i sense cedir al seu xantatge. Com ells, molts altres col·lectius també poden tenir molt millor cabuda en aquesta proposta que la que els brinda el sistema, ja que les relacions comunitàries basades en la solidaritat i el suport mutu podran donar millor proposta a les seves necessitats que el mercat capitalista i l'Estat, especialment ara en moments de crisi.

»I per difondre tota aquesta proposta integral d'alternativa col·lectiva al capitalisme, disposem de la seva difusió massiva mitjançant la publicació del 17 de març!

»Organitzar-nos ens beneficia a tots; hi anem?»

Tal com heu llegit, a través de tot aquest procés de generació de propostes també anava sorgint la idea ferma de fer arribar a la ciutadania una nova publicació massiva aprofitant la data de la meva tornada, el 17 de març, que havia anat agafant forma com a nou dia D, com ja us he explicat al final del capítol anterior. A final de desembre l'hem presentat públicament al web.

En aquesta ocasió, per crear un equip de treball hem fet una crida i han anat sortint persones disposades a dedicar-hi el seu temps. En paral·lel, hem obert el fòrum perquè s'hi facin aportacions d'idees en relació amb els continguts. Aquest cop intentarem fer una versió en català com l'anterior, però a més una versió en castellà per a tothom que parla i entén aquesta llengua, obrint la distribució a tot l'Estat espanyol i fins i tot, i de manera molt més minoritària, a alguns indrets de l'Amèrica Llatina. Si no hi ha cap imprevist, quan estigueu llegint aquest llibre, aquesta publicació ja serà una realitat.

I DESPRÉS DEL 17-M, QUÈ?

Lector o lectora, quan estiguis llegint aquest text, jo estaré vivint de nou a Catalunya. A partir de la meva presència pública, es podria obrir un procés judicial en contra meu. Ara mateix no és segur, és només una possibilitat. A final de novembre em vaig assabentar que les quatre primeres causes penals en contra meu han estat arxivades provisionalment. Ho feia públic i ho explicava el 18 de desembre en un comunicat:

«Escriu per informar-vos en primer lloc de quina és la meva situació legal a tres mesos des que vaig fer pública la meva acció d'in-submissió financera.

»A data actual, el jutjat d'instrucció núm. 29 de Barcelona ha rebut quatre denúncies penals en contra meu, que m'han fet les entitats següents: la Caixa, Bancaja, Caixa Sabadell i Bankpime.

»L'actuació del jutge davant d'aquest sumari ha estat l'arxiu provisional del cas. La causa d'aquest arxiu no ha transcendit però tot indica que amb l'argument que sóc fora del país, el jutge ha preferit arxivar les causes almenys fins que torni, en lloc de citar-me a declarar i haver-me de posar en cerca, amb l'impacte mediàtic que això probablement tindria.

»Per reobrir el cas caldria en tot cas que alguna d'aquestes entitats que m'acusen o el fiscal de l'Estat ho reclamés.

»No tenim informació de la resta de les divuit denúncies penals, l'existència de les quals van declarar els mossos d'esquadra davant la premsa el 17 d'octubre passat, però en tot cas segons el meu advocat el més probable és que, si n'arriben més, es passin al mateix jutge i siguin arxivades en les mateixes condicions que les anteriors.

»L'arxiu provisional del cas i la falta d'informació als mitjans de comunicació són dues noves mostres del silenciament oficial que interessa que es mantingui sobre la meua acció. Com a resposta a aquest silenciament, vull demanar-vos que us poseu a l'agenda la data del 17 de març, sis mesos després del 17-S i quinze dies abans de la segona cimera del G-20, quan serà un bon moment per tornar a casa i defensar la meua llibertat.»

Pocs dies després de transmetre aquest comunicat des del col·lectiu Crisi, confirmàvem la declaració d'aquesta data com a nou dia D.

«Des del col·lectiu Crisi fem pública la intenció d'editar una nova publicació massiva per al 17 de març, coincidint amb el retorn de l'Enric. Així com la publicació *CRISI* del 17 de setembre va prioritzar la denúncia de la banca i la contextualització de la crisi sistèmica actual, aquesta nova edició volem que estigui més centrada en propostes concretes d'acció que puguem fer a la gent que vulgui començar a fer

passos per canviar la seva manera de viure i ser més lliures en relació amb el poder financer i polític. Una publicació, en resum, per aprofitar l'oportunitat de transformació que significa la crisi.»

Fins aquí l'evolució de les propostes en el moment del tancament d'aquest llibre. Podeu estar atents al web <http://www.17-s.info> perquè aquestes alternatives estan en contínua evolució i segur que n'hi haurà més de noves amb el temps.

JUDICI POPULAR A LA BANCA

Des que vaig decidir tirar endavant la meva acció d'insubmissió bancària tan pensada, un dels temes que m'ha anat rondant pel cap és de cercar algun element legal que, si s'arribava a un suposat judici, pogués donar-me la raó també en l'àmbit legal en aquest afer. Ja no solament per evitar-me una pena de presó, sinó sobretot també per crear jurisprudència, és a dir, per tal que hi hagués un precedent que demostrés que la forma com la banca actua, amb els seus privilegis en la creació de diner i la cadena de xantatges que es fan a les persones que cauen en les cadenes del crèdit i del pagament d'interessos, no només és il·legítima sinó que a més és il·legal. No pot ser que això meu sigui legal, pensava, perquè no hauran tingut la vergonya d'aprovar-ho en un paper de llei i, en canvi, ignorar-ho totalment a la pràctica...

En el fòrum de 17-s.info hi vaig escriure aquestes curiositats per veure si es podien investigar més a fons:

«Obro aquest tema per compartir unes reflexions i si algú es vol animar, muntar un petit equip de treball per denunciar els bancs (tots en general) perquè s'apropien il·legalment de les propietats dels altres a través dels embargaments, entre altres proeses.

»La qüestió és que:

»—Si la funció dels bancs privats és crear diners a través de crèdits, gràcies al fet que el banc central els ha dotat d'uns privilegis a

través d'un reglament que fa que siguin les úniques entitats que poden prestar uns diners que no tenen.

»—Si és una constitució “democràtica” d'un estat la que ha donat al mateix temps permís a un banc central per gestionar aquests privilegis bancaris.

»—Si els bancs ja fan els seus beneficis amb els interessos i les comissions i, en canvi, el capital retornat d'un préstec igualment desapareix com a diner.

»Com és que quan algú no pot pagar un préstec, el banc és qui es pot quedar la seva propietat o part de la seva nòmina?

»No hauria de passar a ser titularitat pública (és a dir, de tothom) aquesta propietat embargada, atès que en última instància ha estat l'estat (tothom!) qui ha fet que un banc tingui aquesta funció?

»Es tractaria de cercar en les lleis espanyoles i europees més informació amb l'objectiu d'investigar si podríem constituir una acusació popular a la banca per apropiació de béns, basant-se en el fet que els contractes hipotecaris i de préstec es recolzen en la mentida que els bancs deixen uns diners que són seus.»

LA MEVA ACCIÓ ÉS LEGAL?

Ara mateix hi ha tres companys advocats investigant sobre aquest tema i encara n'espero la seva valoració. Entretant, mai no m'he estat d'investigar pel meu compte i arran d'aquesta mena de «consultoria gratuïta per a problemes de deutes» que s'ha generat al web, encara m'he avesat més a buscar informació. Així, he descobert encara més coses que em podrien ajudar a constituir la defensa mateixa de la meva acció. He estat llegint-me detingudament els principis generals que regulen el codi penal de l'Estat espanyol, que vulguem o no és el document que ens relaciona amb els òrgans judicials i repressius que es posen en les nostres vides.

En el codi penal hi he trobat un apartat que m'ha fet pensar molt, i és el següent:

«CAPÍTOL II

»De les causes que eximeixen de la responsabilitat criminal

»Article 20 del codi penal:

»Estan exempts de responsabilitat criminal:

»5è. El qui, en estat de necessitat, per evitar un mal propi o aliè, lesioni un bé jurídic d'una altra persona o infringeixi un deure, sempre que hi concorrin els requisits següents:

»Primer. Que el mal causat no sigui més gran que el que es tracta d'evitar.

»Segon. Que la situació de necessitat no hagi estat provocada intencionadament pel subjecte.

»Tercer. Que el necessitat no tingui, pel seu ofici o càrrec, obligació de sacrificar-se.

»7è. El qui actuï en compliment d'un deure o en l'exercici legítim d'un dret, ofici o càrrec.

»En els supòsits dels tres primers números s'han d'aplicar, si escau, les mesures de seguretat previstes en aquest Codi.»

Vol dir això que, fins i tot la llei em dóna la raó i que la meua acció, a més de ser ètica i legítima, és també completament legal?

Crec que, en general, a més de buscar informació legal de la banca en relació amb els contractes de crèdit, pot ser també molt interessant i allisonador recuperar aquells preceptes de sentit comú que alguna vegada, en un món no tan desorientat de principis com el que ens governa avui, alguna colla de juristes van deixar escrit en aquest codi.

Penso que en aquest llibre, així com en la publicació *CRISI*, ha quedat ben demostrat que he actuat com ho he fet per un estat de necessitat aliè, el de la societat i les futures generacions. També he actuat per al compliment d'un deure, el deure de fer el que estigui al

meu abast com a activista social i com a persona per sensibilitzar sobre els aspectes més crítics del nostre present.

Així doncs, aquests dos conceptes, el d'«estat de necessitat» i el de «compliment d'un deure» es poden convertir en una nova eina per a l'acció solidària per desobeir la banca i la resta de poders dominants en la nostra societat, que moguts qui sap per quines ambicions o per quina falta d'autoestima, segueixen insistint a portar-nos a tots plegats pel camí de la catàstrofe ecològica, així com per la via de la precarietat vital i de la soledat i la competència en les relacions socials.

És el moment d'alçar-nos per complir el nostre deure com a persones, que és desobeir la banca, els governs i tothom que pretengui fer-nos continuar amb aquest sistema econòmic destructor de vides i de futurs. No és una utopia sinó una necessitat i una clara mostra de sentit comú i bona voluntat. Ens ho acceptin o no els jutges, el dret està de la nostra part, la natura i la humanitat sencera estan de la nostra part. Tal com diem a l'inici del capítol, hem de ser partícips del canvi si realment volem ser lliures i apostar per una forma de vida diferent de la que tant critiquem o que tan poc ens agrada. Hem d'aconseguir vèncer la por, ser actors vius i amatents de les nostres vides intenses, actuar en la direcció que volem i ser nosaltres mateixos el canvi que volem veure en el món.

DESTINACIÓ DELS INGRESSOS DEL LLIBRE

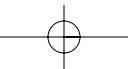
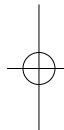
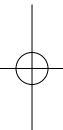
Com a autor d'aquest llibre he signat un contracte amb l'editorial Ara Llibres, pel qual renuncio a la remuneració econòmica dels meus drets d'autor amb la condició que el 10% del preu de venda de cada llibre a partir de l'exemplar venut número 1.228 vagin als projectes del col·lectiu Crisi, ingressos que seran gestionats col·lectivament per les persones que hi participen, perquè puguin posar el seu gra de sorra a fer que totes les iniciatives que s'han explicat en aquest capítol i les que segueixin sorgint puguin tirar endavant.

D'altra banda, el 10% dels beneficis de cada exemplar venut fins al número 1.227 serviran per remunerar la tasca que ha fet possible que ara tingueu aquest llibre entre les mans.

Així, els bancs tampoc no em podran embargar aquests ingressos, perquè no en tindrè.

Aquest acord serà extensible a totes les traduccions i edicions que se'n facin, en les quals des del primer exemplar venut, aquest 10% anirà als projectes de transformació social que s'escullin en cada moment. En el cas hipotètic que el col·lectiu Crisi deixés d'estar actiu, s'escolliria un altre projecte que hi compartís objectius.

D'aquesta manera la publicació d'aquest llibre compleix també amb els tres objectius fonamentals que van fer-me tirar endavant la meva acció: denunciar el sistema actual, inspirar noves accions i finançar els moviments socials. No podria fer-ho d'una altra manera perquè donar exemple és la millor manera de promoure una altra manera de fer i de viure. Siguem el canvi que volem.

ANNEX

JO VAIG CONÈIXER L'ENRIC DURAN

<http://www.ventdcabylia.com/2008/09/jo-vaig-conixer-lenric-duran.html>

Al pas meteòric que du, eixe hauria de ser el titular: «Jo vaig conèixer l'Enric Duran». 32 anys i acaba de fer una de les accions antisistema més audaces dels darrers temps: ha expropiat 492.000 euros a 39 entitats bancàries mitjançant 68 crèdits que li han concedit i que no pensa tornar, conscientment, com a acte de desobediència civil per qüestionar la injustícia del sistema creditici i financer promogut pels bancs. Ho conta a la revista *CRISI*, feta *ad hoc* amb una tirada de 200.000 exemplars; n'explica les raons, el procediment i el perquè de la injustícia de la banca. Ara, davant la més que previsible amenaça de ser acusat d'estafa i resultar condemnat a una pena d'entre tres i nou anys de presó, ha anunciat que procedirà a la seua «desaparició física».

I davant d'esta desaparició sonada l'únic que puc dir en el terreny personal és que, com moltíssima altra gent, «el vaig conèixer». Era l'època, fa ja vuit anys, de la consulta popular organitzada per la Xarxa Ciutadana per l'Abolició del Deute Extern —que posteriorment ha desembocat en l'Observatori del Deute en la Globalització—, del viatge a Praga contra l'FMI i el BM, i de les Xarxes de Resistència Global, que a València es van materialitzar en l'MRG-Col·lectiu Pa amb Tomaca —perquè la primera acció va ser el re-

partiment de pa amb tomaca davant d'un McDonald's. Llavors vaig conèixer El Lokal (al Raval barcelonès), on distribueixen els interesantíssims llibres de Virus Editorial —especialment els de Ramón Fernández Durán— o la incansable revista *Illacrua*, i em vaig adonar que —almenys a Barcelona— existia tot un món de lluitadors antisistema, organitzats, valents i extraordinàriament fermes.

L'Enric freqüentava este món i almenys des de llavors ha estat un d'eixos lluitadors tenaços, impulsant desenes de projectes que tracten de construir un món diferent. No debades un dels lemes més recurrents d'eixe moviment alterglobalitzador ha estat i és «Un altre món és possible», més just i més solidari. Enric mai no se n'ha amagat i la policia secreta, eixa que va a les *manis* «disfressada» de manifestant, que assisteix a les xarrades «camuflada» de públic i que navega per Internet per assabentar-se'n del que fa l'«enemic», massa sap qui és. Ara, amb la seua acció ha donat la campanada pública, el que l'obligarà a ser un pròfug i allunyar-se una miqueta. Si més no, però, el seu atreviment mereix que ens informem sobre les seues raons i que siguem una mica més conscients de l'estructura de la societat en la qual vivim.

CRISI

<http://desdelilla.blogspot.com/2008/10/crisi.html>

Encara hi ha espais per a l'heroisme en aquesta mediocre societat. Això mateix vaig pensar en assabentar-me de la història del filantrop que ha finançat la publicació *CRISI*.

Els continguts de *CRISI*, que imiten les pàgines d'economia de qualsevol periòdic, peguen allà on fa mal, qüestionen el sinistre i fosc sistema econòmic vigent: el capitalisme. I el més curiós és que, malgrat trobar-nos-hi completament immersos, el seu funcionament ens és desconegut. Perquè, com rutllen realment els engranatges d'aquesta màquina de generar injustícia?

Aquesta publicació, en uns quants esbossos, prova d'aclarir aquest tèrbol assumpte. I ho fa amb un llenguatge ben comprensible, al contrari del que acostuma a passar amb la críptica informació financera. Així, analitza diversos vessants de l'actual crisi, basada en el sistema bancari internacional, l'exhauriment dels recursos energètics, la relació entre el capital i els mitjans, la crisi alimentària que ens atansa, les amistats perilloses entre el poder polític i econòmic, etc.

I a més, per no deslliurar-nos a un panorama apocalíptic sense solució, apunta als moviments socials i la resistència civil com a única alternativa a aquesta bogeria en la qual se'ns embarca des del naixement anomenada capitalisme. Potser és hora que els moviments socials es plantegen que només hi ha una via: la Revolució. El sistema no es pot reformar, si no tallem d'arrel la soca podrida, el nostre planeta, amb totes les seues criatures, està perdut. Així de clar. I els principals actors en aquesta pantomima són els bancs. Empreses que mai no corren cap risc, ja que els governs de torn correran a salvar els seus culs dels problemes que ells mateixos creen amb la seua salvatge especulació.

Diguem-ho alt i clar: els bancs ens roben. Amb allò que ens furten financen guerres, anihilen el medi ambient, paguen l'exploració, el genocidi, la fam, la corrupció de governs titella al Tercer Món... Juguen amb les nostres vides com un xiquet juga a aixafar formigues, jutjant que és una crueltat insignificant i necessària.

Per això, el més important darrere l'aparició de *CRISI* és la persona (o persones) que ha decidit desvetllar les contradiccions del sistema creditici defraudant uns 492.000 euros en crèdits a un bon grapat d'entitats de tot tipus. Ho ha fet conscientment i fent front a totes les conseqüències, i ha repartit gran part dels beneficis entre els moviments socials. A més, amb aquests diners s'ha finançat aquesta publicació, de la qual es repartiren gratuïtament uns 200.000 exemplars, quasi res...

En fi, la meua més sincera admiració per aquest Robin Hood modern. Em pose en peu i em reconcilie un poc més amb el nostre

país de *meninfots*, però que ha generat tants i tants romàntics valents i temeraris. El romanticisme no és ni més ni menys que la mostra més gran d'amor al proïsme que conec. Tot el meu respecte.

ENRIC DURAN

<http://ketanavadir.blogspot.com/2008/09/enric-duran.html>

Ja tenim aquí el nou Jérôme Kerviel català. Però amb la gràcia afegida que ho fa en actitud altruista i així com més nostrat.

Davant del *megacrack* financer que estem veient aquesta setmana, Enric Duran ha decidit cagar-se en els bancs a títol personal. A cop de Tippex, cinta adhesiva i molt de morro, ha dedicat part important del seu temps a estafar entitats de crèdit i ha demanat pasta a tort i a dret a la Caixa de Catalunya, el BBVA, el Banco Popular, el Santander, el Deutsche Bank i un impressionant etcètera de fins a 39 —TRENTA-NOU— entitats, fins a arribar a la colossal xifra de 492.000 euros.

I què ha fet amb la pasta el nostre venerat, enaltit i mai prou ben ponderat Robin Hood dels boscos? Una volta al món? Seixanta Porches Cayenne? No. Enric Duran ja n'ha vist de tots colors. Enric Duran ha editat una revista que es repartirà demà per tot Catalunya en la qual explica com ha perpetrat aquest engany de tanta importància i fa saber a tot el que se'l vulgui escoltar que no pensa tornar ni un euro. També fa notar, per qui no se n'havia adonat a aquestes altures, amb els Lehman Brothers morts i enterrats, que els bancs són una caca i que ja se'n poden anar a prendre pel sac. Amb els 360.000 euros que li han sobrat, ha agafat una maleta i s'ha fugat del país.

Enhorabona, Enric Duran. Et mereixes tots i cadascun dels 360.000 euros que t'has endut. Gaudeix-los abans que no t'engampin i acabis a Quatre Camins. Jo et vindré a veure amb una carmanyola de lassanya, i si la meva admiració segueix in crescendo, potser accediré a un vis-a-vis i tot.

UNA ESTAFA ANTISISTEMA

<http://oconnorabogados.wordpress.com/2008/09/17/una-estafa-antisistema/>

De todos es sabido que Cataluña siempre ha sido la cuna del surrealismo y el modernismo, en ella han nacido artistas de la talla de Joan Miró, Salvador Dalí, Antoni Tàpies, Antoni Gaudí... por citar unos cuantos.

Hoy he tenido conocimiento, por distintos medios, que en distintas ciudades catalanas se ha repartido una revista gratuita llamada *CRISI* editada por un grupo de jóvenes antisistema que se autodenominan «Colectivo temporal Crisi». La idea de repartir la revista estaba premeditada desde el mes de agosto de 2008.

En ella un joven de 32 años denominado Enric Duran se jacta de haber solicitado préstamos bancarios por un importe total de 492.000 €, creando una apariencia de solvencia a través de una nómina falsa ideada por él mismo y de una empresa para poder justificar determinadas inversiones.

Para mayor vanagloria afirma rotundamente que no piensa devolver el dinero y que es plenamente consciente de la ilicitud de sus acciones y de la pena que puede llevar acarreada la comisión de los presuntos delitos.

Nos encontramos sin duda ante un presunto delito de estafa y otro de insolvencia punible de los muchos que se cometen a todo lo largo y ancho de nuestra geografía y que inundan de expedientes judiciales nuestros juzgados de instrucción, con la peculiaridad de la confesión y divulgación de los mismos por parte de su presunto autor.

A estas alturas desconocemos si lo narrado por este sujeto en la publicación es real, o se trata de una maniobra para llamar la atención de los medios de comunicación, puesto que no se ha producido ningún tipo de declaración por parte de ninguno de los 39 bancos, cajas o entidades de crédito supuestamente afectados.

En los próximos días seguro que sabremos más acerca de estos hechos.

GOLPE ANTISISTEMA EN PLENA CRISIS

<http://sinfuturoysinunduro.com/2008/09/17/17s-golpe-antisistema-en-plena-crisis/>

Wall Street temblando. La Reserva Federal salvando a las empresas de la quema. El **petróleo**, aunque haya bajado, por las nubes. Ciudadanos ahogados por la crisis y las hipotecas. Y llega un joven antisistema de 32 años, llamado **Enric Duran**, y se apropia de más de 492.000 € engañando a diversas entidades financieras españolas y extranjeras con una nómina falsa y una empresa ficticia. No contento con eso, invierte parte de este dinero en repartir durante el día de hoy en 150 puntos de Cataluña **una revista** de forma gratuita, con el nombre en catalán de **CRISI** y de la que ha editado 200.000 ejemplares. Hace casi un mes, ya **estaba reclutando gente a través de su página en Internet, para repartir un diario**. Pero este es y será el primer y último número de esta publicación, que recuerda a aquellos primeros diarios que se repartían durante la **Revolución Francesa**. [...]

DURAN, EL CONSELLER D'ECONOMIA QUE ENS CAL

<http://blocdelvilalta.blogspot.com/2008/09/duran-el-conseller-deconomia-que-ens.html>

No; no em refereixo al botifler de la Llitera. Aquell el que vol és ser ministre d'un altre país. El Duran al qual fa referència el títol era, per a la majoria de la gent, un desconegut: Enric Duran. Ahir el seu nom va saltar a tots els mitjans després de fer públic, mitjançant una publicació autoeditada, que havia recuperat 492.000 € a les principals entitats bancàries de l'Estat. A continuació, el vídeo on explica les seves raons.

Per tal que l'acció de l'Enric sigui al més efectiva possible —i per preparar la resposta a la repressió en el moment que aquesta arribi— cal donar la màxima difusió a la seva acció, ja sigui repartint

el *CRISI*, fent córrer *mails* o publicant articles. Aquest *post*, de títol poca-solta per cridar l'atenció, pretén ser un petit granet de sorra en aquest sentit.

EL ROBIN HOOD CATALÀ (ALTRAMENT DIT ROBIN DELS BANCs)

<http://responsabilitatglobal.blogspot.com/2008/09/el-robin-hood-catal-altrament-dit-robin.html>

Tota la premsa recollia ahir la notícia de la presumpta estafa solidària: un activista aconsegueix 492.000 euros en crèdits per a moviments socials i es dóna a la fuga.

Aquest activista és un èmul de Robin Hood i es diu Enric Duran. Es tracta d'un jove català de Vilanova i la Geltrú —com qui us escriu— que en un dia ha passat a ser àmpliament conegut i la seva peripècia —o crim?— està en boca de tothom.

Avui mateix he rebut un correu que l'Enric Duran, l'activista en qüestió, envia a tots els subscriptors del butlletí de *www.moviments.cat*, que elaborava ell. I ens informa amb tota normalitat que, a causa de les conegudes circumstàncies, aquesta setmana no podrà enviar el butlletí, però que no cal patir perquè la setmana que ve ja continuarà fent-lo arribar des del lloc del món on pugui viure amagat durant uns anys.

[...]

Comentari

Més enllà de consideracions morals i legals, volem mostrar la nostra sorpresa per la relativa facilitat amb què aquest jove ha demostrat poder enganyar la banca i també l'admiració per les causes per les quals manifesta haver-ho fet.

Sembla evident que l'acció ha estat feta des d'uns valors i per unes idees. Planteja qüestions de fons i ho fa en un moment de crisi econòmica i davant la manca de transparència sobre moltes de les causes d'aquesta. I alhora ha estat acompanyada d'una bona acció comunicativa, per mitjà de la revista *CRISI*, que ha editat i repartit a bastament.

Tanmateix, no és aquesta una acció aconsellable ni per la seva il·legalitat i el risc de presó, ni per les consideracions morals sobre l'acció.

Però arribats en aquest punt, ens neguiteja la incapacitat que ofereix el sistema polític per donar canal i resposta a plantejaments crítics sobre l'actual model i posar damunt la taula les mancances evidents en la democràcia i el governament.

No estem en contra de fer una cosa que vagi contra la llei si es fa amb l'objectiu de canviar l'esmentada llei i es fa des de raonaments ètics. No podríem criticar els qui se salten la llei en una dictadura si ens referim a lleis manifestament injustes i són burlades amb l'objecte de modificar-les essent impossible fer-ho per mitjans pacífics.

Però en democràcia no seria correcte fer accions contràries a la llei si aquestes a més no podrien ser fetes de manera generalitzada per part de tota la població. Podem acceptar que davant una llei injusta o una diferència fonamental de criteri una col·lectivitat pugui fer alguna mena d'objecció (de consciència, fiscal...). Si aquesta fos portada a terme per tothom obligaria a canviar la llei. Però quan parlem d'un robatori, és evident que no pot ser efectuat per tothom i que els que anessin robant acabarien perjudicant els que no ho fessin... Ni que sigui per reducció a l'absurd aquesta no pot ser una bona mesura... Però potser servirà per alertar i fer reflexionar sobre la situació els veritables culpables.

Ja tenim un nou Robin Hood. O, remetent-nos a la nostra pròpia tradició, un nou Serrallonga.

QUI LA FA LA PAGA

<http://delaguard.blogspot.com/2008/09/qui-la-fa-la-paga.html>

Mentre el sistema fa aigües encara que sigui a comptagotes (ahir les borses i sobretot la financera més gran del món), aquí tenim una notícia que ha saltat avui, malgrat que ja feia temps que s'arrossegava, que no només ajuda a desplomar una miqueta més el sistema sinó que el posa en entredit; el petit posa el dit a la llaga al poderós. A més, la notícia té un component brillant de justícia i d'elegància magistral.

Resulta que un tal Enric Duran, tot recollint la tradició més romàntica de l'anarquisme dels anys trenta, ha aconseguit, a base de trucs, enganyifes i aprofitant-se al màxim de la burocràcia del sistema, «robar» (o sigui, embutxacar-se i no tornar) 492.000 € dels bancs per destinar-los a lluites socials del nostre país. Brutal, no?

Tot això ho ha anat forjant durant dos anys i ara s'ha publicat en una revista, *CRISI*, d'un sol número i d'una tirada de 200.000 exemplars (pagada amb els mateixos diners, boníssim!), que explica la història i que aprofita també per, tot i que es diguin moltes veritats, fer una mica de retòrica i llançar els tòpics de sempre contra el capitalisme i el neoliberalisme mundial.

L'Enric, l'enllaç directe a través de 400 anys amb Joan de Serrallonga, evidentment s'ha amagat o ha marxat del país, puix el delictes, no sé si seria considerat de supermorós o de terrorista social, estic segur que és important. A mi només em cal felicitar-lo i desitjar-li molta sort en aquesta nova vida de fugitiu, i demanar potser al Jaume Arnella, un romanço dedicat a aquest justicier social del pla de Barcelona, talment com li van fer al bandoler de les Guïlleries.

ENRIC DURAN, JUSTICIER POÈTIC

<http://blocs.mesvilaweb.cat/node/view/id/106634> (Per Tutatis)

Si encara no us n'heu assabentat, podeu llegir la notícia a Vilaweb. El cas és que aquest home ha estafat els bancs. Per una vegada han rebut ells el cop, i si això desperta simpatia per alguna cosa serà. A mi em van ensenyar que, d'això, se'n diu justícia poètica.

No sé si Alan Moore estarà al cas del que ha passat (o si ja no para esment en aquest pla de la realitat), però trobe que en faria un bon personatge, d'Enric Duran. El còmic podria començar així: *Remember remember the 17th of September...* En fi, no em direu que l'assumpte no és novel·lesc.

EL ROBIN DELS BANCS

<http://www.buscantawally.net/2008/09/el-robin-dels-bancs.html>

Suposo que haureu sentit la notícia per televisió. L'Enric Duran —de 32 anys—, després d'estafar 492.000 € a diferents entitats financeres, ha donat aquesta quantitat a diverses organitzacions, a més de pagar els costos de la publicació de l'únic número del diari *CRISI*, del qual s'han repartit 200.000 exemplars per tot Catalunya.

Duran hi explica que des de feia dos anys estava preparant les estafes, i comenta amb tota mena de detalls els estratagemes que ha utilitzat per enganyar els bancs i aconseguir que aquests li cedissin un crèdit sense demostrar cap aval real. En el mateix reportatge mostra exactament quina quantitat ha robat de cada banc; entre els quals es troben Caixa Catalunya, Caja Madrid, la Caixa o el BBVA. En total han caigut 39 entitats, de les quals ha tret 68 crèdits.

Evidentment ha marxat del país, tot i que de moment cap caixa ni banc l'ha denunciat, i per tant en teoria ningú no el podria de-

tenir. A més, els mossos d'esquadra han comentat que no perseguixen morosos, però que si es confirmés que va utilitzar documentació falsa la cosa potser canviaria.

CARTA ENVIADA AL DIARI *EL PUNT* (I NO PUBLICADA DURANT MÉS DE VINT DIES)

Com és sabut, Enric Duran, activista dels moviments socials, va expropiar una quantitat pròxima al mig milió d'euros a diversos bancs i caixes, mitjançant la demanda simultània de crèdits, sense intenció de tornar-los, i en va repartir l'import entre diversos moviments socials.

Cal dir sense embuts que l'acció de l'Enric és il·legal, però legítima. Més ben dit: és contrària a les lleis humanes però d'acord amb les lleis divines. A l'eternitat deuen haver celebrat la seva acció, tal com l'hem celebrada moltes persones de bona voluntat.

Els bancs s'apropien de molts recursos de la societat, de manera legal, però d'acord amb unes lleis injustes. I quan la cosa els va malament, el «seu» Govern té amb ells una generositat que no té mai amb ningú més.

És just i legítim fer que els bancs compleixin una funció social, que és obligada. Això s'hauria de fer d'unes altres maneres, a través de l'Administració, però si no es fa així... Els bancs, amb els seus enormes capitals, les seves operacions, netes i brutes, i els seus fabulosos beneficis, es mereixen que s'actui amb ells d'aquesta manera. L'Enric s'ha convertit en un referent de la justícia social.

ANTONI FERRET
Barcelona

NÚMERO ÚNIC

<http://www.javierortiz.net/voz/pako/numero-unic>

Este blog no es un cuaderno de bitácora. Este mes y medio largo desde luego he navegado, cibernáuticamente hablando, bastante; pero no he dejado aquí ni una triste —ni una alegre— anotación.

La de hoy sí que creo que me es necesario hacerlo. El asunto es de punto y aparte. Me es materialmente imposible plasmarlo en una pantalla, y para que os hagáis una idea de los contenidos de este periódico a cuatro tintas de veinte páginas inserto el típico clic en este banner...

A saber si mañana será válido el enlace. A día de hoy lo es, hospedado en <http://polaris.moviments.net:8000/>

A ver.

Por más que intentase transmitir la sensación que tengo me va a costar. A la izquierda del teclado, el cenicero y el reloj. Lo de siempre. A la derecha del ratón, un ejemplar de entre los 200.000 que Enric Duran ha hecho imprimir del «número único» de *CRISI*. Un ejemplar que transmite unas sensaciones que no se pueden (no puedo al menos yo hoy) expresar «por internet». Hay que tocar ese papel salmón y luego pellizcarse para comprobar que es cierto, que existe, que hay 200.000 ejemplares más de esta edición revulsiva. Si el imperialismo y la guerra son la fase posterior al capitalismo... ¿no será este tipo de revulsión la fase posterior a la (presuntamente desarticulada) Revolución? Creo yo que así es.

No es otro panfleto más, no es otro dazibao más, no es otro «unua libro» más, pero me trae a la mente lo que Zamenhof decía: no quería considerarse Creador (aceptaba como mucho lo de Maestro) pues solamente se consideraba Iniciador.

Es muchísimo más importante iniciar algo nuevo, como hoy ha hecho Enric Duran.

Enric Duran, moltes gràcies.
 Calia fer alguna cosa nova.
 L'has feta. Coi si l'has feta.
 I bona. I rebé. Rebut. I ara...
 Endavant amb la gent indignada.

Cal revulsió davant una realitat indigna, davant tantes mentides indignants. No ens aturarem. I no ens mourem cap a l'escorxadador d'ànims com volen, com animals de ramat, sinó cap a on el nostre deure «revulsionari» se'ns emporti. Ens mourem cap a la consecució dels drets socials, culturals i econòmics. I no ens deixarem aturar ni «recuperar».

Fent camí, obrint vies. Fent xarxa a peu de carrer, fent que el missatge arribi, que l'instrument (aquest nou instrument) creixi i que les nostres indignacions siguin més fortes que els seus mitjans de desinformació massiva.

Comunicar. Un 17-S, 200.000 17-S, 7.000 milions de 17-S.

Digues-li consigna com la dels *vietnams*. Tant se val. És el nou camí, el nou instrument: convertir la sorpresa en una arma d'alliberament massiu.

De nou, Enric, moltes gràcies per fer el que has fet.

LA MEJOR JUGADA DE QUIQUÍN

<http://elbarzal.blogspot.com/2008/09/la-mejor-jugada-de-quiqun-quiqun-era.html>

Quiquín era nuestro vecino en vacaciones, cuando mis hermanos y yo ya estábamos en la adolescencia y él, aún, en la infancia. Quiquín recorría cada día los escasos 50 metros que separaban su casa de la nuestra con su juego de lógica favorito, el Estratego, bajo el brazo. Se plantaba ante nosotros y con voz inocente y resuelta nos soltaba la pregunta más temida por los cuatro hermanos: ¿Quién quiere jugar una partida?

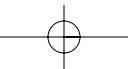
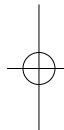
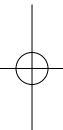
Quiquín era un niño espabilado, mucho. Yo diría que muy listo. Y también perseverante, mucho. Diría que en ocasiones nos parecía algo plasta. Pero no nos podíamos negar a jugar un rato con él, porque también era un buen chaval, educado y amable. Tras la fiebre del Estratego vino la del ping pong. Quiquín volvía a hacerse los 50 metros que separaban su casa de la nuestra invariablemente, cada día, durante los dos meses de verano, con su pala y sus pelotas de ping pong. Ahí solía librarme más veces, porque los sacrificados compañeros de juego solían ser mis hermanos. Fueron muchas horas de pelota a un lado y a otro, de torneos y campeonatos. Le daba rabia perder, pero era perseverante hasta el agotamiento. Pasados los años, Quiquín dejó de venir los veranos a nuestra casa, y también a la suya. Veraneaba con su madre y no frecuentaba tanto el que se convirtió en hogar habitual de su padre.

Durante años he sabido más bien poco de él: que estudiaba en la universidad, que ganaba campeonatos de ping pong, que formaba parte de algún movimiento social en contra de la globalización... Hasta hoy. Leyendo el periódico he visto la foto de Quiquín. No lo hubiera reconocido de no ser porque aparecía también su nombre completo y datos biográficos inequívocos. Quiquín es Enric Duran, el hombre (ahora ya) que ha «estafado» 492.000 euros a una trentenena de entidades bancarias para denunciar el sistema capitalista, reírse de él, hacerlo público y llamar a la desobediencia a todos los clientes atados a hipotecas y demás formas de negocio del poder económico.

Lo ha hecho con inteligencia y constancia, trabando un complejo sistema que incluye la creación de una empresa ficticia y la petición de 68 créditos concedidos en base a documentación fabricada por él mismo. Después lo ha publicitado en una publicación gratuita, consiguiendo una difusión inusitada, y finalmente ha explicado a un sinfín de medios su hazaña y se ha reído del sistema financiero y de aquellos que se frotan las manos a costa de las miserias de los contribuyentes. Leo en las múltiples informaciones en las que Quiquín es protagonista que no teme a la justicia y que no devolverá

el dinero, sino que lo destinará a organizaciones no gubernamentales y a movimientos sociales.

Toda una jugada maestra, la mejor del incombustible vecinito. Debo reconocer que hoy me he sentido orgullosa de haber compartido largas horas con él durante muchos veranos, incluso de haberle ganado en alguna ocasión al Estratego.

EPÍLEG

UN PRÒLEG I UNA PROPOSTA: LA BANCA ÈTICA

UN PRÒLEG...

El dia que els nostres carrers es varen omplir d'un grapat de pàgines de color salmó amb el títol de *CRISI* es va generar un debat en la nostra societat i, especialment, entre algunes de les persones que coneixíem l'autor: l'Enric.

En una operació mediàtica exitosa, l'Enric va aconseguir captar l'atenció de molta gent. Els mitjans parlaven d'algú que havia «robat» als bancs per donar els diners a projectes socials, però no era fàcil entendre què havia passat realment.

Entre alguns moviments socials el debat girava al voltant d'un neguit: ens afavoreix el rebombori que ha generat l'acció de l'Enric o ens situa, de retruc, com a moviments que van més enllà del que és legalment acceptat?

El debat també va arribar a les habituals tertúlies buskòriques dels dimecres a La Violeta. Entre amics ens fèiem preguntes, com ara:

- Penseu que la finalitat perseguida justifica els mitjans utilitzats?
- Realment, demanar un préstec a una entitat financera i no retornar-lo és «robar»?
- No ens «roben» molt més algunes entitats financeres a nosaltres?
- Voleu dir que realment canviarà alguna cosa aquesta acció?

Una cosa es feia evident, durant uns dies l'acció de l'Enric va aconseguir que molta gent es plantegés coses que no sempre es plan-

teja. Com ara el paper que les entitats financeres desenvolupen en la nostra societat, la manera com gestionen els nostres diners o la manera que tenen de crear-ne, de diners. I això, per si sol, ja és d'agradir. Gràcies, Enric.

Avui, amb uns mesos de perspectiva, no puc fer altra cosa que demanar que sorgeixin més persones com l'Enric que mirin d'obrir-nos els ulls a tots.

Necessito que algú m'expliqui com pot ser que les barbaritats comeses per la majoria d'entitats financeres ens hagin portat a una situació de crisi com l'actual i que, a sobre, ara siguem nosaltres, amb els nostres diners, els que permetem que segueixin mantenint els seus beneficis. Perquè això és el que s'està fent amb diners públics.

Com també necessito que algú m'expliqui com és que al nostre món occidental no hi ha diners per resoldre problemes de fam o de misèria, o no hi ha pressupostos suficients per fer les escoles que necessitem o per atendre les persones que ho han de menester, però en canvi sí que tenim diners per ajudar a fer que unes empreses financeres que s'han dedicat a fer unes quantitats insultants de beneficis en els darrers anys, ara no pateixin les conseqüències de la crisi, que nosaltres sí que patim.

L'única resposta que em ve al cap és un fragment explicatiu de la «doctrina del xoc» interpretada per Naomi Klein: «Només una crisi—real o percebuda— dóna lloc a un canvi veritable. Quan aquesta crisi té lloc, les accions que es porten a terme depenen de les idees que volen en l'ambient. Crec que aquesta ha de ser la nostra funció bàsica: desenvolupar alternatives a les polítiques impossibles es torna políticament inevitable.» Klein mira d'explicar l'estratègia proposada per Friedman i seguida pels seus deixebles, però també és vàlida per a d'altres, no ho penseu?

I és amb aquestes ulleres que jo em miro l'acció de l'Enric i les propostes que trobareu llegint aquest llibre. No crec que calgui plantejar-se si són les millors o no, si són més o menys possibilistes o

somniadores, si canviaran el món o no per si soles. Crec que és més coherent preguntar-se si són útils i van ben encaminades. I aquí és difícil trobar raons per a un no.

És probable que aquesta acció no acabi generant un gran canvi en la nostra societat (per desgràcia), però crec que, com un gota d'oli que es va escampant, amb accions com aquesta aconseguim que cada dia més persones obrin els ulls per mirar d'entendre el que passa al seu voltant i, alguns, passin a l'acció. Voler explicar com funciona el món i proposar accions per fer-lo avançar en una altra direcció no pot ser dolent, i encara més quan s'aconsegueix arribar a un públic que no aniria a una jornada o es llegiria un llibre com el que ara teniu a les mans.

Les alternatives a un sistema que no ens agrada i que necessitem canviar de manera més urgent cada dia es construeixen des de moltes sensibilitats. Però gairebé totes les propostes requereixen d'una ciutadania activa i implicada en la transformació social. Per això, la denúncia i la construcció d'alternatives han d'anar de bracet, com s'endevina en aquest llibre.

És cert que en l'àmbit del consum o la producció cada vegada trobem iniciatives més consolidades que ens permeten consumir i treballar d'una manera crítica, més justa, més sostenible i més humana. L'economia social i solidària ja ens nodreix de bona part del que necessitem per viure i ens mostra el camí que pot seguir tota l'activitat econòmica que ens envolta.

També en l'àmbit de les finances es generen alternatives i en trobem de prou consolidades. La banca islàmica, que opera sense cobrar ni pagar interessos, per ser contrària a la usura, funciona des de fa molts anys i està en creixement. Però també es van generant iniciatives innovadores al nostre voltant, com les comunitats d'auto-gestió financera que miren de resoldre les necessitats de finançament de manera mutualista i solidària, evitant d'aquesta manera les entitats financeres o, per posar un darrer exemple, les monedes socials o complementàries que proven de retornar als diners el seu valor original d'intercanvi.

És cert que cada proposta alternativa, bé sigui de denúncia, desobediència o construcció d'una alternativa, no transformarà el món en què vivim, però recordant una imatge que fa molt de temps vaig sentir a l'Arcadi Oliveres: la fotografia del món en què vivim no la podem canviar d'un dia per l'altre, però sí que podem anar-ne canviant peces, com si es tractés d'un immens trencaclosques. I aleshores, a poc a poc, hi haurà parts de la fotografia que ens agradaran més.

Potser per això, perquè em miro el món com un gran trencaclosques, m'agrada que sorgeixin propostes de tot tipus, propostes per als més compromesos i agosarats, però també propostes per als que tot just comencen a resistir-se a no fer res per canviar el seu entorn. I, probablement, per això he acceptat de bon grat participar en aquest llibre, aportant el meu gra de sorra i afegint-me a la construcció d'alternatives amb una gran capacitat de transformació de la realitat que aquest llibre denuncia, com ara la banca ètica.

...I UNA PROPOSTA: LA BANCA ÈTICA

La pregunta que ens hauríem de fer no és si la banca ètica ens ofereix prou garanties econòmiques per treballar-hi. La pregunta és si la banca tradicional encara ens ofereix garanties econòmiques, morals i socials per seguir-hi treballant.

Una de les eines amb les quals comptem per construir una societat que torni a situar les persones i un estil de vida sostenible entre els seus eixos principals és la banca ètica. Un potent instrument al servei de la transformació social.

Però, realment, és factible un model de banca ètica a Catalunya?

En realitat, no solament és un model factible sinó que ja comença a ser una realitat amb una certa entitat. De fet, Barcelona és una de les

poques ciutats d'Europa que disposa d'oficines de dues entitats de banca ètica. El Triodos Bank, una banca nascuda del moviment antroposòfic a Holanda que actualment opera en diversos països europeus, i el projecte Fiare, que està construint un projecte il·lusidor de banca ètica, cooperativa i ciutadana en col·laboració amb la Banca Popolare Etica italiana, el referent de la banca ètica cooperativa a Europa.

És cert que a Catalunya les finances ètiques encara són massa desconegudes, però no és menys cert que disposem d'una llarga tradició d'iniciatives pioneres en l'àmbit del microcrèdit social, com Acció Solidària contra l'Atur, que som el bressol de projectes innovadors com el Coop 57 i que tenim oficines de diverses banques ètiques, cosa que no passa en gaires indrets del món.

Com es poden fer compatibles els criteris ètics amb l'obtenció de beneficis?

De manera general, la banca ètica persegueix un doble objectiu, l'obtenció d'un benefici econòmic que en garanteixi la viabilitat i d'un benefici social, que és el seu objectiu principal. Dit d'una altra manera, la banca ètica persegueix la maximització del benefici social, no de l'econòmic.

La concreció d'aquesta opció estratègica en cada projecte concret es porta a terme de manera diversa. Algunes entitats opten per ser entitats sense ànim de lucre i no repartir dividendes, d'altres utilitzen els beneficis per oferir millors condicions per als seus clients o bé per endegar nous projectes amb una finalitat també social.

A la pràctica, els criteris ètics no sols es concreten en una sèrie d'activitats econòmiques que queden excloses de qualsevol finançament, com ara tot el que estigui relacionat amb la indústria armamentista o la vulneració dels drets humans. La banca ètica fa un pas més enllà i aplica criteris positius, implicant-se en la cons-

trucció d'una realitat econòmica més humana i sostenible, invertint tan sols en activitats o entitats que generen un impacte social positiu.

Aquests criteris ètics es vetllen també de manera diferent en unes entitats o unes altres. En la majoria de casos, són terceres entitats o persones de reconeguda independència i honestedat les que vetllen per aquests criteris. Uns a partir de comitès externs i d'altres des de la mateixa estructura de l'entitat.

Una banca fiable i amb garanties, a més d'ètica

Des d'un punt de vista legal, la banca ètica ofereix les mateixes garanties que la resta de la banca, ja que està regulada de la mateixa manera, amb els mateixos mecanismes de protecció i amb els mateixos requisits de capitalització o de cobertura de risc.

D'altra banda, la banca ètica, en invertir només en economia productiva i de caràcter social, evitant les inversions especulatives, ofereix un menor risc als seus clients. Probablement per això les ràtios de solvència són superiors a la mitjana, les ràtios de morositat inferiors i la qualitat dels seus actius molt millor, ja que s'eviten els productes estructurats, derivats o especulatiu.

Això, avui és fàcil de veure en un exemple. Mentre la banca ètica inverteix en les cooperatives de productors ecològics del nostre entorn o en les empreses d'inserció sociolaboral, la resta d'entitats tenen part dels nostres estalvis invertits en actius insegurs que ara alguns governs han de recomprar, altra vegada amb els nostres diners.

Per tant, posats a triar, jo diria que la banca ètica és la més fiable de les banques.

No obstant això, la banca ètica ofereix avantatges i desavantatges

Un avantatge important és que ens ofereixen la possibilitat d'orientar els nostres estalvis de manera que treballin en la direcció dels nostres valors. El simple fet de poder saber quines activitats o empreses s'estan finançant amb els nostres diners ja és un avantatge important, i és a partir d'aquí que podem decidir que no volem que els nostres diners serveixin per finançar la indústria armamentista o la multinacional que està acomiadant els nostres veïns, per posar dos exemples d'actualitat.

Un altre gran avantatge és que els bancs ètics dirigeixen tota la seva activitat cap a una activitat econòmica, mediambiental o cultural que transforma la nostra societat en una de més justa, humana i sostenible. Són instruments de transformació social.

I per citar alguns desavantatges, doncs, potser diria que la banca ètica encara és molt jove i petita, i això, en un món de grans corporacions i en un entorn on la confiança és clau, és un desavantatge. De tota manera, espero que amb el temps deixi de ser-ho, perquè, de fet, la banca ètica hauria de generar més confiança que la majoria del món financer, bàsicament perquè se salva de l'assumpció de risc a la recerca d'un benefici econòmic i perquè no inverteix en mercats especulatius sinó tan sols en economia productiva i real.

Un darrer desavantatge, al nostre país, és que estem acostumats a tenir una oficina a sota de casa i poder operar de manera molt còmoda amb entitats financeres que ens ofereixen una resposta a totes les nostres necessitats. La banca ètica no persegueix aquesta finalitat. L'objectiu principal és finançar projectes que transformin la nostra societat i, per tant, treballar-hi requereix un canvi de punt de vista. No és just o apropiat comparar-la amb la resta del món financer en termes de comoditat o amplitud de serveis, perquè el seu objectiu no és aquest.

I finalment, la transparència

El moviment de les finances ètiques fa una aposta per la transparència de manera evident. A la pràctica, algunes entitats entenen que aquesta transparència els ha de portar a informar de tots i cadascun dels projectes que financen i els seus imports, de manera que els clients puguem saber com s'utilitzen els nostres diners exactament. D'altres, el que fan és anar informant periòdicament d'algunes de les entitats o les empreses amb qui treballen o dels sectors en els quals són presents. Són graus o maneres diferents d'una aposta compartida per la transparència que també els diferencia de manera evident del món de la banca tradicional.

Però la transparència també és important per una altra cosa. Si hem de decidir on volem que treballin els nostres estalvis, la millor manera és poder-ho conèixer i no haver de confiar tan sols en la publicitat d'uns i altres. Així, cadascú podrà fer la tria segons els seus propis criteris ètics i decidir quina realitat vol que construeixin els seus diners.

El fet que en temps de crisi, amb les entitats financeres barallant-se pels nostres estalvis a base d'oferir-nos més interessos i regals «extraordinaris», la banca ètica estigui creixent, ja és una bona mostra de com aquesta realitat avança malgrat la crisi i ens permet ser optimistes.

Com l'Enric, som molts els que treballem per col·laborar en la construcció d'aquesta ciutadania conscient i implicada en la transformació social, però no n'hi ha prou, cal que més persones vencin la «por», posin a treballar els seus estalvis en una direcció diferent i s'impliquin en la construcció d'un sistema financer diferent de totes les maneres que siguem capaços d'imaginar.

Una bona manera de vèncer la «por» a treballar amb la banca ètica és fer el pas de manera gradual. No cal portar-hi tots els nostres moviments i els estalvis. Podem començar obrint-hi petits dipòsits o acostar-nos-hi fent-nos-en socis, participant en la seva construcció. Són dues maneres de generar confiança, per a aquell que no la

tingui. Aquestes i preguntar-se realment per què confiem en la nostra entitat financera actual i per què la vàrem triar.

Accions i propostes com les que s'expliquen en aquest llibre caminen en aquesta direcció.

Com deia l'eivissenc Marià Villangómez: «Voler l'impossible ens cal i no que mori el desig».

JORDI MARÍ,
economista expert en finances ètiques

